

Täysistunto

Keskiviikko 24.5.2017 klo 13.58—18.30

Täysistunto alkoi klo 13.58. Täysistunto päättyi klo 18.30.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Arto Satonen (13.58—15.34), puhemies Maria Lohela (15.34—17.03) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (17.03—18.30).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta vuoteen 2030

Valtioneuvoston selonteko VNS 7/2016 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 8/2017 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Nyt päätetään talousvaliokunnan mietinnön TaVM 8/2017 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Talousvaliokunnan puheenjohtajan esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Ryhmäpuheenvuoroja ei ole. Etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suositaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia. Debatissa myönnetään harkinnan mukaan 1 ja 2 minuutin pituisia vastauspuheenvuoroja.

Keskustelua tästä asiakohdasta käydään kello 16:een asti, ja mikäli keskustelu päättyy ennen kello 16:ta, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan, 3. kohtaan.

Keskustelu

14.01 **Kaj Turunen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston kansallinen ilmasto- ja energiastrategia sisältää linjaukset, joilla pyritään siihen, että Suomi saavuttaisi yhteisesti EU:ssa sovitut energia- ja ilmastotavoitteet vuoteen 2030 mennessä ja etenisi kohti vuoden 2050 tavoitteita vähähiilisestä yhteiskunnasta. Suomen pitkän aikavälin tavoitteena on hiilineutraalius. Strategia rakentuu hallitusohjelmaan, ja selonteon taustana on parlamentaarisen energia- ja ilmastokomitean lokakuussa 2014 julkaisema mietintö, Energia- ja ilmastotiekartta 2050, jossa tutkittiin eri vaihtoehtoja päästöjen vähentämiseen ja niiden vaikutuksia.

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

Strategian lähtökohtana on energia- ja ilmastopolitiikan kokonaisvaltainen tarkastelu eri sektoreilla. Kolme keskeistä tarkastelukulmaa, joiden tasapainosta selonteossa on pyritty pitämään huolta, ovat olleet kustannustehokkuus ja kilpailukyky, kestävyys kasvihuonepäästöjen ja ympäristön näkökulmasta sekä energiajärjestelmän toimitusvarmuus.

Valtioneuvoston selonteossa todetaan, että kansallinen energia- ja ilmastostrategia on tärkein tulevien vuosien energia- ja ilmastopolitiikkaa koskeva linjaus. Se on samalla ohjelma, joka tarjoaa uskottavan ja selkeän reitin ilmastotavoitteisiin pääsemiseksi. Selonteon linjaukset ovat voimakkaasti yhteydessä kansainväliseen ilmastopoliittiseen järjestelmään ja EU-tason tavoitteisiin. Yhteisistä ohjauskeinoista toimiva päästökauppajärjestelmä ja energian sisämarkkinat ovat keskeisessä asemassa energia- ja ilmastopolitiikan... (Hälinää)

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Anteeksi. — Pyydän, että keskitytään kuuntelemaan puhujaa.

Yhteisistä ohjauskeinoista toimiva päästökauppajärjestelmä ja energian sisämarkkinat ovat keskeisessä asemassa energia- ja ilmastopolitiikan tavoitteiden saavuttamiseksi. Kansallinen energia- ja ilmastostrategia painottuu merkittävästi bioenergian edistämiseen.

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta pitää valtioneuvoston selontekoa johdonmukaisena ja Suomen näkökulmasta perusteltuna lähtökohtana. Samalla valiokunta katsoo, että lähtökohtien valintaan sisältyy myös riskejä. Strategia jättää kokonaiskuvan kannalta liian vähälle huomiolle tiettyjä keskeisiä energia- ja ilmastopolitiikan perusololluuksia ja energiantuotannon muotoja. Suomen on perusteltua olla biotalouden ja bioenergian käytön ja edistämisen eturintamassa, mutta tätä ei pidä nähdä vastakkaisena muille jo nähtävissä oleville globaaleille energiapolitiikan kehitystrendeille, kuten liikenteen sähköistymiselle. Valiokunta korostaa keskeisenä lähtökohtana myös raaka-aineiden ohjaamista ensisijaisesti korkean jalostusarvon tuotteisiin.

Talousvaliokunta toteaa, että energiamarkkinoiden kokonaiskuvan muodostamisen kannalta selonteossa on käsitelty tiettyjä energiamuotoja varsin kapeasti. Tämä koskee erityisesti vesi- ja ydinvoimaa. Talousvaliokunta pitää valitettavana, että strategiassa ei ole juurikaan tarkasteltu näiden energiamuotojen merkitystä ja tulevia näkymiä, vaikka niiden osuus Suomen sähköntuotannosta on keskeinen. Valiokunta on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota myös siihen, että valtioneuvoston selonteossa energiamarkkinoiden koordinaatio naapurimaiden välillä jää epäselväksi. Pohjoismaiden hyvin toimivat sähkömarkkinat ovat pohjana EU:n sähkömarkkinoiden uudistamisessa. Pohjoismaat voisivat olla myös suunnannäyttäjinä muun muassa yhteisellä biopolttoaineiden sekoitevelvoitteella sekä vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluverkon ja älykkäiden sähköverkkojen kehittämisessä.

Talousvaliokunta toteaa lisäksi, että energian käyttäjän roolin korostuminen ei ilmene ainoastaan informaatio-ohjauksen ja älykkäiden verkkojen kehityksessä, vaan kuluttajien ja yritysten merkitys energiapolitiikan suunnannäyttäjinä korostuu yhtä lailla esimerkiksi energiansäästöissä, energiatehokkuuden edistämiseksi ja ympäristöystävällisten tuotteiden valinnassa. Kuluttajalla voi jatkossa olla yhä useammin myös energian tuottajan rooli. Valiokunnan mukaan energiamurroksen mahdollistavaan teknologiseen kehitykseen liittyy lisäksi epävarmuustekijöitä, jotka asettavat haasteita myös tukipolitiikalle. Voittajateknologioita ei voida valita ennalta, ja tukipolitiikan neutraaliuden merkitys korostuu.

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

Arvoisa puhemies! Suomessa kulutetusta sähköstä yli neljännes tuotetaan sähkön ja lämmön yhteistuotannossa CHP-laitoksissa, joissa polttoaine-energiasta saadaan talteen jopa 90 prosenttia. Hyvän hyötysuhteensa vuoksi yhteistuotanto säästää siten huomattavasti polttoainetta erillistuotantoon verrattuna. Tuotantomuodolla on suuri merkitys toimitus- ja huoltovarmuudelle, ympäristölle ja taloudelle. Selonteko tunnistaa CHP-tuotannon merkityksen ja toteaa, että biopolttoaineita käyttävän CHP:n hyödyntämistä säätövoimana tutkitaan Suomessa ja Euroopassa. Sähkön alhainen markkinahinta ja hiilidioksidiveron alennuksen peruminen yhdistetyltä sähkön- ja lämmöntuotannolta ovat kuitenkin heikentäneet yhteistuotannon kannattavuutta, ja vaarana on, että yhteistuotantolaitoksia muutetaan korvausinvestointien yhteydessä pelkästään lämpöä tuottaviksi laitoksiksi.

Myös maa- ja metsätalousvaliokunta on lausunnossaan ilmaissut huolensa CHP-tuotannon kehityssuunnasta, joka vaikuttaa olevan ristiriidassa sen kanssa, että muualla Euroopassa CHP-tuotannon osuus on kasvussa. Talousvaliokunta pitää tärkeänä selvittää yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotannon investointikannustimia ja CHP-tuotannon tosiasiallisia mahdollisuuksia osallistua sähkön tuotantotuen tarjouskilpailuihin. Tästäkin näkökulmasta tukipolitiikan teknologianeutraliteetti on avainasemassa.

Talousvaliokunta toteaa strategian ytimessä olevan liikenteeseen kohdistuvat päästövähennykset. Painotus on tärkeä ja perusteltu EU:n 2030-ilmastotavoitteiden ja ei-päästökauppasektorin taakanjakovelvoitteiden täyttämiseksi. Talousvaliokunta pitää tärkeänä tarkastella liikenteen päästövähennystavoitteiden saavuttamista sekä lyhyellä että pidemmällä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä tavoitteiden saavuttamiseksi biopolttoaineiden sekoitevelvoitteen kasvattaminen on kustannustehokas päästöjä vähennyskeino. Pitkällä aikavälillä taas painottuu erityisesti liikenteen sähköistymisen merkitys.

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta kantaa huolta sahojen ympärille nousevista puru- ja kuorivuorista. Puun ensi asteen jalostuksen keskeinen ongelma on sivutuotteiden heikko kysyntä, mikä ilmenee erityisesti sahateollisuuden puru- ja kuorivuorina. Nykyisellä hintatasolla ja käyttömäärillä käyttökohteita ei ole riittävästi. Tähän vaikuttaa osaltaan myös metsähakkeen tuotantotuki, joka on omiaan aiheuttamaan markkinahäiriöitä. Metsähakkeen polton ensisijainen ohjauskeino on päästökauppa, joka oikein toimiessaan poistaisi tarpeen erilliselle metsähakkeen tuelle. Kehittyvä biotuoteteollisuus voi osaltaan helpottaa sahateollisuuden ongelmia, ja erityisesti tukipolitiikan teknologianeutraliteetti on tältä kannalta ratkaiseva. Talousvaliokunta painottaa, että kiertotalouden näkökulmasta on ensisijaisen tärkeää, etteivät sahateollisuuden sivuvirrat päädy jätteeksi vaan tulevat hyödynnetyiksi esimerkiksi lämmön ja sähkön sekä liikenteen biopolttoaineiden tuotannossa.

Arvoisa puhemies! Haluan lopuksi todeta vielä, että talousvaliokunnan mielestä selonteossa on sinänsä tunnistettu keskeiset energia- ja ilmastopolitiikan kehitysnäkymät ja teknologian tuomat tulevaisuuden mahdollisuudet. Toisaalta selonteko jättää varsin avoimeksi ne jatkotoimet, joita aiotaan kohdistaa esimerkiksi älyverkkoihin ja hajautettuun energiantuotantoon. Käytännön teot kiertotalouden, älykkäiden sähköjärjestelmien, energiatehokkaiden asumisratkaisujen sekä kuluttajien roolin edistämiseksi energiantuotannossa ja joustojen hyödyntämisessä merkitsevät kilpailuetua kasvavilla maailmanmarkkinoilla. Erityisesti innovaatioiden, investointien ja viennin edistämisen kannalta myös näiden osalueiden tulisi olla tulevien politiikkatoimien keskiössä. Yhtäältä päästövähennyksissä on kyse kustannuksista mutta toisaalta myös kasvumahdollisuuksista. Käynnissä oleva energiamurros korostaa tarvetta laaja-alaiseen vaikutusten arviointiin ja strategian linjausten päivittämiseen ja täsmentämiseen.

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunnan mietintöön liittyy myös 10 lausumaehdotusta:
Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto

1) uudistaa uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähkön ja lämmön tuotannon tukijärjestelmät niin, että tuet ohjautuvat kustannustehokkuusnäkökulmasta parhaisiin uusiutuvan energian tuotantomuotoihin ja että tukien ja verotuksen kilpailuvaikutukset arvioidaan ja otetaan huomioon,

2) valmistelee strategiassa mainitun uuden uusiutuviin energialähteisiin perustuvan tuen (enintään 2 terawattituntia) kilpailutukseen perustuen ja teknologianeutraalisti niin, että kilpailutukseen voivat tosiasiallisesti osallistua tuuli-, aurinko- ja CHP-tuotannon lisäksi muutkin mahdolliset uudet teknologiamuodot, mikäli tuki toteutetaan,

3) varmistaa, että teollisuuden käyttöön soveltuva ainespuu ohjautuu ensisijaisesti korkean jalostusarvon tuotteisiin eikä energian tuotantoon,

4) ryhtyy toimenpiteisiin erityisesti sahateollisuuden sivutuotteiden, purun ja kuoren, käyttöön saamiseksi ja tasavertaisen kilpailuaseman varmistamiseksi,

5) selvittää energia- ja ilmastostrategian toimeenpanoa erityisesti viennin ja kansainvälisen arvonlisäyksen näkökulmasta, jotta Suomen kilpailuedut ja innovaatiopotentiaali kiertotalouden, älykkäiden sähköjärjestelmien, energiatehokkuuden ja kuluttajien osallistumismahdollisuuksia edistävien ratkaisujen markkinoilla hyödynnetään,

6) käynnistää toimet liikenteen sähköistymiseen valmistautumiseksi ja tämän kehityksen vaikutusten arvioimiseksi biotalouden ja sähkömarkkinoiden kannalta,

7) vahvistaa energiamarkkinoiden pohjoismaista ja alueellista yhteistyötä ja koordinaatiota ja selvittää edellytyksiä pohjoismaisen energia- ja ilmastostrategian laatimiseen,

8) sisällyttää lainsäädäntöesityksiin kustannusvaikutusarvioiden ohella ilmasto- ja ympäristövaikutusarviot; lisäksi lainsäädäntöesityksissä tulisi ottaa huomioon ympäristö- ja ilmastovaikutusten ohella vaikutukset Suomen energiajärjestelmään, mukaan lukien toimitus- ja huoltovarmuus, sekä energiainfrastruktuuriin (esimerkiksi kaasu),

9) selvittää jatkovalmistelussa strategiassa esitetyn 30 prosentin biopolttoaineiden jakeluvuorituksen kustannusvaikutuksia kuluttajille, elinkeinoelämälle ja kilpailukyvyille,

10) arvioi strategian toteuttamisen edellyttämien uusien rahoitustarpeiden ja valtion tulojen alenemisen sekä energiatukien vaikutuksia valtiontalouden kestävytyden kannalta.

Arvoisa puhemies! Mietintöön sisältyy vain yksi vastalause.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Tiilikainen, 5 minuuttia.

14.13 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitokset talousvaliokunnan puheenjohtajalle ja koko valiokunnalle siitä, että selonteko energia- ja ilmastostrategiasta on saanut hyvin perusteellisen käsittelyn valiokunnassa, ja esimerkiksi nuo ponnet, joita valiokunnan puheenjohtaja juuri äsken kuvasi, tulevat olemaan tietenkin tässä energia- ja ilmastostrategian seuraavia askeleita eli täytäntöönpanoa suunniteltaessa ja yksityiskohtia mietittäessä tarpeen huomioida, niin kuin eduskunnan sana aina kuuluu huomioida.

Taustallahan tässä energia- ja ilmastostrategiassa on tuo vajaa pari vuotta sitten saavutettu historiallinen Pariisin ilmastositopimus, jossa ensimmäistä kertaa lähestulkoon kaikki maailman maat sopivat yhteisistä toimista päästöjen vähentämiseksi siten, että maailman keskilämpötila ei nouse yli 2:ta astetta, vielä tavoitellaan 1,5:tä. Euroopan unionin lupaus Pariisin sopimuksen saavuttamiseksi oli vähentää omia päästöjään 40 prosentilla vuoteen

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

2030 mennessä, ja käytännössä nyt tässä energia- ja ilmastostrategiassa kuvataan, asetetaan ne tavoitteet, mihin Suomi tähtää, jotta osana Euroopan unionia ollaan mukana noita tavoitteita saavuttamassa.

Tässä kohtaa hallitus, joka on aina kaukokatseinen ja viisas, jo hallitusneuvotteluissa linjasi aika keskeisiä tavoitteita, jotka sittemmin siirtyivät energia- ja ilmastostrategian kirjauksiksi. Eli jo hallitusneuvotteluissa löimme lukkoon tavoitteita, kuten uusiutuvan energian osuuden nostaminen yli 50 prosenttiin energian loppukulutuksesta, kivihiilen energiankäytöstä luopuminen, öljynkäytön puolittaminen ja liikenteen polttonesteitten biokomponentin erittäin tuntuva lisäys. Näitten linjausten pohjalta pystyttiin tekemään energia- ja ilmastostrategia, työstämään sitä eteenpäin ja toteamaan, että näillä keskeisillä toimilla tuo kunnianhimon taso, mitä tarvitaan, on saavutettavissa.

No, nyt valiokunnan puheenjohtajan esittelypuheenvuorossa tuli joitain huomioita, mitä valiokunta on ansiokkaassa käsittelyssä ottanut esille, ja ihan muutama nopea kommentti niihin.

Todellakin liikenteen sähköistymisestä on ensimmäistä kertaa nyt laitettu numeerisia tavoitteita, mikä sähköautojen määrän vähintään pitäisi olla vuonna 2030. Käytännössä kuitenkin sähköautojen hintakehitys ratkaisee tuon siirtymän nopeuden, ja tätä varmasti liikenneministeri mielellään käsittelee lisää.

Toinen huomio liittyy bioenergian suureen merkitykseen Suomen energiahuollossa. Nyt on syytä kerrata se, että vaikka meillä bioenergian osuus uusiutuvasta energiasta on suuri, käytännössä se tulee kiertotalouden hengessä teollisuuden sivuvirtojen ja sivutuotteitten hyödyntämisestä sekä metsänhoito- ja hakkuutöiden sivutuotteitten hyödyntämisestä. Ja näin ollen tuo valiokunnan esille ottama huoli siitä, että puu ohjautuu aina arvokkaimpaan mahdolliseen käyttöön, on ikään kuin sisäänrakennettu tähän, mutta on hyvä, että sitä korostetaan, koska asiasta on muunkinlaisia näkemyksiä valitettavasti pyörimässä julkisuudessa. Hallituksen kärkihankesatsaukset oikeastaan jo kertovat tämän: panostamme vahvasti puun jalostusastetta lisääviin tutkimus- ja kehityshankkeisiin, ja myös nuo uusiutuvan energian tuet, mitä kärkihankerahoilla on edistetty, korostavat monenlaisten uusien asioiden, kuten aurinkosähkö, biokaasu, älykkäät sähköverkot, kehittämistä tulevaisuutta varten.

Vesivoiman ja ydinvoiman osuus meillä on varsin vakio sähköntuotannossa, eikä mitään suurta uutta ole tekeillä.

Älykkäät sähköverkot on syytä mainita, koska aika usein sähkön osalta puhutaan säätövoiman tarpeesta. Toisaalta älykkäät sähköverkot mahdollistavat kulutusjousten käytön tasaamaan uusiutuvan energian vaihtelevaa tuotantoa, ja tässä meillä on loistavat lähtökohdat. Tarvitaan vain niitä toimijoita, jotka alkavat tarjota kuluttajille tai kuluttajaryhmille markkinoitten kautta säätömahdollisuuksia. [Puhemies koputtaa] CHP:n tulevaisuuden hallitus ottaa vakavasti.

Hallituksen strategisten tavoitteitten mukaisesti haluamme olla biotalouden, kiertotalouden, puhtaitten ratkaisujen ykkösmaa. Moni näistä asioista kytkeytyy kestäväan energian tuotantoon.

Lopuksi, arvoisa puhemies, haluan vielä todeta, että energia- ja ilmastostrategian ikään kuin aisaparina hallitus työstää paraikaa keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaa, joka on lähetetty lausunnoille, ja siinä asetetaan tavoite, että Suomi olisi Pariisin sopimuksen hengen mukaisesti hiilineutraali maa vuonna 2045. Olisimme ajaneet päästöjä alas niin nopeasti, että meidän nielut pystyvät kompensoimaan jäljellä olevat päästöt. Tämä on erittäin

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

kunnianhimoinen tavoite. Odotan mielenkiinnolla lausuntokierrosta ja tavoitteen saamaa palautetta.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Mykkänen, 3 minuuttia.

14.19 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Todella kauppaministerinä halusin myöskin lyhyesti tässä kohtaa puhua, koska tämä on nimenomaan mitä suurimmassa määrin myöskin vientistrategia. Tämän olen kyllä entistä vahvemmin oppinut nyt 70 päivää yritysten kanssa vientimatkoilla vietettyäni ja Suomessa tietysti vientistrategioita hallituksen piirissä tehdessämme, että kyllä lähes joka ikisellä reissulla iso osa niistä potentiaalisista kaupoista liittyy tänä päivänä uskottavuuteen cleantechissä, uskottavuuteen puhtaassa energiassa. Viimeksi eilen Saudi-Arabian varakauppa-ministerin täällä käydessä keskeiset kohteet olivat, miten me hoidamme Helsingissä, miten me hoidamme teknologiateollisuuden tuotteissamme ympäristöasioita. Niillä referensseillä kotimaassa on valtava vaikutus. Miltä näyttää se, miten Helsingissä lämmitetään, millä tuotetaan sähkö, tällä on, ystävät, suuri vaikutus siihen, paljonko niitä euroja sitten myöskin viennistä Suomeen tulee.

Jo nyt puhtaan energian puoli on noin 300 miljardia euroa arviolta, se globaali markkina. Siis jos nappaamme siitä edes 1 prosentin, 3 miljardia euroa vuodessa, niin se on jo yksin yksi suurimpia viennin syömähampaitamme. Tässä suhteessa sanoisin, että on erittäin hyvä, että talousvaliokunta erityisesti korostaa kuluttajan keskiöön laittamisen syvällistä ymmärrystä, koska se suurin markkina ehdottomasti suomalaisille on kuitenkin siellä smart grid -puolella, integraatiopuolella, miten yhdistetään aurinko-, tuuli-, vaihtelevatehoisen biopohjainen sähkö yhteen. Hienoja esimerkkejä: vaikkapa suhteellisen pieni lahtelainen Nocart-niminen integraattori sai 200 miljoonan euron kaupan Sambiasta nyt talvella, ensimmäisiä suuria kauppvoja, Wärtsilä juuri hankki USA:sta globaalisti merkittävää integraattoriosaaamista ja niin edelleen.

Tässä suhteessa on nimittäin selvää, että vaikka meillä on mahdollisuus edetä nopeassa tahdissa fossiiliöljyn käytön puolittamiseen, mikä on maailmanlaajuisesti ainutlaatuinen tilanne, niin maailmalla ei voida yhtä paljon nojata biomassaan, koska sitä ei suhteessa väestöön niin paljon muualla ole. Tässä suhteessa erityisesti tämä smart grid -integraatiopuoli on se, jonka me voimme maailmalle tehdä ja jossa se meidän myönteinen kädenjälkemme voi helposti ylittää sen meidän oman hiilijalanjälkemme kaikessa merkityksessään.

Tässä suhteessa myöskin kauppapuolella oleellista — ja hyvä, että talousvaliokunta kiinnitti tähänkin huomiota — on se, että EU:n sisämarkkinat energiassa kehittyvät. Meillä vieläkin on vaikeuksia Puolassa vaikkapa Neste jätöpohjaisilla biopolttoaineilla standardien osalta, tässä teemme töitä. Myöskin pohjoismaisten markkinoiden yhdistäminen ja esimerkiksi se keskustelu, mitä parhaillaan käymme kauppaministerien kesken siitä, voimmeko ulkoisissa vapaakauppasopimuksissa velvoittaa ja ehdollistaa vaikkapa tullietuuksien myöntämisen kehittyville talouksille siihen, että ympäristösopimuksia noudatetaan, nämä luovat samalla suoraan markkinoita suomalaisille vientiyrityksille.

Tässä suhteessa, [Puhemies koputtaa] arvoisa puhemies, kannustan kunnianhimoiseen, järkipäiseen ajatteluun, eteenpäin menemiseen. Uskon, että tässä on hallituksella kyllä historiallisen kunnianhimoinen tahto loikata eteenpäin. Erityisesti ne otsikot, kuten lämpömarkkinareformi ja myöskin liikenteen pidemmälle katsova sähköistyminen, eivät ole mitenkään valmiita, eli hyvää keskustelua tarvitaan ja kunnianhimoisesti eteenpäin.

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Berner, 3 minuuttia.

14.23 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisa herra puhemies! Haluan kiittää talousvaliokuntaa sen esityksistä ja ennen kaikkea myöskin kannanottoehdotuksista.

Liikenteen osalta päästövähennystavoitteet ovat erittäin kunnianhimoisia, ja niiden saavuttamiseksi tarvitaan myöskin merkittäviä toimenpiteitä. Valiokunta esittää käynnistettäväksi toimet liikenteen sähköistymiseen valmistautumiseksi ja tämän kehityksen vaikutusten arvioimiseksi biotalouden ja sähkömarkkinoiden kannalta. Tulevien vuosien kustannustehokkaita toimia liikenteen sähköistämiseksi etsitään parhaillaan liikenteen päästövähennyksiä pohtivassa parlamentaarisessa työryhmässä, ja työryhmä tekee esittelyn ja väliraportin, joka valmistuu 18.8.2017.

Suomen autokanta uusiutuu hyvin hitaasti, ja energia- ja ilmastostrategiaan kirjattu 250 000 sähköauton tavoite vaatii toteutuakseen noin 20 prosentin myyntiosuuksia uusista autoista joka vuosi vuodesta 2020 eteenpäin. Kun sähköauton hinta toistaiseksi on vielä noin kaksi kertaa kalliimpi kuin vastaavan bensiini- ja dieselauton, niin tämä tavoite on kunnianhimoinen, vaikka absoluuttinen luku tuntuukin kovin alhaiselta. Tämän lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö on ehdottanut, että tekisimme laajan selvityksen liikenteen sähköistymiskehityksestä, ja tämä olisi yksi ensi vuoden valtioneuvoston kanslian tutkimushankkeista. Tämän hankkeen kautta haettaisiin uutta tietoa sähköautojen tulevasta hinta- ja teknologiakehityksestä sekä entistä tarkempia arvioita niiden tulevasta markkinakehityksestä. Haluaisimme, että hanke kattaisi myös liikenteen sähköistymisen vaikutukset suomalaisen liiketoimintaan ja vientimahdollisuuksiin.

Tämän lisäksi valiokunta esittää selvitettäväksi jatkovalmistelussa strategiassa esitetyn 30 prosentin biopolttoaineiden jakeluvelvoitteen kustannusvaikutuksia kuluttajalle, elinkeinoelämälle ja kilpailukyvyille. Liikenne- ja viestintäministeriö on tähän liittyen tilannut keväällä 2016 VTT:ltä päivityksen liikenteen eri käyttövoimavaihtoehtoja ja niiden bruttokansantuotevaikutuksia koskevaan selvitykseen. Tämä päivitys valmistui huhtikuussa 17 ja löytyy TransSmart-tutkimusohjelman sivuilta. Selvityksen mukaan 100 prosentin uusiutuvan dieselin hinta olisi nykyveroilla ja nykyisillä öljyn hinnoilla ja biopolttoaineen tuotantokustannuksilla jakelupumpulla noin 11—31 senttiä kalliimpaa kuin fossiilinen diesel riippuen biokomponentin hinnasta. Jos uusiutuvan dieselin osuus kaikesta myydystä dieselistä olisi vuonna 2030 noin 40 prosenttia, dieselin hinta olisi noin 10 senttiä kalliimpaa kuin nyt. Tästä näkökulmasta olisi äärimmäisen tärkeää, että onnistumme pohjoismaisessa yhteistyössä ja sitä kautta synnyttäisimme [Puhemies koputtaa] laajempaa kysyntää, jotta myöskin tarjonnan hinta saataisiin laskettua. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Seuraavaksi otamme puhujalistalta kolme ensimmäistä puheenvuoroa, edustajat Kari, Adlercreutz ja Sarkkinen, ja sen jälkeen menemme debattiin.

14.26 Emma Kari vihr: Arvoisa puhemies! Kevään aikana täällä eduskunnassa on keskusteltu ja päätetty useista tärkeistä asioista. On puhuttu sote-uudistuksen vakavista ongelmista ja hallituksen koulutusleikkauksista. Kummallekin näistä asioista on yhteistä se, että

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

hallitus on sivuuttanut asiantuntijat. Hyvä puoli näissä hallituksen virheissä on se, että seuraava hallitus voi monet niistä korjata.

On olemassa joitain asioita, joita ei voi korjata. Uusimmat tiedot kertovat ilmaston nopeasta lämpenemisestä. Muutama viikko sitten julkaistun tutkimuksen mukaan vaarallisenä pidetty 1,5 asteen lämpenemisen rajapyykki saattaa ylittyä jo 10 vuoden päästä. Asian merkitystä ei voi vähätellä. Ilmastomuutos on ihmiskunnan vakavin uhka. Jos me emme pysty ratkaisemaan ilmastomuutosta, kestävyysvajeen tai sote-uudistuksen kaltaisilla asioilla ei ole merkitystä.

Tästä ilmastostrategiasta voi päätellä, että hallitus on oivaltamassa ilmastomuutoksen merkittävyyden. Tästä osoituksena on tavoite kivihiilen käytön kiellosta. Samalla paperista voi nähdä, että biotalouden lobbarit ovat jälleen kerran onnistuneet tehtävässään. Alan parhaista tutkijoista koostuva ilmastopaneeli julkaisi eilen raportin, ja tutkijoiden viesti metsien käytön ilmastovaikutuksista on pysäyttävää luettavaa.

Hallituksen suunnittelemaat metsien jättihakkuut eivät auta ilmastomuutoksen torjunnassa. Biotalousvimmassa hallitus on viemässä Suomen tilanteeseen, jossa nettopäästöt eivät laske yli 10 vuoteen ja suuret hakkuumäärät pienentävät Suomen hiilinieluja vuosikymmeniksi. Käytännössä Suomi ei siis vähennä päästöjään ennen 2030-lukua. Tässä ei ole mitään järkeä. Hakkuulisäysten myötä me emme vain pelaa vaarallista peliä ilmastolla vaan vaarannamme myös Suomen metsien monimuotoisuuden. Hallitus on samaan aikaan leikannut metsien suojelun rahoitusta noin kolmannekseen viime hallituskaudesta. Me olemme tottuneet pitämään meidän kaunista ja monimuotoista metsäluontoamme itsensä selvyytenä, mutta enää siihen ei ole varaa.

Arvoisa puhemies! Tärkein kysymys on se, minkä takia hallitus on laatinut ilmastostrategian, jossa Suomen nettopäästöt eivät vähene yli 10 vuoteen. Miksi asiantuntijat on ohitettu? Tunnettu ilmastotutkija Johan Rockström julkaisi äskettäin tutkimuksen siitä, mitä Pariisin ilmastopöytäkirjan toteuttaminen todella tarkoittaa: ensin maailman päästöt pitää puolittaa 2020-luvulla, sitten päästöt pitää puolittaa uudestaan 2030-luvulla ja sitten vielä kerran 2040-luvulla. Ilmastomuutoksen torjunnan kiire koskee myös Suomea. Valitettavasti kiire ei näytä hallitusta vaivaavan.

Samalla kun ilmastomuutos on maailman suurin uhka, on sen torjunta myös maailman suurin mahdollisuus. Esimerkiksi Kiinan voimakkaat panostukset hiilen käytön vähentämiseksi ja uusiutuvan energian lisäämiseksi eivät varmasti ole jääneet keneltäkään huomiotta. Suomella on iso mahdollisuus tarttua näihin kestäviin ratkaisuihin ilmastopäästöjen vähentämiseksi. Nyt tarvitaan hallitukselta ratkaisuja, joilla vauhditetaan edelläkävijämarkkinoiden syntymistä. Sitä tämä strategia ei tarjoa.

Vihreiden julkaisemassa energiavisiossa uusiutuvien energiaratkaisujen kasvu on kaksi kertaa hallituksen suunnitelmaa nopeampaa ja Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden jo vuonna 2030. Olemme energiavisiossa myös esittäneet konkreettisia ratkaisuja, miten nämä tavoitteet voidaan saavuttaa. [Kimmo Tiilikainen: Saisinko kuulla niistä?]

Arvoisa puhemies! Ilmastomuutos on ihmiskunnan vakavin uhka. Se on pakko ratkaista. Suomen pitäisi olla se maa, joka tarttuu toimeen ja tekee sen, mitä pitää, sivuilleen vilkuilematta. Sen me olemme velkaa niille, jotka ovat tämän 100-vuotiaan maan rakentaneet, ja sen me olemme velkaa meidän lapsillemme.

Siksi, arvoisa puhemies, esitän, että eduskunta hyväksyy vastalauseen mukaisen kannanoton.

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

14.31 **Anders Adlercreutz r:** Ärade talman, arvoisa puhemies! Det råder ingen brist på strategipapper. Somliga tas i beaktande, andra läggs längst ner på hyllan för att samla damm. Somliga är viktiga, andra försumbara.

Ärade talman! Den här strategin hör till den förra kategorin. Klimat och energi om något är av helt avgörande betydelse när vi diskuterar framtidens utmaningar.

Arvoisa puhemies! On hienoa, että meillä on käsissämme ilmasto- ja energiastrategia, ja on hienoa, että se on näinkin kunnianhimoinen. Kiitos siitä kuten talousvaliokunnan varsin hyvästä mietinnöstäkin.

No, asiaan. Haasteet ovat isot, ja energiakysymys on siinä keskiössä: miten tuotamme puhdasta energiaa tulevaisuudessa? Tässä kohtaa strategian johdonmukaisuus sitten hie-
man lipsuu. Tuulivoimaa kritisoidaan usein siksi, että sitä syöttötariffien muodossa tue-
taan. Mutta ei se pelikenttä ihan neutraali ole muutenkaan. Turvetta verotetaan juuri sen
verran, että se on kivihiiltä edullisempaa. Puuhaketta taas tuetaan juuri sen verran, että se
on turvetta edullisempaa. Ja tuulivoimaa tutkitaan juuri sen verran, että perussuomalaiset
ovat tyytyväisiä. [Naurua]

Arvoisa puhemies! Kivihiilen polton jatkamiselle tehdään varaus. Turvetta poltetaan es-
toitta, vaikka sen ilmastolliset vaikutukset ovat kivihiiltä pahemmat, samalla kun pommin-
varmasti puhdasta tuulivoimaa jarrutellaan poliittisista syistä. Turve on toki suomalaista, ja
ymmärrän sen suosimisen siltä kannalta, mutta ei se ole ilmastollisesti järkevää, eikä sen
varaakaan kannata strategiaa rakentaa, ei edes vähän. Maatalouden päästöjen leikkaaminen on
päästökaupan ulkopuolisen sektorin suurin haaste, ja maataloudessa nimenomaan turve-
suot sisältävät suurimman päästöleikkauspotentiaalin. Sopii kysyä, kannattaako tässä tilan-
teessa, kun päästöjen leikkaus on haasteellista, tukea turvetuotantoa.

Tässä strategiassa on paljon laitettu biotalouden varaan, ja sen voi ymmärtää: Suomi on
edelläkävijä biopolttoaineiden tuotannossa, ja siitä on kehittymässä vientituote. Mutta sen
tuotannolla on rajansa. Moni on huolissaan puuraaka-aineen riittävyydestä, siitä, kajoam-
meko hiilinieluumme, kajoammeko luonnon monimuotoisuuteen. Huolta ovat kantaneet
niin puuteollisuus kuin luontojärjestökkin. Hakkuista ei voi loputtomasti lisätä, ja asiantun-
tijat ovat varsin yksimielisiä siitä, että nyt suunnitellut volyymit tarkoittavat, että energia-
käyttöön ruvetaan käyttämään muutakin kuin sivuvirtoja.

Kuten strategia aivan oikein toteaa, pitkällä tähtäimellä biopolttoaineet tulevat olemaan
lähinnä raskaan liikenteen polttoaine. Kevyen liikenteen tulee siirtyä sähköön. Metsäva-
rannoista ei kannata laajamittakaavaisesti tehdä huonolla hyötysuhteella polttoainetta huo-
non hyötysuhteen polttomoottoreihin. Mutta sähköllä toimiva liikenne ei yleisty ilman
ponnistuksia. Se vaatii verotuksellisia toimenpiteitä mutta myös infraa ja lainsäädäntöä.
Miten saamme rakennettua maan kattavan latausverkon? Miten sallimme sähköajoneuvo-
jen käyttämisen kulutushuippujen tasaajina? Pitäisikö autovero rakentaa uusiksi, jotta sai-
simme autokantaa uusittua? Missä määrin tulemme tulevaisuudessa edes omistamaan omia
kulkuvälineitä? Liikennepalkin jatkokehittely tarjoaa toivottavasti näihin kysymyksiin
vastauksen.

Kaiken kaikkiaan on syytä olla huolissaan siitä, laitammeko munamme nyt poliittisen
ohjauksen kautta liian pieneen määrään koreja.

On ydinvoimahankkeita: Olkiluoto 3, joka tällä hetkellä taitaa olla maailman kallein ta-
lonrakennushanke, sekä keskustan tiukasti ajama Fennovoima, jonka absurdius käy päivä
päivältä ilmeisemmäksi. Meillä on iso satsaus bioenergiaan, jonka tieteellinen kestävyys-

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

tausta on hutera, samalla kun maailmalla kovaa vauhtia kasvavaa tuulivoimaa jarrutetaan lepakkoteorioiden pohjalta.

Pitäisi pyrkiä pois keinotekoisista tuista. Mutta ei tämäkään politiikka ole neutraalia. Ja jos pohdimme omia mahdollisia vientiavauksia, on vaikea nähdä, että niitä tuettaisiin optimaalisesti nyt valitulla linjalla.

Ärade talman! Det här är ett bra dokument, som på många sätt går längre än någonting vi tidigare haft. Det ska regeringen ha tack för. Men den ideologiska läsidan är uppenbar, och framför allt inte alltid hållbar. Arbetet kan inte sluta här.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Sitten edustaja Sarkkinen, ja Sarkkisen puheen-
vuoron jälkeen menemme debattiin.

14.36 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutoksen torjuminen on meidän tämän ajan päättäjien historiallinen velvollisuus. Ilmastonmuutoksen torjuminen ei ole helppoa. Se vaatii meiltä muutoksia, ja se vaatii meiltä investointeja. Ilmastonmuutoksen torjuminen on kuitenkin helpompaa ja halvempaa kuin tekemättä jättäminen. Jos ilmastonmuutosta ei saada pysäytettyä ajoissa, tulee sen inhimillinen ja rahallinen hinta olemaan sietämätön.

Ilmasto- ja energiastrategia on hallituksen vastaus siihen, millä keinoin Suomi torjuu ilmastonmuutosta tulevana vuosina ja miten Suomen energiajärjestelmää kehitetään. Strategia on monin paikoin oikeansuuntainen, mutta se on riittämätön. Niin Suomen kuin EU:nkin ilmastotavoitteita on vielä tarkistettava vastaamaan ilmastonmuutoksen haasteeseen ja Pariisin ilmastopöytäkirjan sitoumuksiin. Käsittelimme energia- ja ilmastostrategiaa talousvaliokunnassa monipuolisesti ja perusteellisesti, ja haluan kiittää valiokuntaa hedelmällisistä keskusteluista ja hyvästä yhteistyöstä.

Valiokunta esittää mietinnössään tärkeitä huomioita strategiaan liittyen. Yksi tärkeä huomio liittyy metsien käyttöön. Mietinnössä todetaan, että metsien käytön korostaminen Suomen energia- ja ilmastopolitiikassa sisältää riskejä. Yksi riski on, etteivät ilmastopäätökset vähene riittävästi riittävän nopeasti. Hallituksen itse teettämän arvion mukaan metsien hiilinielun puolittumisen vuoksi Suomen nettopäästöt eivät vähene vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi metsien lisääntyvä käyttö luo uhan metsäluonnon monimuotoisuudelle. Myös taloudellisesta näkökulmasta liika metsiin nojautuminen on riski: jos ainespuu ohjautuu korkean arvonlisän teollisuustuotannon sijaan polttoainekäyttöön, kärsii ilmaston lisäksi myös talous. Metsiin nojautuminen sisältää myös poliittisen riskin EU-politiikan muutoksesta. Puun fiksua käyttöä voidaan lisätä nykyisestä, mutta ilmastonäkökulmasta hallituksen kaavailemat hakkuutasot ovat ylimitoitettuja. Tämän on todennut myös tutkijayhteisö lukuisissa kannanotoissaan. Olen tyytyväinen, että näitä riskejä on nyt tunnistettu ja tunnustettu mietinnössäkkin, ja toivon, että hallitus ottaa eduskunnan huomiot vakavasti tulevassa politiikassaan.

Arvoisa puhemies! Me tarvitsemme isoja muutoksia energiajärjestelmäämme. Meidän on lisättävä päästöttömiä energianlähteitä ja vähennettävä fossiilisten polttoaineiden käyttöä. Päätös luopua hiilestä on oikea, mutta se ei yksistään riitä. Esimerkiksi turpeen verotukia täytyy asteittain vähentää. Uuden päästöttömän energiantuotantokapasiteetin synnyttämiseksi tarvitsemme vielä uusiutuvan energian tukijärjestelmän. Uusi kilpailutukseen pohjautuva tukimekanismi on valmisteltava mahdollisimman pian ja tuotava eduskunnan

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

päätettäväksi jo tänä vuonna. Valitettavasti eurooppalainen päästökauppa ei toimi toivotulla tavalla, joten tarvitsemme kansallista politiikkaa energiakäanteen aikaansaamiseksi vielä tulevina vuosina. Avainsanat tulevaisuuden energiajärjestelmässä ovat jousto ja hajautus. Toivottavasti älyverkkoja pohtiva työryhmä saisi työnsä pian valmiiksi ja energiajärjestelmää päästäisiin konkreettisesti uudistamaan älykkääseen ja kysyntäjoustoa lisäävään suuntaan.

Strategiassa on valitettavasti kovin vähän kannusteita hajautetun energian pientuotannon edistämiseksi. Hajautetussa ja vaihtelevassa energiantuotannossa kysynnän jousto ja varastointitekniikat nousevat avainasemaan. Toivottavasti voisimme kehittää myös varastointiin liittyviä uusia avauksia, kuten Pyhäsalmen sulkeutuvaan kaivokseen suunniteltu pumppuvoimalaitos.

Arvoisa puhemies! Eräs ongelma strategiassa on voimakas liikenteen biopolttoainepainotus. Myös valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että muu maailma menee vauhdilla kohti liikenteen sähköistymistä, joten me emme Suomessa voi nojata vain liikenteen biopolttoaineisiin. Myös Suomen henkilöautoliikenne tulee sähköistymään, haluttiin sitä tai ei — ja toivottavasti halutaan. Tulevaisuudessa henkilöliikenne tulee olemaan sähköpainotteinen ja raskas liikenne toimii biopohjaisilla polttoaineilla. Valitettavasti strategiasta puuttuu toimenpiteitä liittyen muutoksen vauhdittamiseen ja tavoitteet liikenteen sähköistymisestä ovat vaatimattomia. Nyt tarvittaisiin konkreettisia toimenpiteitä, esimerkiksi sähköautojen hinnan alentamista verokannustein sekä sähköautojen latausinfrastruktuurin kehittämistä. Sähköautoilla voi tulevaisuudessa olla myös iso rooli energiajärjestelmän tehotasapainon säätämisessä.

Arvoisa puhemies! Suurin osa päästöistä syntyy liikenteestä, asumisesta, ruuasta. Valitettavasti strategiassa asuminen ja ruoka jäävät liian vähälle huomiolle, ja toivon, että jatkovalmistelussa ja toimeenpanossa myös näitä sektoreita painotetaan enemmän.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt on mahdollisuus pyytää vastauspuheenvuoroja P-painiketta painaen. Aloitamme ensimmäisen kierroksen 2 minuutin vastauspuheenvuoroissa, ja ensimmäisellä kierroksella painotan talousvaliokunnan jäseniä.

14.42 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin täytyy SDP:n puolesta kiittää hallitusta hyvästä yhteistyöstä talousvaliokunnassa. Olen ylpeä siitä, että pääsimme lähes yksimieliseen mietintöön näinkin isossa asiassa. Se on suomeksi siitä, että katsomme hyvin yhteisesti kohti tulevaisuutta, iso kiitos siitä.

Mutta toki, kun tavoitteet ovat näin kunnianhimoisia kuin ne ovat, haluan nostaa esille sen, miten meillä Suomessa sitten maakunnat, kunnat ja kaupungit ovat valmiita sitoutumaan ja miten osaamme heidät sitouttaa tähän strategiaan ja miten kaupunkien omistajapolitiikka, elinkeinopolitiikka laajemmin lähtee siitä, että näihin kunnianhimoisiin tavoitteisiin päädytään ja päästään. Kaupunkipolitiikka on tässä avainasemassa, kuten tiedämme. Tämä ei ole pelkästään liikenteen asia, vaan kysymys on myös laajemmin kaupunkisuunnittelusta ja niin edelleen.

Arvoisa puhemies! Kuten sanoin, luomme samalla pohjaa tuleville vuosikymmenille, ja kuten kauppaministeri totesi, tämä mietintö on hyvin pitkälle se pohja, miten me teemme vientiä tulevaisuudessa. Mainitsitte, arvoisa ministeri Mykkänen, sen, että maailmalla kiertotalous, cleantech kasvavat ja ovat nyt jo satojen miljardien bisnes. Mitä jos saisimme siitä edes yhden prosentin? Mutta se sanonta kuuluu, että siinä on se jos-sana välissä. Mihin

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

toimenpiteisiin te aiotte, arvoisa ministeri, ryhtyä, että me todella pääsemme mukaan tähän kansainvälisen cleantech- ja kiertotalousbisneksen kasvuun? Ja toinen kysymys omistajaohjauksesta vastaavalle ministeri Lintilälle: aiotteko käyttää nyt omistajaohjauksessa valtion [Puhemies koputtaa] uutta kehittämisyritystä työkaluna tähän työhön?

14.44 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Samalla tavalla haluamme myöskin meidän puoleltamme kiittää koko talousvaliokuntaa ja myöskin oppositioryhmiä erittäin rakentavasta keskustelusta, päästiin lähes yksimieliseen näkemykseen.

Itse olin muutama kuukausi sitten Bratislavassa, silloin oli energiaministerien ja näiden valiokuntien vastaavien kokous, ja siellä puhuttiin EU:n talvipaketista hyvin paljon. Se oli aika mielenkiintoista kuultavaa siinä suhteessa, että siinä visioidaan samaa kuin mitä itse asiassa täällä Suomessa jo tehdään. Eli liittyen jälleen siihen vientistrategiaan: meillä olisi jo aika paljon valmista teknologiaa, osaamista, konseptia valmiina.

Mutta yksi tärkeä asia on se, että meidän ei todellakaan pitäisi kuulla, mitä EU:sta tulee, vaan meidän pitäisi tietyllä tavalla syöttää niitä asioita EU-puolelle siitä, minkälaisia ovat EU:n tulevat ilmasto- ja energiakysymykset ja puhtaan energian ajatukset. Mutta siihen me tarvitsemme ehkä laajempaa pohjoismaista näkemystä. Ja nythän meillä on tulossa Jorma Ollilalta raportti, joka näyttää, että edelleenkin pohjoismainen energia- ja ilmastostrategia on hyvin kansallista, liian kansallista. Olisinkin kysynyt, onko tässä tapahtumassa jotain muutosta ja mitä arvoisat ministerit ovat siinä suhteessa tällä hetkellä tekemässä. Mietitään vaikka niitä biopolttoaineita, joita ministerit käyttivät esimerkkinä: siinä jos on pohjoismainen markkina, se muuttaisi heti tilannetta, nostaisi tehokkuutta, alentaisi hintaa, lisäisi käyttöä, sama juttu näiden hajautetun energian tuotantotapojen ja älyverkkojen kanssa. Mitä toimenpiteitä olette tekemässä, että kenties meille tulisi yhtenäiset markkinat Pohjoismaissa ja yhtenäisempi politiikka myöskin?

14.46 Antero Vartia vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää valiokuntaa erinomaisesta keskustelusta. Kyse oli oikeastaan parhaasta keskustelusta, mitä tämän kahden vuoden aikana olen siellä päässyt käymään, missä pyrittiin ymmärtämään toisemme lähtökohtia, tulokulmia. Oli hyvin lähellä, että olisin jättänyt vastalauseen jättämättä. Huoli liittyy bioenergiaan, sen panostuksiin. Aidosti pelkään, että siinä veikkaamme väärää hevosta, mikä tulee kostaautumaan meille jossain vaiheessa — puhumattakaan niistä asioista, miten se vaikuttaa meidän päästöihin pidemmällä aikavälillä. Mutta samaan aikaan haluan korostaa, että valiokunnassa kunnianhimon taso on noussut kohisten. Jos vertaamme siihen, millainen näkemys meillä oli energiapolitiikasta vuosi sitten, puhumattakaan kaksi vuotta sitten, niin on tultu kovasti eteenpäin. Tätä työtä on syytä jatkaa.

Haluan tässä vaiheessa, kun keskustelu on vielä alkuvaiheessa, muistuttaa, miksi me näitä asioita käsittelemme. Kyse on päästöistä, jotka jouduttavat ilmastonmuutosta, joilla on takuuvarmasti suuria, arvaamattomia ja ikäviä seurauksia. Me leikimme niin vakavan asian kanssa, että kyse on ihan sivilisaation olemassaolon säilymisestä. Jos syntyy yllättävää kuivuutta alueilla, joilla ihmiset ovat riippuvaisia siitä, että tuotetaan ruokaa, syntyy rettelöintejä ja syntyy sotia. Ihmiset eivät jää paikoilleen kuolemaan, he lähtevät liikkeelle. Jos muistellaan, mitä kaksi vuotta sitten Euroopassa tapahtui, kun pari miljoonaa ihmistä tuli tänne, niin me emme selviä siitä, jos tulee enemmän. Meidän järjestelmä ei pysy kaassa. Tämän kanssa ei ole varaa leikkiä.

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

Samaan aikaan, kun ilmastonmuutos on aikamme suurin uhka, se on myös aikamme suurin bisnesmahdollisuus. Sen sijaan, että olemme huolissamme siitä, mitä jokin asia maksaa, meidän kannattaa olla enemmän huolissamme siitä, mitä kaikkia mahdollisuuksia me jätämme hyödyntämättä, jos me emme nosta kunnianhimon tasoa nykyisestä.

14.48 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On helppo jakaa se vakava huoli, mitä edustaja Vartia täällä toi puheenvuorossaan esille. Ilmastonmuutoksen torjuminen on meidän kaikkien yhteinen tehtävä, ja siinä mielessä olen erittäin tyytyväinen, että talousvaliokunta pystyi tuossa käsittelyssä ja mietinnössään pääsemään lähes yksimieliseen tulokseen. Siellä oli yksi vastalause, vihreiden vastalause, ja se on siinä mielessä harmi, että emme pystyneet yhdessä yhteistä linjaa ihan täysin nyt muodostamaan. Mutta tämä kertoo siitä, että kaikki suomalaiset puolueet kantavat huolta siitä, että me saamme pysäytettyä ilmastonmuutoksen ja että Suomi on mukana näissä talkoissa. Tämä hallituksen esitys, ilmasto- ja energiapoliittinen strategia, lähtee siitä, että me kannamme vastuuta. Meidän tavoitteemme ovat erittäin kunnianhimoisia tässä.

Kun katsoo tuota vihreiden vastalauseita, niin siellähän nostetaan esille erityisesti se, että meidän tavoitteemme pitäisi olla vielä kunnianhimoisempi päästöjen vähentämisessä. Siinä viitataan Sitran tekemään tutkimukseen, jossa todetaan, että Suomi voisi ottaa vuoden 90 tasoon verrattuna 60 prosentin vähentämistavoitteen. Tämä Sitran tutkimushan perustuu Climate Analyticsin selvitykseen, ja tämä nimenomainen yhteisö, joka on tämän selvityksen tehnyt, lähtee siitä, että me pystyisimme päästöjä vähentämään nimenomaan lisäämällä biomassan käyttöä. He esittävät, että biomassan käyttöä lisätään vielä enemmän kuin hallitus nyt esittää, ja samassa vastalauseessa vihreät taas vastustavat biomassan lisäämistä nykyisestä. Tässä on minusta aika iso ristiriita. Eli pitäisi esittää samalla keinot, realistiset keinot, eikä tehdä ristiriitaisia tavoitteita. Jos katsoo sitä tutkimusta, mihin Sitra nojaa nämä tavoitteet ja mihin teidänkin vastalauseenne viittaa, niin 2030 te joutuisitte käyttämään [Puhemies koputtaa] 22 miljoonaa kuutiota nykytasoa enemmän ja hallituksen esitystä enemmän biomassaa ja hakkuita.

14.50 Joakim Strand r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä selonteko kuuluu niihin papereihin, joiden osalta on helppo olla hallituksen kanssa pääosin hyvinkin samoilla linjoilla.

Strategiassa on myös tunnistettu energiateknologiaan liittyvien innovaatioiden merkitys ja vientipotentiaali. Globaalit investoinnit voivat vuonna 2030 olla hyvinkin yli 1 000 miljardia euroa, ja tästä kakusta Suomella on hyvät mahdollisuudet napata hyvinkin iso pala, kuten tässä on moni hyvin todennut. Toivon todellakin, että tämä myös tunnistetaan ja tämä mahdollisuus ja potentiaali otetaan laajasti eri yhteyksissä ja reformeissa huomioon.

Tästä kaupunkipolitiikasta tuli mieleen, että esimerkiksi Vaasan kaupungin yhdessä energiaklusterin yritysten kanssa luomassa energiakoulutusstrategiassa pyritään kasvattamaan mielenkiintoa energia-alaan ihan nuorista lapsista lähtien läpi koko koulutuspolun aina siihen, että esimerkiksi osa oikeustieteen opiskelijoistamme fokusoi energijuridiikkaan. Myös kaikki infrainvestoinnit toteutetaan älykkäitä energiainnovaatioita draivaten.

Arvoisat ministerit, onko energia- ja ilmastostrategian pohjalta mahdollisesti tekeillä myös kansallisella tasolla kokonaisvaltaisempaa ja syvällisempää alan investointien ja viennin edistämisen suunnitelmaa, vähän niin kuin edustaja Skinnarikin kysyi, ottaen huomioon jopa satojen miljardien vientipotentiaalin?

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

Lopuksi totean vain itse myös sen, että toivon todella, että Suomi aktiivisesti ajaisi Pohjoismaiden yhteisen energia- ja ilmastostrategian laatimista. Olisi kiva kuulla, jos arvoisilla ministereillä olisi tästä jotain sanottavaa, joko tahtotilasta muissa Pohjoismaissa tai ehkä jotain jopa aikataulusta, milloin meillä voisi olla yhteinen Pohjoismaiden energia- ja ilmastostrategia olemassa.

14.52 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä nyt moni edustaja kertoikin — Vartia, Skinnari, Jaskari, Lohi ja Strand — siitä hengestä, millä talousvaliokunnassa tätä mietintöä tehtiin. Se oli minun mielestäni rakentava ja hyvä henki. Kyllä meillä oli valiokunnassa tarkoitus päästä sellaiseen ratkaisuun, että se olisi ollut yksimielinen. Minä koen kuitenkin, että tämä ilmasto- ja energiastrategia, minkä nyt valtioneuvosto on tehnyt, on jatkumo, tai oikeastaan itse asiassa sisällä siinä, mitä edellisellä vaalikaudella Vapaavuoren asettama parlamentaarinen energia- ja ilmastokomitea työsti: energia- ja ilmastopolitiikka 2050. Ja kun muistelen sen käsittelyä, niin kyllä Vapaavuori pari kertaa sanoi minullekin, että istuhan alas ja tehdään tämä yhdessä. Kyllä vähän samanlaisessa hengessä käsiteltiin tätä tuolla talousvaliokunnassakin.

Lopputuloksena on kuitenkin se, että tähän on liitetty kymmenen pontta. Tämä valtioneuvoston strategia on itse asiassa hyvä, mutta jos tarkkaan lukee tämän meidän mietinnön, niin meidän otamme oikeastaan tässä mietinnössä kantaa sellaisiin asioihin, mitkä puuttuvat siitä strategiasta. Sitten me kerromme kuitenkin aika paljon omia mielipiteitä. Johtopäätöksenä itse ajattelen niin, että energia- ja ilmastostrategia, jonka valtioneuvosto on tehnyt, on hyvä, mutta me olemme halunneet valiokuntana kertoa siihen näkemyksiä, ja aika paljon niitä monipuolisia näkemyksiä. Kun ottaa huomioon, että kuitenkin meitä erilaisia puolueita istuu paljon siellä talousvaliokunnassa ja jokainen haluaa jättää sen peukalomerkinsä tähän mietintöön, niin valmistui sitten kymmenen pontta. Kun tässä viime aikoina on minua syytetty ponsitehtailijaksi, [Naurua] niin täytyy sanoa, että tässä olin hirveän pienessä roolissa näitten ponsien kanssa.

Mutta näin. Varsinaista kysymystä minulla ei ole.

14.54 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Mykkänen mainitsi puheenvuorossaan, että vientistrategioita tehdessä ja viennin edistämisessä on suuri merkitys muun muassa sillä, miten Suomen pääkaupunki Helsinki linjaa energia-asioissa ja lämmittää. Tämä on erittäin kiva kuulla. Varmasti tunnette meidän viimeisimmän linjauksemme, jossa Helsinki haluaa irti Fennovoimasta, koska näemme sen riskinä meidän veronmaksajille. Helsingillä on Vantaan Energian vähemmistöosakkaana sijoituksia Fennovoimassa, ja näistä pyrimme nyt eroon. Toivottavasti myös muut kunnalliset energiayhtiöt seuraavat tässä viisaassa ratkaisussa.

Arvoisa puhemies! Kun kuuntelee näitä kehuja puheenvuoroja tähän hallituksen strategiaan liittyen, niin hetken ihmettelin, että olenko minä lukenut aivan väärän paperin. Kuten täällä on sanottu, ilmastonmuutos on meidän kaikkein suurin uhka, se on ongelma, jonka ratkaisemisessa meillä ei ole vaihtoehtoja. Meidän on pakko onnistua. Ja sen takia tätä strategiaa ei voi näin ylistää ja kiittää, jos tämän ongelman tunnistaa.

Hallitus kaavailee metsien käytön niin suurta lisäämistä, että se on ongelma. Se on riskitilassa meidän ilmastotavoitteiden kanssa. Useat tutkijat, viimeisimpänä ilmastopaneeli, ovat esittäneet niin paljon tutkimustietoa, että se osoittaa, että metsien lisääntynyt käyttö ei ole kestäväällä pohjalla, päinvastoin se puolittaa meidän hiilinielun eikä siten auta meitä

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

ilmastonmuutoksen torjunnassa. On minun mielestäni aika absurdia paukutella täällä henkseleitä päätöksellä luopua kivihiilestä, kun samaan aikaan edistetään turpeen käyttöä, jonka ilmastovaikutukset ovat jopa kivihiieltä pahempia.

Arvoisa puhemies! On käynyt selväksi, että tämän hallituksen linja on ohittaa asiantuntijoiden näkemykset ja tutkittu tieto. Mutta ilmastonmuutoksen torjunnassa ovat nyt kohtalonhetket kyseessä. Monia päätöksiä voidaan politiikkatoimin seuraavalla kaudella muuttaa, mutta tässä ovat kohtalonhetket meillä käsillä. Tässä ei ole varaa hallituksen strategian mukaiseen toimintaan. [Kaj Turunen: Ei ollut vassareilla vastalauseita!] — Mä oon itsenäinen ihminen, mulla on omat aivot!

14.56 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vähän ihmettelin edustaja Modigin ulostuloa, kun edustaja Sarkkinen oli kuitenkin valiokunnassa mukana tässä yhteisessä mietinnössä. Itse en pystynyt olemaan sen ratkaisevassa käsittelyssä varajäsenenä paikalla, mutta täytyy sanoa, että erittäin hyvää työtä valiokunnassa on tehty. Täällä bioenergia on hyvin vahvasti mukana.

Ehkä yhden tämmöisen miinuksen antaisin sen suhteen, että liikennepolttoaineitten osalta liikennebiokaasun lisäämistä ei mielestäni ole aivan tarpeeksi vahvasti otettu esille. Tässä strategiassa sähköautoilulla on kyllä hyvin vahva rooli, mutta kuitenkin täytyy muistaa se, että liikennebiokaasun tuotanto maataloilla kumminkin johtaisi parempiin elinkaarivaikutuksiin kuin sähköautoilu. Jos ajatellaan sitä, että meillä on sitä biomassaa siellä joka tapauksessa, on lantaa, on olkia, suojavyöhykenurmia, järvien kasvillisuutta ynnä muuta, niin ne joka tapauksessa mätänisivät siellä luonnossa ja tuottaisivat sitä kautta kasvihuonekaasupäästöjä.

Tästä hallituksen esityksestä minun mielestäni puuttuu semmoinen visio, millä tavalla nämä esitetyt 50 000 biokaasuautoa saavat sitten polttoaineensa. Täällähän on tämä muna—kana-ongelma, elikkä meillä ei ole kaasuautoja, koska ei ole investoitu näihin tankkauspisteisiin, ja ei investoida tankkauspisteisiin, jos ei saada kaasuautojen myyntiä käyntiin.

Kristillisdemokraatit on useissa esityksissä tuonut esille sen, että biokaasuautojen verotukseen pitäisi tulla muutoksia. Mutta näyttää siltä, että ne eivät kuitenkaan etene. Näitä samansuuntaisia esityksiä on tullut Biokaasuyhdistykseltä heidän lausunnossaan, kuten muun muassa käyttövoimaveron poisto tai sen alentaminen ja vähäpäästöisyyden huomiointi ajoneuvoverossa ja autoverossa.

Olisinkin kysynyt arvoisalta ministeriltä, tai vaikka molemmilta täällä istuvilta: eivätkö nämä muutokset kuitenkin näihin ajoneuvoveroihin olisi välttämättömiä, jotta saataisiin tämä muna—kana-ongelma poikki?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Myönnän vielä yhden 2 minuutin vastauspuheenvuoron ympäristövaliokunnan puheenjohtaja Hassille.

14.58 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin edustaja Lohelle, kun edustaja Lohi katsoi, että Sitran esittämä tiukempi päästövähennystahti tarkoittaisi vielä voimakkaampaa puupohjaisen energian käyttöä: Kyllä ainakin siinä Sitran lausunnossa, jonka ympäristövaliokunta sai, todetaan, että hallituksen energialinjauksen mukainen erittäin voimakas metsäpohjaisen energian käyttö sisältää sekä poliittisen, oike-

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

udellisen että ilmasto- ja biodiversiteettiriskin. Eli myös Sitra kritisoi tätä voimakasta painotusta bioenergiaan.

Mutta, arvoisa puhemies, pidän hyvänä sitä, että ministeri Tiilikainen lähti siitä, mistä pitääkin lähteä, eli Pariisin ilmastopöytäkirjasta. Toivoisin kuitenkin, että hallitus ottaisi vakavasti Pariisin ilmastopöytäkirjaan myös sisältyvän tunnustuksen siitä, että ne päästövähennystavoitteet, mitä maailman valtiot — EU ja Suomi mukaan lukien — ovat Pariisin sopimuksen yhteydessä antaneet, eivät riitä siihen, että ilmastonmuutos rajoitetaan alle 2 asteen, saati 1,5 asteen tuntumaan, mikä tarkoittaa sitä, että meidän kaikkien on tiukennettava ilmastotavoitteitamme. Tästä hallitus toistaiseksi on lähinnä vaiennut.

Ministeri Mykkänen puhui aivan oikein siitä, että on huomattava vientipotentiaali. Nyt talousvaliokunta mietinnössään, joka on tätä hallituksen selontekoa parempi, toteaa, että vienti- ja investointipotentiaalilta erityisen tärkeitä alueita ovat älykäs energiajärjestelmä, liikennetarvikkeet, energian varastointi ja energiatehokkuus. Nämä jäävät kuitenkin hallituksen selonteossa aika vähälle.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt siirrymme 1 minuutin vastauspuheenvuoroihin.

15.00 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä asiassa on edetty erittäin hyvään lopputulokseen. Talousvaliokunnan mietintö oli lähes yksimielinen, ja kuten edustaja Skinnari kuvasi, erittäin hyvää yhteistyötä teimme. Siitä kiitos minunkin puolestani kaikille valiokunnan jäsenille.

Suomi elää tällä hetkellä etsikkoaikaa. Me emme koskaan Suomen historian aikana ole saaneet tällaista valtavaa, rikasta raaka-ainevarastoa käyttöömmekään kuin Suomella metsät tänä päivänä ovat. Puheet siitä, että me tekisimme jotakin vahinkoa Suomen metsille, eivät pidä paikkaansa. Sellaisia tutkijoita löytyy tästä maasta, jotka ovat sitä mieltä, että tässä maassa ei saisi yhtään kalikkaakaan kaataa tai se on heti tuho. Niitä tutkijoita löytyy aina yksi junanvaunullinen milloin vain mihin asiaan tahansa. Niitä dosentteja kyllä löytyy. Mutta se tärkeä huomio pitää tehdä, että Suomen metsien käyttö on ollut kestäväällä pohjalalla ja meillä on valtavan hieno järjestelmä. Olkoon kyseessä metsien hakkuu, metsäteollisuus, kemian tuotanto, metalliteollisuus — kaikki me osaamme.

Ja tähän vihreiden pelotteluun: katsokaa teidän kivihiilipolitiikkaanne täällä Helsingissä ja oppikaa sitten jotakin tästä uusiutuvasta energiasta.

15.01 Susanna Huovinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on tässä keskustelussa jo tähän mennessä aivan oikein hyvin laajasti tunnustettu se, että ilmastonmuutos on hyvin suuri uhka paitsi maapallolle myös koko ihmiskunnalle. Ja kun olen tätä ilmastokeskustelua saanut tässä talossa seurata lähes toistakymmentä vuotta, voi kyllä sanoa, että tässä suhteessa on tapahtunut edistystä, ja tämä herättää tietenkin toivoa, että me poliittiset päätöksentekijätkin tunnistamme tämän uhkan.

Haluaisin kuitenkin, puhemies, kysyä nyt ministereiltä vielä ehkä täsmennystä bioenergiaan ja myös ydinvoimaan liittyvistä poliittisista ja taloudellisista riskeistä. Näihin te, ministerit, ette noissa lyhyissä puheenvuoroissanne ymmärrettävästi ottaneet kovin paljon kantaa. Bioenergiaan liittyvät riskit on mainittu monien valiokuntien lausunnoissa ja myös tuossa talousvaliokunnan mietinnössä ansiokkaalla tavalla, mutta ydinvoiman taloudelli-

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

sia ja ympäristövaikutuksia tuossa strategiassa [Puhemies koputtaa] ainakaan ei ole käyty läpi. Voisitteko vielä palata näihin?

15.02 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! 90 prosenttia kotimaan liikenteen päästöistä syntyy tieliikenteessä, ja 58 prosenttia päästöistä aiheutuu henkilöautoliikenteestä. Osittain henkilöautoliikennettä voidaan korvata taajamissa kävelyllä ja pyöräilyllä, ja tämän osalta strategia pyrkiikin 30 prosentin kasvuun, mikä on hyvä linjaus. Ympäristövaliokunnassa kiinnitimme huomiota siihen, että pyöräilyn osalta konkreettisia toimenpiteitä strategiassa ei esitetty, tietysti kaikkea ei voi esittääkään yhdessä paperissa. Mutta nyt kysyisin ministereiltä — ainakin ministeri Mykkänen on pyöräilyasiaan erikoistunut: olisiko joitain konkreettisia keinoja, joilla esimerkiksi kaupunkipyöräilyä voitaisiin viedä muihinkin taajamiin kuin Helsinkiin ja Espooseen ja lisätä pyöräilyn osuutta lähiliikenteessä?

15.03 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministeri Tiilikainen toi esille, että vahvasti tutkimukseen panostetaan, mutta täytyy sanoa, että hallituksen toimet, se, että Luonnonvarakeskuksen tutkimusrahoitusta on leikattu voimakkaasti, puhuvat aivan toista, ja Akatemian osalta tälle sektorille ei ole vielä avattu ainoakaan tutkimusta, mikä tukisi hallituksen biotalouteen liittyviä hankkeita.

Mutta haluaisin rohkaista hallitusta siihen, ja tämänkin selonteon osalta meiltä puuttuu se, kuinka me luomme niitä referenssejä, joita me myymme maailmalle. Meillä on innovaatioita, niin kuin täällä edustaja Jaskarikin todisti, mutta missä on se rahasto, riskirahasto, josta tuotetaan teollinen tuote ja luodaan sille markkinat? Meiltä puuttuu referenssi, riskirahoitus. Me tarvitsemme sellaisia, että pistetään se tase töihin, mistä pääministerikin haaveilee, mutta sitä ei vielääkään ole.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Hongisto ja Niinistö. Sen jälkeen ministerin vastauspuheenvuoro, ja sen jälkeen jatkamme debattia.

15.05 Reijo Hongisto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomessa metsät ovat erittäin suuri hiilinielu. Päätehakkuuikässä olevat metsät ovat hiilensä jo sitoneet, ja kun nämä kasvunsa lopettaneet puut kaadetaan, niistä tehdään lautoja ja rakennetaan vaikka taloja, niin hiili ei vapaudu kiertoon vaan säilyy talon rakenteissa. Tämän me kaikki tiedämme ja tunnustamme. Tämän takia tarvitaan puurakentamista tukevia konkreettisia toimia, jotta puun osuus rakentamisessa saadaan käännettyä selvään kasvuun. Rakennusluvis- ja kaavamääräyksissä on huomioitava nykyistä paremmin puurakentaminen, erityisesti hirsirakentaminen, sillä hyvin salvostettu ja terveellä tavalla rakennettu hirsitalo sitoo hiilen itseensä parisataa vuotta.

Arvoisa puhemies! Tämä takia minä kehotan hyvää hallitusta edelleen ponnistelemaan puurakentamisessa olevien esteiden poistamiseksi ja rakennusmääräysten helpottamiseksi.

15.06 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen kyllä hämmennyt. Mielestäni tämä strategia ja myös talousvaliokunnan mietintö edustavat sitä, että laitetaan se pää syvälle sinne pensaaseen.

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

On selvästi tapahtunut edistystä siinä, miten esimerkiksi ministeri Mykkänen ja ministeri Tiilikainen ja myös muu eduskunta puhuvat siitä, mikä on tilannekuva. Tunnistetaan tämä talouden muuttamisen massiivinen tarve, jotta me voimme pelastaa ihmiskunnalle hyvinvoinnin ja taloudellisen toimeliaisuuden ilman, että ilmaston lämpeneminen muuttaa tuhoisasti meidän elinolosuhteita niin, että talousjärjestelmä romahtaa. Mutta sitten sen päälle ei tehdä mitään. Tämä on niin kuin tämmöinen peesaajan nysväily-, puuhastelustrategia, jossa tehdään se minimi, mitä EU edellyttää, mutta ei oikeastaan yhtään mitään sen päälle. Ja se ainoa, mikä tehdään sen päälle, on haitallista — eli se, että lisätään jättimäisesti metsien hakkuita tavalla, josta tutkijat sanovat yksimielisesti, kuten ilmastopaneelin selvityksestä ilmenee, että nämä jättihakkuut mitätöivät 2030-luvulle asti meidän päästövähennystoimet. [Puhemies koputtaa] Eli Suomi ei käytännössä silloin osallistu päästöjen vähentämiseen. Miten te voitte elää tämän kanssa, [Puhemies koputtaa] että Suomi peesaa ja ei oikeastaan tee mitään, ja jos tekee jotain, niin vain haitallisia toimia?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Lintilä, 2 minuuttia.

15.07 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa puhemies! Voin aloittaa tuosta edustaja Niinistön kommentista, että tehdään vain minimi. Esittelin meidän strategiaa energianeuvostossa Brysselissä, ja siellä sitä pidettiin erittäin rohkeana ja edelläkävijänä koko Euroopassa. Eli kyllä suhtautuminen oli täysin päinvastainen kuin kerroitte.

Edustaja Skinnari kysyi, voiko Valtion kehitysyhtiötä käyttää tämän strategian taloudellisessa tukemisessa. Valtion kehitysyhtiön kautta voidaan tukea hallituksen strategioita. Se toimii yhteiskunnan aktiivisen uudistamisen välineenä, eli sillä tavalla sen käyttö on mahdollista, mutta toki aina tapauskohtaisesti tehdään ratkaisut tähän liittyen.

Edustaja Myllykoski puhui riskirahastoista. Me olemme kartoittaneet hyvin tarkasti meidän rahastotilanteita, mitkä ovat niitä pullonkaulakohtia yritystoiminnassa, ja on pyritty niitä täyttämään, niihin hakemaan elementtejä. Meillä on tällä hetkellä muun muassa pari rahastoa valmisteilla, joilla pyritään tätä riskirahaosuutta tuomaan näihin investointeihin.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Tiilikainen, 3 minuuttia.

15.08 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Kiitän talousvaliokunnan jäseniä tästä erittäin asiallisesta ja ansiokkaasta keskustelusta ja lähes yksimielisyydestä, mikä on saavutettu.

Edustaja Vartia kuvasi sen ongelman juuri niin kuin se on: kyse on oikeastaan ihmiskunnan tulevaisuudesta eli siitä, mistä ihmisille ruokaa ja vettä riittää tällä rajallisella maapallolla. Erittäin hyvä. No, vastaus siihen, mistä ilmastonmuutos johtuu: se johtuu massiivisesta fossiilisten energialähteitten käyttämisestä, joka jatkuu ja kasvaa tänä päivänä maailmanlaajuisesti. Silloin kysymyksenasettelu ja vastauksen etsiminen ja ratkaisut lähtevät siitä, että emme voi valita pelkästään, mikä nyt sattuisi olemaan kullekin mieluinen toimenpide, vaan tarvitsemme kaikkia keinoja päästöjen nopeaksi alentamiseksi, ja fossiilisista eroon.

Edustaja Skinnari puhui hyvin tästä, että ei riitä pelkästään hallituksen ja eduskunnan tahto vaan kaupunkien sitoutuminen on äärimmäisen tärkeää. Se on erittäin tärkeää esimer-

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

kiksi silloin, kun hiilestä lähdetään eroon, jolloin tarvitaan poliittista ohjausta. Valitettavasti kehitys viime vuonna meni hieman vikasuuntaan.

Mutta sitten täällä kysyttiin tästä pohjoismaisesta yhteistyöstä. Se on todella semmoinen asia, mitä meidän kannattaa tehdä. Itse asiassa, kun heitin tuon tavoitteen, että Suomi voisi olla ilmastoneutraali vuonna 2045, juuri samansisältöinen tavoite on Ruotsilla, ja uskon, että Norjalla ei mitään ongelmia ole liittyä tähän näin. Eli tarvitsemme tätä tavoitteenasetantaa ja sitten niitä konkreettisia toimia esimerkiksi liikenteessä, älykkäässä sähköverkossa.

Sitten tähän biokaasun lisäykseen ja liikennekäyttöön: kärkihankkeilla tuetaan biokaasuhankeita ja myös energiatuilla, eli se on lähdössä liikenteeseen, hyvä näin.

Mutta täällä tuli sitten joiltain muilta edustajilta kuin valiokunnan jäseniltä niitä kommentteja, että on unohdettu tiede. Te, hyvät edustajat, jotka äsken viittasitte ilmastopaneeliin, viittaatte kyllä ilmastopaneeliin aivan väärin. En nähnyt teitä kuuntelemassa ilmastopaneelin esitystä eilen, itse olin siellä. Olen käynyt tutkijayhteisön kanssa tiivistä vuoropuhelua koko tämän ministeriaikani. Ei meillä ilmastopaneelin kanssa ole ristiriitaa. [Susanna Huovinen: Poliittiset riskit bioenergiaan liittyen!] — Ja näistä poliittisista riskeistä, mitä liittyy bioenergiaan: en tiedä, mihin viittaatte poliittisten riskien kohdalla. — Mutta että veikattaisiin väärää hevosta tai pantaisiin vastakkain esimerkiksi sähköinen liikenne ja biopolttonesteet: ne tukevat toisiaan. Mitä nopeammin sähköinen liikenne etenee, sen korkeammaksi samalla fyysisellä biopolttoaineen määrällä pystymme nostamaan sen päästötönmän polttoaineen osuuden. Ne ovat toisiaan tukevia, eivät toisiaan vasten olevia tavoitteita. [Satu Hassi: Ilmastopaneeli on ollut valiokunnissa myös!]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Mykkänen, 2 minuuttia.

15.12 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Skinnari kysyi hyvän kysymyksen, että miten nyt sitten edetään, että päästäisiin siihen vähintään 1 prosenttiin siitä nyt noin 300 miljardin euron puhtaan energian markkinasta. Kyllähän tässä se olennaisin kysymys loppujen lopuksi on se, että me tarvitsemme myynti- ja markkinointikapasiteettia suomalaisyrityksiin nykyistä enemmän. Tämä on keskiössä Business Finland -uudistuksessa, jossa Finpro ja Tekes yhdistyvät, ja tarkoitus on, että yksikään Tekes-hanke ei enää pääty siihen, että on olemassa maailman paras härpäke, joka toimii Otaniemessä, vaan se päättyy siihen, että se on viety sinne loppuasiakkaalle vaikka Dubaihin tai Myanmariin. Siitä tietysti Lintilä vastaa tarkemmin.

Itse ulkoministeriön osalta olen läpiviemässä sitä, että suurlähettiläät ottavat maajohtajan roolin viennin edistämisen käytännön työssä, vahvistamme sen työn osuutta meidän edustustoverkon panoksissa — tämä on tietysti pitkäjänteistä kulttuurin muutosta, mutta pari askelta Tanskaa kiinni. Helmikuussa lanseerasimme niin sanotun kehitysmaainvestointien kansallinen tuki -instrumentin, jossa vaikkapa aaltoenergiahanke johonkin köyhään kehitysmaahan voi saada 50 prosenttia tukirahaa, toisen puolen korkotukiluottoa, ja tätä kautta nyt on vireillä jo kymmeniä hankkeita tämän ensimmäisen kierroksen kautta. Finnfundin resursseja on kasvatettu, ja Finnfundin rahoittamana avattiin vaikkapa Itä-Afrikan suurin tuulipuisto, ja juuri aivan hiljattain 20 prosenttia Kenian energiantuotantoon lisäystä ilman fossiilisia, näyteikkuna koko Afrikalle, ja siellä myöskin suomalaisilla laite-toimittajilla, järjestelmätoimittajilla on osansa, niin kuin Finnfundin hankkeissa pääasiasa aina.

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

Toinen puoli on tietysti sitten se, että tarvitaan niitä edelläkävijämarkkinoita, referenssimarkkinoita, joihin täällä moni on viitannut, niin edustaja Modig kuin moni muukin. Tässä suhteessa todella on ratkaisevaa, että esimerkiksi Helsingissä siirtyminen aidosti kivihiilestä pois tapahtuu nopeasti, ja tässä suhteessa eivät aiemmat hallitukset ole asettaneet selvää tavoitetta mutta tämä hallitus on, ja on tärkeätä, että me menemme siinä nopeasti eteenpäin. Myös esimerkiksi kuluttajapuheissa, [Puhemies koputtaa] esimerkiksi Vartian vastalauseessa mainitaan sähköveron muuttaminen hinnan vaihteluita tukevaksi, jolloin kannattaa säästää sähköä silloin, kun siitä on niukkuutta, silloin, kun siihen joudutaan käyttämään fossiilisia, eikä muulloin. Ne ovat keinoja, joita tämän hallituksen kannattaa harkita ja ottaa varteen myöskin täältä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Berner, 2 minuuttia.

15.14 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisa herra puhemies! Muutamaan kysymykseen ottaisin mielelläni kantaa.

Pohjoismaisesta yhteistyöstä vastaavana ministerinä olen aktiivisesti käynyt Pohjoismaiden ministerineuvostossa keskustelua siitä, miten voimme painottaa energian ja liikenteen osalta yhteistyötä. Näissä merkeissä liikenne- ja/tai energiaministerit olivat koolla helmikuussa Suomessa, ja jatkamme nyt yhteydenpitoa syksyllä. Tässä välissä virkamiehet jatkavat tätä valmistelua. Alkuviikosta pohjoismaiset pääministerit tapaavat ja pohjoismaiset yhteistyöministerit vielä juhannuksen alla. Meidän aiheinaamme ovat digitaalinen sisämarkkina, energiaan liittyvä yhteistyö ja sitten nimenomaan biopolttoaineiden osalta yhteisen markkinan löytäminen.

Liikennepolitiikan näkökulmasta haluamme myöskin olla aktiivisia suhteessa omistajaohjaukseen ja myöskin asettaa entistä tarkempia, laajamittaisempia kriteereitä sen suhteen, miten valtion omistamat yhtiöt voivat monipuolisemmin vastata yhteiskunnan haasteisiin. Maanantaina kastetaan Suomen ensimmäinen sähköinen lautta, ja se lähtee liikennöimään. Näitä erilaisia vaatimuksia, tavoitteita liikennepolitiikan näkökulmasta haluamme tiukemmin asettaa tulevaisuudessa.

Parlamentaarinen ryhmä tekee parhaillaan töitä, ja se ottanee kantaa sitten liikenteen verotukseen. Myöskin siitä näkökulmasta palaamme varmasti tähän keskusteluun ennen budjettiriihtä, kun parlamentaarinen ryhmä antaa väliaikaraporttinsa.

Pyöräilyn ja kävelyn osalta olemme tässä strategiassa asettaneet tavoitteeksi 30 prosentilla suoritteiden noston. No, se ei tapahdu ilman panostuksia, ja näin ollen olemme perustaneet liikenne- ja viestintäministeriöön kävelyn ja pyöräilyn edistämishankkeen, joka on vuosille 18—22. Se käynnistyy nyt 20.6. pyöreän pöydän keskustelulla, jossa ovat laajasti kaikki osapuolet mukana, ja kartoitamme, mitkä ovat ne toimenpiteet, joita voimme käyttää ja joihin voimme siis sitoutua, myöskin mitkä euromäärät sitten siihen mahdollisesti liittyvät ja miten voimme kytkeä tätä myös [Puhemies koputtaa] MAL-sopimuksiin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, sitten otamme seuraavan debattikierroksen.

15.17 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Energia- ja ilmastostrategia on todella monipuolinen esitys erilaisista toimista ja mahdollisuuksista,

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

mitä voimme ilmastonmuutoksen torjumiseksi tehdä. Se todella julkaistiin viime syksynä, ja minusta tämä talousvaliokunnan lausunto tuo sitä tähän aikaan, koska tämä energiamurros ja muutos alalla ovat niin suuria, että todella sitä täytyy päivittää kaiken aikaa.

Sitran tässä on jo muutaman kerran viitattu. Sitra on myös koonnut 15 pohjoismaista ilmastonratkaisua, jotka ottamalla käyttöön maailma voisi vähentää päästöjä 4 gigatonnilla vuoteen 2030 mennessä. Se on yhtä paljon kuin EU-maat yhteensä tuottavat päästöjä tällä hetkellä. Odotan innolla tätä Ollilan raporttia, joka on valmistumassa, ja kysynkin: onko meillä Pohjoismaissa yhteisen teknologiatestausalustan [Puhemies koputtaa] suhteen tai rahaston suhteen aikomuksia?

15.18 Martti Mölsä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunnassa ja muissakin tilaisuuksissa olen koettanut saada selville asiantuntijoilta sitä, miksi Suomessa näitä CHP-laitoksia tavallaan ajetaan alas ja vastaavasti Keski-Euroopassa rakennetaan — parhaan hyötysuhteen omaavia laitoksia, joilla parhaassa tilanteessa hyötysuhde on jopa 95 prosenttia. Syiksi on esitetty sähkön alhaista hintaa johtuen liuskekaasusta ja Suomen verotuskäytäntöä taikka sitten kaukolämpöä ja rakennusenergiatehokkuutta. Arvoisa ministeri, onko teillä selvät faktat siitä, miksi parhaan hyötysuhteen omaavien laitojen toimintaa ajetaan alas, ja mitä pitäisi tehdä? Vai löytyykö tästä mietinnöstä nyt ratkaisu? Näissä eri ponsissakin se asia on kyllä piilotettu sinne. Miten näette tämän asian?

15.19 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hieman ihmettelen tuota ministeri Tiilikaisen vastakarvaa siitä, että ei haluta millään tavalla analysoida niitä riskejä, mitä liian voimakas heittäytyminen biotalouden ja biopolttoaineiden, bioenergian varaan voi merkitä. En tarkoita tällä pelkästään nieluun riittävyttä tai sitten ainespuun joutumista biopolttoainekäyttöön, mutta myös niitä poliittisia riskejä, joita esimerkiksi uuden säätely-ympäristön osalta voi eteemme tulla. Ministeri Berner viittasi tuohon parlamentaariseen liikenneryhmäänkin, ja kun liikenteelle on asetettu niin kunnianhimoinen tavoite ja siinä varmasti polttoaineteknologia ja polttoaineiden käyttö tulevat olemaan merkittävässä roolissa, niin kyllä on ihan välttämätöntä miettiä, mitkä riskit näihin biopolttoaineisiin voivat sisältyä. Siinä rinnalla pitää hyvin määrätietoisesti myös muita vaihtoehtoja kehittää. Silloin tietysti liikenteen osalta sähkö on se keskeinen elikkä [Puhemies koputtaa] sähköliikenteen edistäminen.

15.20 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että täällä on jo kiinnitetty huomiota kävelyn ja pyöräilyn merkitykseen, ja oli upeaa kuulla, että nyt on lähdössä käyntiin parlamentaarinen työ asian edistämiseksi. Kaupunkiympäristöt ovat merkittävässä roolissa ilmastopäästöjen vähentämiseksi, ja niissä ympäristöissä myös kävelyllä ja pyöräilyllä on varmasti suurin lisäyspotentiaali.

Muutamana asiaan, joita ympäristövaliokunnan kuulemisen aikana nousi esiin, haluaisin kiinnittää huomiota, ja yksi niistä oli osaaminen. Nyt kun uusiutuva energia, esimerkiksi aurinkopaneelit ja aurinkoenergia, merkittävästi lisääntyy, on tietty huoli siitä, että osaaminen ei pysy mukana. Toivottavasti tähän asiaan voidaan kiinnittää huomiota myös koulutuspolitiikassa ja muuten yritysten osaamisessa, sillä tällä tahdilla kuin aurinkoenergia kasvaa, ja se tulee kasvamaan riippumatta politiikkatoimista, [Puhemies koputtaa] meillä saattaa tulla tilanne, jossa osaaminen jää jälkeen.

15.21 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten talousvaliokuntakin toteaa, kehittyvä energiateknologia mahdollistaa Suomelle myös uusia vientituotteita ja työpaikkoja. Esimerkiksi suomalaisten aurinkoteknologiayritysten mahdollisuudet ulkomailla ovat moninkertaiset kotimarkkinoihin verrattuna. Globaalia kysyntää on myös jätteitä hyödyntäville kiertotalouden ratkaisuille, teollisuuden ja kiinteistöjen älykkäille energiansäästöratkaisuille, jakamistalouteen liittyville kuluttajapalveluille ja tekoälyyn liittyvälle osaamiselle.

Erinomainen esimerkki suomalaisesta cleantech-osaamisesta on fotonikka, jolla on sovellutusalueita muun muassa aurinkokennoissa, energiaa säästävissä led-valoissa ja itseohjautuvissa autoissa sekä modernissa sisäviljelyssä. Suomessa on kansainvälisestikin merkittävä fotonikan osaamiskeskittymä, jota nyt kannattaisi vahvistaa. Onko ministeriössä oivallettu fotonikan alan kasvavat vientimahdollisuudet?

15.22 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä tähän selkään-taputteluun on nyt vastattava, että se ei riitä, että ymmärtää, että maailmalla on ilmastonmuutos käynnissä. Ei voi olla silleen, että ollaanpas valistuneita, kyllä ollaan fiksuja ja siten ei tehdä tarpeeksi. Sehän on vielä suurempi synti, että ymmärtää, kuinka vakavan muutoksen edessä koko maailma on, ja sitten ei kuitenkaan olla valmiita toimiin.

Haluan tuoda näitä konkreettisia esimerkkejä siitä, mitä pitäisi tehdä enemmän:

Jos verrataan Ruotsiin ja Norjaan, nämä maat ovat edelläkävijöitä monissa asioissa: Norja sähköautoilussa ja Ruotsi modernin uusiutuvan energian käyttöönotossa ja joukkoliikenneinvestoinneissa. Eli nyt tarvitaan investointeja joukkoliikenteeseen, sähköautoinfraan. Haluan kuulla, mitä teette siinä lisää.

Ympäristölle haitallisten verotukien poistaminen: iso remontti, jos verotuksella ohjataan taloutta puhtaaseen suuntaan sen sijaan, että pidetään yllä vanhaa elinkeinorakennetta.

Sen lisäksi pitäisi miettiä huutokauppajärjestelmän voimakkaampaa vauhdinottoa ja uusiutuvan energian nopeampaa käyttöönottoa, vihreillä se on kaksi kertaa nopeampaa kuin hallituksen mallissa. Eli koska huutokauppajärjestelmä tulee käyttöön, [Puhemies koputtaa] ja voidaanko sen kokoa kasvattaa? Tuulivoimahankkeita on jonossa jo kymmenen kertaa enemmän kuin te suunnittelette uusiutuvan energian huutokaupan kooksi.

15.23 Mirja Vehkaperä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On erittäin tärkeää, että Suomen energia- ja ilmastopolitiikka nojaa hajautettuun energiantuotantoon. Olisi hyvin vaarallista nojata vain atomivoimaan tai fossiilisiin polttoaineisiin, pitää olla laaja valikoima uusiutuvia energiamuotoja, ja niitä edistetään tässä strategiassa erittäin voimakkaasti. Meillä potentiaalia on erityisesti aurinko-, tuuli- ja biopohjaisten energiamuotojen edistämiseksi, jossa kiertotalous on keskiössä, se, että lietteet, lannat, jätteet ja puunkäytön sivutuotteet pistetään energiaksi. Hajautettu energiatuotanto varmistaa meille kotimaisuusasteen, sen, että työtä ja toimeentuloa on koko Suomeen ja tuontienergiasta päästäisiin asteittain aidosti pois. Huoltovarmuus on yksi avaintekijä siihen, että kriisiaikoina juuri kotimainen tuotantoenergia vastaa siihen, että huoltovarmuus toimii.

15.25 Tiina Elovaara ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toisin keskusteluun hieman arktista ulottuvuutta. Haluaisinkin kysyä ministereiltä: Onko valtioneuvoston energia- ja ilmastostrategiassa ajateltu hyödyntää tätä Suomen kahden vuoden arktisten maiden puheenjohtajuutta? Katsoisin, että meillä olisi kykyä ja vahvuuksia edistää erityisesti

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

ympäristöteknologiaan liittyvää kansainvälistä kauppaa ja omaa vientiämme, erityisesti mitä tulee Venäjän mustaan hiileen. Tiedän, että sanktiot rajoittavat jonkin verran EU-rahoituslaitosten toimintaa myös tältä osin. Toivonkin, että jos sanktioita jossain kohtaa puretaan, niin tämä on se sektori, mistä niitä ensimmäisenä poistettaisiin, sillä ympäristö ei odota. Kysyisin tosiaan, onko tämäntyyppistä johtajuutta ajateltu [Puhemies koputtaa] Suomelle otettavan.

15.26 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta on todella nyt laatinut mietinnön, joka on pääosin hyvä ja jossa on tunnustettu hallituksen strategiaan liittyviä ongelmia. Me emme eduskunnassa nyt voi muuttaa hallituksen strategiaa, vaan käsittelemme nyt nimenomaan mietintöä ja sen ponsia.

Valiokunnan mietinnössä nostetaan esiin myös täällä keskustelussa olleita ongelmia liittyen bioenergian käyttöön liittyviin riskeihin, liittyen kunnianhimon tasoon ja liittyen liikenteen sähköistämisen tarpeeseen sekä muita kysymyksiä ja puutteita, mitä on noussut esiin ja mitä hallituksen strategiassa on. Toivottavasti hallitus huomioi valiokunnan esiin nostamat asiat ja kehittää politiikkaa eteenpäin. Toivottavasti kaikki täällä lukevat tämän valiokunnan mietinnön.

Arvoisa puhemies! Minä haluaisin kysyä ministeriltä: pidätkö te huolta siitä, että hallituksen metsäpolitiikkaa sovitetaan yhteen vastaamaan tutkijoiden väittämiä ja tutkijoiden lopputuloksia sillä tavalla, että päästöt saadaan nettovähentymään jo ennen vuotta 2030? [Puhemies koputtaa] Kyllä tutkijapuolelta on nyt voimakas huoli siitä, että hallituksen metsäpolitiikka ei ole Pariisin ilmastositimuksen mukaista.

15.27 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos talousvaliokunnalle hyvästä mietinnöstä. Se on nimenomaan tulevaisuuteen luotaava.

Tässä on tullut hyviä aiheita, mutta yksi aihe, mikä myöskin kaipaisi vielä enemmän nostoa, on rakennettu ympäristö, sillä kuitenkin merkittävä osuus Suomen kasvihuonekaasupäästöistä ja energian loppukäytöstä on rakennuksilla, jopa 38 prosenttia.

Strategian osalta linjaukset ovat kannatettavia ja kauaskantoisia. Puhutaan muun muassa energiatehokkuuden parantamisesta korjausrakentamisessa, edistetään puurakentamista ja parannetaan rakentamisen materiaalitehokkuutta.

Mutta näihin alueiden käyttöä koskeviin linjauksiin: Kuten tässä jo edellä on ollut puhetta, kaupunkipolitiikalla ja kuntien, kaupunkien ja valtion välisillä sopimuksilla on hyvin merkittävä rooli. Kysyisinkin ministereiltä: miten tämä asia tullaan huomioimaan valmistelussa olevassa lainsäädännössä, ja mitä toimenpiteitä hallitus vie eteenpäin kaupunkipolitiikan saralla, [Puhemies koputtaa] muun muassa täydennysrakentamisen suhteen?

15.28 Veera Ruoho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puurakennus hillitsee ilmastonmuutosta läpi elämänsä. Rakennusten hiilijalanjälki on merkittävä tekijä ilmastonmuutoksen hillitsemisessä. Nollaenergiatason rakennuksien ja puurakentamisen yhtälö on kuitenkin hankala, sillä puurakennuksesta ei kannata tehdä hengittämätöntä pulloa. Ristiriita uhkaa julkisen puurakentamisen kehitystä. Asiaan liittyen koulujen ja päiväkotien sisäilmaongelmat ovat räjähtäneet käsiimme kalliin laskun kera.

Arvoisa puhemies! Ministeri Tiilikainen, aikooko hallitus kannustaa laadukkaaseen julkiseen puurakentamiseen voimakkaasti, jotta voisimme niin ehkäistä jo ennalta sisäilmaongelmia kuin myös hillitä ilmastonmuutosta?

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

15.29 Mikko Alatalo kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin energia- ja ilmastostrategia on tärkeä ja tämä talousvaliokunnan mietintö on onnistunut.

Ensinnäkin, hajautettu energiantuotanto on tärkeää paitsi ilmastosyistä myös huoltovarmuuden kannalta.

Toiseksi, Suomella on myös vientimahdollisuuksia todellakin uusiutuvan energian innovaatioiden alalla.

Mitä liikenteeseen tulee, niin totta kai nämä vaihtoehtoiset polttoaineet ja niiden käytön edistäminen on tärkeää nimenomaan ilmastosyistä. Bundesrat Saksassa on suositellut, että polttomoottoreita käyttävien autojen valmistaminen lopetetaan vuoteen 2030 mennessä. Silti toisin esille biokaasun merkityksen Suomen maaseudulle, ja hyvä, jos sitä tulevaisuudessa tuetaan. Itse asiassa sähköautomarkkinat ovat siirtymässä todellakin teknologian keuhkuvaiheesta ihan laajempaan käyttöön. Nyt on vain ongelmana tietysti — kun liikkumista emme voi estää — latausverkon laajuus. Kun itse ajan esimerkiksi Lappiin, niin jos sähköautolla menen, niin pitää neljä kertaa ladata välillä, ja tämä teknologia tietysti [Puhemies koputtaa] tulee tässä pelastamaan.

Yksi vääristymä ilmastopolitiikassa on se, että jotkut maat Euroopassakin [Puhemies koputtaa] saavat vapautuksia ja helpotuksia ilmastotalkoissa. Kysynkin: onko oikein se, että yritysjätit menevät sinne saastuttamaan ja aiheuttamaan hiilivuotoa?

15.31 Antero Vartia vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyysikö edustaja Lohi jo valmiiksi vastauspuheenvuoroa edustaja Vartialle? [Naurua]

Ilmastoministeri Tiilikaiselle: Riski, mikä liittyy näihin bioenergiapanostuksiin, on se, että uusimman tiedon valossa biopolttoaineet lisäävät lyhyellä aikavälillä ilmastopäästöjä, ja meillä ei ole niihin varaa. Olen itse aikoinaan puhunut bioenergian käytön puolesta, ja Greenpeace on puhunut sen puolesta. Mutta uusimman tiedon valossa ne lisäävät ilmastopäästöjä, koska ne nielut kutistuvat. Jos nielut kutistuvat, se tarkoittaa päästöjen kasvamista, ja se riski Suomen kannalta on se, että jos esimerkiksi regulaatio EU:ssa muuttuu tiukemmaksi, kun nämä asiat tunnustetaan laajemmin, Suomi saattaa olla pulassa.

Kun on 15 sekuntia aikaa, haluaisin tuoda myös esille 4. ponnien tavoitteena on saada sahanpuru liikkeelle. Esittäisin hallitukselle kainon toiveen: älkää tehkö sitä uudella tuella vaan laskekaa turpeen verotukea.

15.32 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pitää pikasen oikaista näitä uskomattomia skenaarioita, mitä esimerkiksi edustaja Vartia esitti — muuten korkeasti kunnioittamani edustaja.

Olisi kuitenkin syytä tunnustaa ne tosiasiat, että kun Suomi irtosi toisesta maailmansodasta aikanaan, silloin oli metsien kasvu noin 50 miljoonaa mottia. Nyt meillä on metsienhoitotoimenpiteiden takia metsämaata enemmän kuin koskaan, metsien kasvu 105 miljoonaa mottia. Ja jos hoidamme ne metsien rästit kuntoon, harvennushakkuut ajallaan, meillä on 135—145 miljoonaa mottia vuodessa metsien kasvu. Kasvaako hiilinielu teidän mielestänne vai eikö kasva? Minun matematiikka sanoo, että kasvaa. Kyllähän voi aina kauhuskenaarioita viljellä ja vaikka mitä, mutta luvut ovat nämä. Ne eivät muutu siitä miksikään, vaikka me voltta heittäisimme.

Toinen juttu, tämä kivihiilen käyttö. Maailmassa lisääntyy kivihiilen käyttö sen verran kuin Suomi käyttää uusiutuvaa energiaa vähennettynä vesivoimalla. Joka vuosi tulee kivihiilen käyttöä lisää. Vaikka me täällä hyppisimme tervapyytyssä ja höyhenissä, niin tämä ei

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

muutu miksikään. Tehkäämme omat hommat kunnolla, ja jätetään ne kivihiilen käyttäjät omaan rauhaansa, [Puhemies koputtaa] ja tehköt niin kuin hyvä tulee.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vielä myönnän vastauspuheenvuorot edustaja Modigille ja Jaskarille, ja sitten ministerille vastauspuheenvuoro.

15.33 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Hoskonen, se aikaväli on nimenomaan se ongelma, juuri se, mistä edustaja Vartia täällä puhui. Ymmärtäkää jotakin, keskusta leikkaa koulutuksesta niin iloisesti, teillä ei ole minkäänlaista kunnioitusta tutkimustyötä kohtaan. [Hannu Hoskosen välihuuto] — No niin, tsot tsot tsot tsot tso.

Te, ministeri Tiilikainen, väititte minun lainanneen väärin ilmastopaneelia. Tässä on se kannanotto mustaa valkoisella. Täällä lukee, että "hakkuiden ja puunkorjuun lisääminen pienentää Suomen metsien hiilinielua ja metsien hiilivarastoa vähintään vuosikymmeniksi eteenpäin". Tämä on se ongelma, mistä me olemme puhuneet. Tähän pienentymiseen näinä vuosikymmeninä meillä ei ole varaa. Se itse pihvi, se riski, mistä teidän kehumanne mietintökin puhuu, lukee oikeastaan tässä: "Metsien eri käyttömuodoille kuten puuntuotannolle, hiilensidonnalle, suojelulle ja virkistyskäytölle asetetut tavoitteet kilpailevat keskenään, eikä tavoitteita voida todennäköisesti saavuttaa samanaikaisesti." Tämä on se riski, ja tämä on se ongelma. Lainasinko minä väärin ilmastopaneelia, ministeri Tiilikainen?

15.34 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kuuntelee keskustelua, niin pääosin tämä on hyvin rakentavaa ja hyvin selkeätä ja eteenpäinvievää. Se on ihan samanlainen kuin aidosti tämä strategia ja myöskin tämä mietintö, koska se on hyvin konkreettinen tällä hetkellä. Me teemme konkreettisia keinoja, joissa me menemme eteenpäin, ja toivoisin, että me kävisimme keskustelua siitä konkretiasta, koska jos me tätäkin toteutamme, me olemme päässeet huomattavasti asioissa eteenpäin ja varmasti olemme tehneet merkittävästi sitä omaa roolia. Hyvä, jos me pystymme vielä toimimaan sillä lailla, että me olemme myöskin sellaisia tuotteita ja palveluita, konsepteja tehneet, että se on vientipuolen mahdollista tehdä.

Mutta yksi kysymys arvoisille ministereille: Lisää täytyy vielä saada vauhtia. Tässä puhuttiin esimerkiksi tietystä rahastosta ja kehittämisrahastoista. Tietyissä maissa on tehty esimerkiksi tällainen vähähiilirahasto. Ne, jotka saastuttavat, maksavat rahastoon, mutta ne samat voivat hakea sitten sellaisiin hankkeisiin, jotka kehittävät uudenlaisia cleantech-puolen kuvioita, jotka tietyllä tavalla tukisivat itse itseään. Siellä on tullut erittäin hyviä kokemuksia, ja sitä kautta kysynkin, olisiko vielä tämmöistä mahdollista virittää.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Tiilikainen aloittaa, enintään 5 minuuttia.

15.35 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Kiitoksia hyvistä ja monista kommentteista. En lähde yksittäin käymään edustajia nimi nimeltä läpi, mutta vihreitten kohdalla joudun muutaman kommentin nyt sanomaan. Täällä edustaja Niinistö väitti, että hyvä, että on ymmärretty, kuinka vakava asia ilmastomuutos on, mutta missä ovat toimet. Nyt voimassa olevat, vuoteen 2020 ulottuvat hallituksen ja Suomen ilmastotavoitteet on päätetty Vanhasen hallituksen aikana. Nyt niitä ollaan ensimmäisen kerran kiristämässä. Tässä välillä vihreät piipahtivat hallituksessa, mutta yh-

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

tään ilmastotavoitetta ei piirun vertaa tiukennettu. [Hannu Hoskosen välihuuto — Satu Hassi: Paitsi ympäristölaki!] Sen sijaan lisättiin yli 100 miljoonalla nyt syyttämiänne tehottomia ympäristölle haitallisia tukia sähköveron kasvaneen palautuksen myötä. Tässä oli siis vihreitten saldo. Nyt hallitus on lähtenyt rohkeasti tiukentamaan ilmastotavoitteita, ajamaan päästöjä alas, nostamaan uusiutuvan energian osuuden, luopumaan kivihiilen käytöstä, puolittamaan öljyn käytön, nostamaan liikenteen biopolttoaineen osuuden.

Täällä pyydettiin ottamaan Ruotsista mallia. Sen mielelläni teen, nimittäin arvostan sitä työtä, mitä Ruotsissa hallitukset tälläkin hetkellä esimerkiksi vihreitten ja demarien johdolla tekevät. Arvostan myös sitä, mitä ruotsalaiset tekevät metsiensä osalta. Haluan puolustaa ruotsalaisten oikeutta hyödyntää metsien kasvusta 75—80 prosenttia, niin kuin he tällä hetkellä tekevät. Samalla haluan puolustaa Suomen oikeutta, että myös meillä on oikeus hyödyntää yhtä paljon, yhtä iso osuus, metsien kasvusta kuin Ruotsissa tehdään, jotta meillä on yhtä jalkaa mahdollisuus edetä kohti hiilineutraaliutta vuonna 2045.

Haluan ottaa Ruotsista mallia myös suurten kaupunkien kaukolämmön tuotannossa. Tukholma on loistava esimerkki, missä 90 prosenttia kaukolämmön tuotannosta on uusiutuvalla tehtyä. Helsinki, Turku, muutama muu kaupunki, ottakaa oppia Ruotsista. Se on mahdollista. Hiilestä on mahdollista luopua. Hallitus tulee tekemään kaikkensa, jotta tämä tapahtuu. Kaupungit voivat toimia nykyistä nopeammin.

Puurakentamisesta usea edustaja puhui. Se on todellakin paras mahdollinen puun käyttömuoto, koska siinä puun kasvaessaan sitoma hiili varastoituu vuosikymmeniksi tai vuosisadoiksi eikä vapaudu ilmakehään. Sen takia hallitus ponnistelee voimakkaasti puurakentamisen edistämiseksi. Toivon, että saamme myös Euroopan unionin ilmastotavoitteisiin mukaan pitkäkestoisten puutuotteiden huomioimisen, jotta eurooppalaisittainkin edistetään puurakentamista, ei pelkästään Suomessa edelläkävijänä muutaman muun maan kanssa.

Täällä kysyttiin arktisesta strategiastamme, onko ilmasto siinä mukana. Kyllä on. Suomi Arktisen neuvoston puheenjohtajana tulee painottamaan ilmastokysymyksiä, mustan hiilen kysymystä, muita ympäristöasioita. Olen iloinen, että noita toimintasuunnitelmia voidaan todennäköisesti viedä suunnittelemallamme tavalla eteenpäin.

Mitä tulee kaupunkipolitiikkaan, mitä täällä kysyttiin, todellakin se, mitä tapahtuu kaupungeissa, on avainasemassa ilmastomuutoksen torjunnan kannalta. 75 prosenttia maailman päästöistä tulee kaupungeista. Sen takia on tärkeää, että hallitus puolivälitarkastelusaan päätti kestävän kaupunkikehityksen ohjelman laatimisesta, missä tähdätään vähähii-liseen, resurssitehokkaaseen kaupunkikehitykseen myös Suomessa yhdessä erilaisten kaupunkiverkostojen kanssa.

Vielä palaan tähän vuoropuheluun tutkijayhteisön kanssa. Edustaja Modig, en ole koskaan epäillyt, ettettekö osaisi lukea. Luitte aivan oikein ilmastopaneelin väittämiä. [Ben Zyskowiec: Sujuvasti!— Silvia Modig: Kiitos!] Mutta kun lähdetään purkamaan auki, mitä ne tarkoittavat Suomen metsäpolitiikan ja ilmastopolitiikan kannalta, valitettavasti tulkintanne eivät ole ehkä ihan sitä, mitä nuo tutkijat esimerkiksi eilen hienosti näitä tavoitteita ja statementtejä avatessaan totesivat.

Suomessa on mahdollista metsien kasvua lisätä pitkällä aikajänteellä, ja erittäin tärkeää on, että kun puuta käytetään energiantuotannossa, teemme sen sivuvirroista juuri niin kuin hallituksen strategia lähtee. Ei strategiassa ole sanaakaan siitä, että ainespuuta pantaisiin energiantuotantoon, vaan sivuvirrat: ne purut, kuoret, mistä täällä puhuttiin, että sahoilla on tai kuiduttavassa teollisuudessa, sellutehtailla. Se on kiertotaloutta, että hyödynnämme

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

nämä sivuvirrat järkevällä tavalla uusiutuvaksi energiaksi ilmaston ja Suomen hyvinvoinnin parhaaksi.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Tiilikaisen aika oli siinä. — Ministeri Mykkänen, 3 minuuttia.

15.41 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Erittäin hyvä, että käydään asiallista ja oikeisiin asioihin pureutuvaa debattia. Tässä erityisesti edustaja Elovaara kiinnitti huomiota tähän arktiseen vientiin, kun vientiä aiemmin jo laajemmin käsiteltiin, ja todellakin on jo otettu Suomen Arktisen neuvoston puheenjohtajuuden strategian ytimeen tämä nimenomaan vähähiilisten ratkaisujen edistäminen myös arktisella alueella, ja itse asiassa ulkoministeri Soini teki tiimeineen hyvää työtä Alaskan ulkoministerikokouksessa, jossa myös Pariisin ilmastositoumus saatiin yhteiseen julkilausumaan, niin että Yhdysvaltain ulkoministeri oli sitä mukana antamassa. Se ei ollut ihan itsestäänselvää, mutta erittäin hyvä voitto meidän puheenjohtajuutemme alkumetreille, ja toivottavasti myös jatkuu tältä suunnalta. Me olemme myös ottaneet, kuten Tiilikainen hieman viittasi, raskaan polttoöljyn käytön kieltämiseen aloitteellisuutta, mustan hiilen hotspotien hoitaminen Venäjällä on erittäin tärkeä asia, mihin edustaja Elovaara viittasikin, ja viikon päästä, kun tapaan Venäjän varapääministeri Kozakin talouskomission puheenjohtajatapaamisessa, tämä asia on jälleen esillä. Onneksi nämä raja-alueyhteistyön mekanismit ovat käytettävissä, vaikka EU-pakotteet muuhun rahoitukseen vaikuttavat.

Täällä edustaja Niinistö viittasi ympäristöhaitallisiin verotukiin ja siihen, minkälaista vientiä erityisesti tuemme. Tällä hallituksella on ollut vakava tarkastelu elinkeinotukien osalta, erityisesti tukien suuntaamisessa uudistuvampaan suuntaan. Tämä harjoitus edelleen jatkuu. Kuten on kehysriihen julkilausumassakin todettu, tarkoitus on budjettiriihessä pystyä tekemään jo päätöksiä, ja erityisesti nämä verotuet ovat tässä aivan keskiössä. Olen vakuuttunut, että meillä on yhteisymmärrys siitä, että sinänsä tukia osaltaan tarvitaan mutta ne kannattaisi suunnata uudistavampaan suuntaan.

Tärkeä keskustelu biomassan käytön kestävydestä. En ota siihen sinänsä muutoin kantaa kuin että hakkuusuoritteiden optimaalinen taso vuosittaisen lisäkasvun kannalta on varmasti problemaattinen kysymys, mutta muistuttaisin myös siitä, että kuitenkin vain alle 5 prosenttia siitä meidän vuodelle 2030 arvioidusta hakkuusuoritteesta, kuitenkin, liittyisi biopolttoainelisykseen. Puhutaan aika pienistä määristä, 3—4 miljoonaa kiintokuutiota kontra 80 miljoonan kiintokuution hakkuusuorite, jolloin loppujen lopuksi se on sellutehtaiden määrä, muun puuta käyttävän teollisuuden määrä ja tämä on pikemminkin virhemarginaalin puolella. Jos sen virhemarginaalin takia jättäisimme käyttämättä poikkeuksellisen mahdollisuuden korvata maailman ensimmäisen länsimaan osalta puolet fossiiliöljystä, niin se olisi minusta erikoinen ratkaisu. Tältä osin tämä on paljon laajempi kysymys kuin pelkästään biomassan energiankäytön osalta.

Neljänneksi: Edustaja Jaskari kiinnitti tärkeään asiaan eli rahoitukseen huomiota. Sinänsä erillistä rahastoa on hyvä tarkastella, mutta oleellista on, että me olemme jo suunnanneet hallituksen ohjelman yhteydessä 100 miljoonaa euroa puhtaan energian, nimenomaan vientiin tähtäävien demonstraatiolaitosten, rakentamiseen, nyt kehysriihessä neljä kertaa 25 miljoonaa euroa lisää, jonka ohjaaminen eteenpäin liittyy sitten myöskin liikenteen strategioihin. Aiemmassa puheenvuorossa esittelin meidän uudenmuotoisen korkotukiluottomme kehitysmaiden puhtaisiin investointeihin. Olemme Maailmanpankin, IFC:n kanssa

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

avaamassa yli 100 miljoonan euron omaa Suomi-ikkunaa, ja meillä on Finnfundin resursseja vahvistettu, jotka ovat jo tuoneet tuloksia suomalaisyritysten puhtaan energian investointien rahoittamiseen. Eli kyllä me yritämme tehdä, ja tässä haetaan mielellään yhdessä lisäkeinoja vielä talousvaliokunnan ja muiden aktiivisten kanssa.

Puhemies Maria Lohela: Onko vielä halua jatkaa debattia? — Ilmeisesti. Siispä jatketaan.

15.45 Mauri Pekkarinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustajille Vartia, Modig ja muutama muu: asiantuntijoitten eilen vai toissa päivänä julkistamassa raportissa todella sanotaan näin: "Hakkuiden ja puunkorjuun lisääminen pienentää Suomen metsien hiilinielua ja metsien hiilivarastoa vähintään vuosikymmeniksi eteenpäin jo nyt verrattuna tilanteeseen, jossa niitä ei lisätä." Siis ilman muuta, jos hakkuita ei lisätä, hiilinielu ja hiilivarasto metsissä kasvaisivat nopeammin kuin silloin, jos hakkuita jonkun verran lisätään, mutta näitten lisättyjen hakkuitten jälkeenkin metsien hiilivarasto kasvaa erittäin merkittävästi vielä niillä lukemilla, mitä nyt on päätetty. Juttelin asiasta kahden professorin kanssa, joiden nimet ovat siinä paperissa, mikä eilen julkistettiin, professori Airaksisen ja professori Seppälän. Käytiin tämä asia läpi, ja kysyin, miten tätä pitää tulkita: niinkö kuin äsken sanoin vai jollain muulla tavalla, niin että nielu pienenesi? Eivät tietystikään [Puhemies koputtaa] varannot pienene, vaan nimenomaan verrattuna siihen, jos [Puhemies: Ja nyt se minuutti meni!] hakkuita ei suoritettaisi.

15.46 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Tiilikainen arvosteli edustajia siitä, että emme olleet eilisessä ilmastopaneelin tilaisuudessa. Ympäristövaliokunta ainakin on kuullut, ja uskon, että muutkin valiokunnat ovat kuulleet, eri vaiheissa ilmastopaneelin edustajia. Jo heti Pariisin kokouksen jälkeen ilmastopaneelin puheenjohtaja, professori Ollikainen toi esille sen, että nykyiset hakkuun lisäyssuunnitelmat pienentävät Suomen metsien hiilinielua useiksi vuosikymmeniksi.

Täällä on mainittu myös eilinen Helsingin Sanomat. Siinä kerrotaan myös, että eurooppalaisten tiedeakatemioiden yhteistyöjärjestö on päätenyt samaan tulokseen eli siihen, että niin sanottuun biotalouteen sisältyy erittäin suuria riskejä ilmaston kannalta. Toisin sanoen kyllä edelleen minun johtopäätökseni on se, että sekä ilmaston että talouden ja toimintavarmuuden kannalta voimakkaampi suuntautuminen muihin, uudempiin uusiutuvan energian muotoihin kuin bioenergiaan olisi viisasta.

15.47 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan nyt sanoa, että haluan tuoda valoa ministeri Mykkäsen sokeaan pisteeseen. Eli kyllä se niin on, että jos Tekesin projektin jälkeen on se härpäke, niin se on innovaatio. Ei sitä viedä, vaan se myydään, luovutaan omistajuudesta, kun se viedään ulkomaille. Pitää olla tuotantolaitos, jossa sitä valmistetaan, tai kyvykkäitä projekteja sen ympärille, jotta se tuote voidaan tuottaa ulkomaille. Tästä on kysymys, että meiltä puuttuu se Tekesin rahoituksen jälkeinen kasvurahasto, josta voivat pompata nämä suomalaiset innovaatiot ja Tekesin rahoittamat asiat. Sen takia olen toivonut, että vaikkapa meidän ison Senaatti-kiinteistöjen omaisuusmassaa käytettäisiin velan vakuutena, jolloin se ei ole valtionvelkaa, ja tästä muodostettaisiin riskirahasto, jossa voitaisiin ottaa riskejä niin, että nämä innovaatiot Tekesin jälkeen voisivat tulla tuotannolliseen toimintaan ja muodostaa Suomessa teollisia työpaikkoja.

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

15.49 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yksi asia on jäänyt mielestäni liian vähälle huomiolle, ja se on se, että ensimmäistä kertaa pitkään pitkään aikaan Suomessa on mahdollisuus tehdä työpaikkoja muuallekin kuin suuriin kasvukeskuksiin, ihan aidosti luoda uutta työtä biotalouden puolelle, olkoon se sitten pohjoisessa Suomessa taikka vaikka itäisessä Suomessa tai missä tahansa keskeisessä Suomessa, missä metsät kasvavat hyvin. Tämä on aiheuttanut juuri sen vastustuksen, kun kaikki halutaan tänne etelään siirtää eikä nähdä sitä mahdollisuutta, että voidaanhan sitä teollisuutta harjoittaa muuallakin. Kuten tiedätte, arvoiset kollegat, pääosa Suomen metsäteollisuudesta on takuulla tämän kaupungin ja tämän maakunnan ulkopuolella — aivan ylivoimainen enemmistö. Minkä tautta me emme anna sitä mahdollisuutta, että maakunnissa tapahtuisi positiivista kasvua, vaan teemme kaikenlaisia keinotekoisia esteitä sille? Milloin ilmasto-paneelin kommenttia ja milloin mitäkin härpäkettä keksitään, ettei näitä saisi käyttää. Onhan tämä käsittämätöntä hommaa. Pitääkö Suomen taas ampua itseään jalkaan ja todeta, että eihän me pystytä näitä velkoja maksamaan, kun ei voida metsiä käyttää? Suomi aikanaan rakensi sodan jälkeen tämän maan metsästä, ja niin se tekee sen taas.

15.50 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi Arktisen neuvoston puheenjohtajanaan voi nostaa esille ja näin edistää tärkeitä ympäristöasioita, se on totta.

Mutta kysymykseni liittyy sähköautoihin ja tulevaisuuteen. Miltä näyttää lähitulevaisuus? Tuleeko sähköautojen määrä lisääntymään totaalisesti? Jos me ajattelemme sitä asiaa myös taloudellisesti Suomen kannalta, niin siinä voi piillä uutta tuotannon sarkaa Uudenkaupungin ihmeen jatkamiselle tulevaisuudessa.

15.50 **Ben Zyskowiec kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyväksyn tietysti määrin sen, että poltetaan puuta, mutta sitä en hyväksy, että poltetaan veronmaksajien rahoja. Seuraavat kymmenen vuotta me vielä maksamme tuulivoimatukea semmoisen yli 200 miljoonaa euroa, käytännössä nousevan summan, vuosittain. Kumulatiivisesti tällä nykyjärjestelmällä tulemme tukeneeksi tuulivoimaa ehkä noin 3 miljardilla eurolla. Siis veronmaksajien rahaa poltetaan tuulivoimaan ulkomaisille sijoittajille noin 3 miljardia euroa. Nyt kysyn hallitukselta: aiotaanko tätä hulluutta jatkaa eli tukea tuulivoimaa veronmaksajien rahoilla vielä tämän vaiheen jälkeenkin?

15.51 **Ville Vähämäki ps** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Mietintö ja sen ponnet ovat hyviä. Meillä on valtava cleantech-vientipotentiaali, meidän täytyy kiihdyttää sitä vientiä. Käytetään vaikka valtion kehitysyhtiöitä, jos se on mahdollista, niin kuin kuultiin, että on mahdollista. Cleantech on monesti nykyään ohjelmistoja, joilla optimoidaan sähköön, lämmön tai vaikka paineilman käyttöä. Tämä täytyy muistaa. Se ei ole enää pelkkiä tuotteita.

Uusiutuvien käytön lisääminen on hyvä. Kotimaisten biopolttoaineitten käytön lisääminen on hyvä. Meidän täytyy kuitenkin kasvattaa hiilinieluja. Sinne voidaan löytää jotain muuta, eliikka vaikkapa heikkokasvuille aloille voidaan käyttää lentotuhkausta. Tämä täytyy tutkia.

Sitten sähköautoista ja niistä tuista, mitä täällä on esitetty: Itse asiassa meidän täytyisi tukea akkujen ostamista, ovat ne akut sitten sähköautoissa tai siellä omakotitaloissa paneelien yhteyksissä. Akku on komponentti. Ennemmin tuetaan akustojen ostamista kuin sitä sähköautojen ostamista. — Näin lyhyesti.

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

15.53 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Muistan, kun lähetekeskustelussa hämmästelinkin sitä, että pääministerin suulla on sanottu, että hiilivoimasta luovutaan ja siihen tehdään oikein laki. Ja kun katsoo sitä varsinaista selontekoa, niin näin hän ei ole, vaan siellä on aikamoinen osuus yhä edelleenkin hiilivoimaa vuodelle 2030. Että ollaan nyt rehellisiä siitä, että hiilivoimasta ei olla luopumassa.

Toisena ajatteluna: Kun kuuntelin ministeri Tiilikaista, joka toteaa, että puuta ei tietenkään käytetä suoraan vaan se on jätettä tai sivutuotetta tai jotain muuta, niin eikö olisi rehellisempää puhua, että meillä on kiertotaloutta, joka on ilmastonmuutoksen torjunnassa ja uusiutuvan energian käytössä se laaja käsite, josta sitten puu, silloin kun se on käytetty jo kaksi, kolme tai neljä kertaa, on osa, jolla voidaan myöskin tuottaa energiaa? Elikkä ei tulisi tätä kummallista ajattelua, että meillä on biotalous, joka johtaa ja jonka kautta tehdään energiaa ja sähköä, koska niin ei toivottavasti ole.

15.54 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Tiilikainen avasikin hyvin tätä metsien käyttöä ja Ruotsin mallia, ja tuossa edustaja Paatero myös sanoi minusta hyvin, että kiertotaloudestahan tässä on kysymys. Keskeinen tavoitehan meillä on energiantuotannossa nimenomaan jätteistä ja tähteistä ja puun käytön sivuvirroista käyttää sitten energiaa.

Yhdestä en ottaisi Ruotsista mallia. Nimittäin siellä on tällainen käsite kuin energiskog, eli siellä kasvatetaan metsää ihan energiatarpeisiin. Siihen en usko, että me kuitenkaan täällä Suomessa lähdemme.

Tämä on erikoinen keskustelu, koska täällä joutuu toistamaan näitä samoja asioita. Mutta toistetaan nyt sitten vielä, että kyllä metsäteollisuus pitää siitä arvonmuodostuksesta huolen. Eivät ne kyllä energiaksi arvokasta puuainesta laita, vaan nimenomaan niihin arvokkaisiin tuotteisiin.

Ja vielä viimeiseksi, että tämä meidänkin hallituksen hakkuutavoite, joka sieltä kansallisesta metsästrategiasta nousee, on kyllä peräisin teollisista investointitarpeista.

Puhemies Maria Lohela: Tuo sovittu aikaraja, kello 16, alkaa lähestyä. Tässä on vielä pyydytyt vastauspuheenvuorot, edustajat Lehto, Lohi, Turunen, Mäkisalo-Ropponen ja Semi. Ja ministereille sitten siihen loppuun lyhyet puheenvuorot, ja sitten mennään eteenpäin, kuten oli aiemmin sovittu.

15.55 Rami Lehto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuo sähköautojen tavoite, 250 000 kappaletta vuonna 2030, on todella hyvä. Mutta sitten kun katsoo näitä rekisteröintejä: viime kuussakin henkilöautoja rekisteröitiin 9 394, ja näistä oli täyssähköautoja 39 ja hybridejäkin 142. Elikkä aika paljon pitää vielä tässä tapahtua ja niitten hintojen laskea, että ihmiset alkavat niitä enemmän ostaa.

Sitten jos ajatellaan tuota verotusta: Nissan Leaf, mikä maksaa 33 500 — siinä on veroa lisäksi vain 1 200 euroa. Siinä ei ole paljon veroa, mitä voisi tiputtaa. Meidän täytyy kyllä paljon toivoa sitä, että maailmalla nämä sähköautojen volyymit kasvaisivat ja sitä kautta ne hinnat laskisivat. Tässä täytyy laittaa kädet ristiin, että tätä kautta sitä saataisiin. En usko, että verohelpotuksia voi paljoa tätä kautta tehdä.

15.56 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten edustaja, varapuhemies Pekkarinen mainitsi, täällä ilmastopaneelin sivuillakin on ihan selkeästi

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

mainittu se, että hakkuiden ja puunkorjuun lisääminen pienentää Suomen metsien hiilinielua ja metsien hiilivarastoa vähintään vuosikymmeniksi eteenpäin verrattuna tilanteeseen, jossa niitä ei lisätä. Tästä on kyllä nyt annettu täällä aivan erilaista todistusta vihreiden puheenvuoroissa. On harmi, että edustajat Niinistö ja Kari lähtivät pois täältä eivätkä vastaa siitä, mitä he täällä aikaisemmin puhuivat.

Mutta haluan nostaa esille myös pari talousvaliokunnan mietinnöstä esiin tullutta aika, voi sanoa, törmäkkääkin pontta, joissa nostetaan erityisesti esiin pari asiaa. Toinen niistä on uusiutuviin energialähteisiin perustuva uusi tuki, ja tässä hyvin voimakkaasti halutaan painottaa, että sen pitää olla teknologianeutraalia. Toinen on se, että meillä on selkeä ongelma sahateollisuuden sivutuotteiden, kuoren ja purun, kanssa, ja tähänkin pitäisi löytää ratkaisu.

15.57 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Ville Niinistö lähti kyllä täältä pois, mutta toivottavasti seuraa myöhemmin tai katsoo nyt parhaillaan television kautta tätä. Hän sanoi, että Suomi ei tee mitään sen jälkeen, mitä EU vaatii. Mutta täytyy nyt ottaa huomioon esimerkiksi tämä taakanjako, mikä on EU:ssa tehty. Päästökaupan ulkopuolisten päästöjen vähentämisen taakanjako Suomella on 39 prosenttia vuoteen 30 mennessä. Puola, joka saastuttaa paljon enemmän kuin Suomi: 7 prosenttia. Pitäisikö meidän miettiä tätä jakoa, ehkä keskittyä siihen enemmän kuin siihen, että nostettaisiin vielä Suomen prosenttia, joka on jo nyt tapissa, 39 prosenttia? Siinä on ainoastaan Ruotsi ja Luxemburg, jotka tekevät enemmän. On tyrmistyttävää, jos sanotaan, että Suomi ei tee mitään muuta kuin sen, minkä EU vaatii. EU vaatii itse asiassa Suomelta hirveästi, ja me teemme sen. Tämä on kuitenkin se tilanne, että Suomi ja Suomen hallitus voi olla tosi ylpeä siitä omasta tekemisestään.

Ihan nopeasti sanon vielä sen, kysyn ministeriltä tämän uusiutuvan uudesta tuesta viitaten nyt myös Zyskowiczin puheenvuoroon: onko meidän järkevää enää rakentaa uutta tukea?

15.59 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asumiseen, liikkumiseen ja ruokailuun liittyvät uudet innovatiiviset tuotteet, palvelut ja kuluttajalähtöiset ratkaisut ovat jääneet tässä keskustelussa kovin vähäiselle osalle. Esimerkiksi ympäristöystävällisen ja joukkoruokailun edistämisellä voidaan tukea merkittävästi energia- ja ilmastostrategian tavoitteita. Ruokajärjestelmän osuus kulutuksen ilmastovaikutuksista on yhtä suuri kuin liikenteen ja asumisen, joten ilmastomyönteisen ruuan suosiminen on tärkeää ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta. Hyvin harvoin puhutaan tästä näkökulmasta. Liikkumiseen, asumiseen ja ruokaan liittyvät innovaatiot osoittavat, että vaikka teknologian kehittäminen on tärkeää, niin kestävän tulevaisuuden edistämiseen tarvitaan myös muunlaisia innovaatioita, kuten sosiaalisia innovaatioita ja uusia käyttökulttuureita. Näistä tässä strategiassa puhutaan kovin vähän.

16.00 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vaikka metsäteollisuuden ja metsänhoidon kannalta minulla on semmoinen näkemys, että isot puut pitää kaataa, jotta pienet mahtuvat kasvamaan, niin kun katsoo Itä-Suomeen rakennettuja biolaitoksia ja suunnitteilla olevia biolaitoksia — otetaan Äänekoski vielä mukaan siihen, kartonkitehtaat, sahateollisuus, mitä kaikkea siellä on — niin minä olen lukenut semmoisen asiantuntijalausannon, että meidän puunkasvu ei riitä siellä Itä-Suomessa enää korvaa-

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

maan sitä puumäärää, mikä tarvitaan niiden tuotantolaitosten ylläpitämiseen. Kyllä minä siinä vaiheessa rupean olemaan huolissani, että minkälaisen ympäristön me jätämme tuleville lapsillemme ja mikä meillä teollisuuden näkökulma on siinä vaiheessa, jos me elämme pelkästään puusta. Kyllähän meillä pitää olla, niin kuin tällä hetkellä on — me rakennamme laivoja, autoja ja kaikkea tällaista — monipuolinen elinkeinorakenne, ja siitä ennen kaikkea pitäisi pitää kiinni, että se voidaan pitää ympäristöystävällisenä ja toimivana, ja niillä hankitaan sitten Suomeen niitä tuontituloja ja pidetään vientiä yllä.

16.01 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisa rouva puhemies! Liikenteelle asetetaan todellakin kunnianhimoiset haasteet ja vaatimukset sille, että päästöjä tulee vähentää 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä, ja tavoittelemme nollapäästöistä liikennettä vuonna 2050. Tämä kokonaisuus ei synny yhden toimenpiteen kautta, ja on juuri niin, niin kuin tätä keskusteluakin olemme käyneet, että meillä on lyhyen tähtäimen tavoitteet, joissa uusiutuvat polttoaineet, biokaasu ovat hyvin keskeisessä roolissa, mutta pitkällä tähtäimellä meidän on saatava liikenteen sähköistyminen ei ainoastaan henkilöliikenteessä vaan myöskin joukkoliikenteen äärellä.

Liikenteen osalta kysymys on kuitenkin laajemmasta kokonaisuudesta. Kysymys on meidän tottumuksistamme. Kysymys on joukkoliikenteen kehittämisestä. Kysymys on siitä, millä tavalla me huolehdimme palvelullistumisesta ja miten me mahdollistamme myös liikenteen jakamistalouden kehittymistä.

Tämä kaikki tulee edellyttämään sitä, että meillä on avoimuutta tehdä myös rohkeita ja rakenteellisia uudistuksia paitsi liikenteen lainsäädännön näkökulmasta myöskin sen suhteen, miten liikenteen verotus- ja maksupolitiikkaa tulevaisuudessa tullaan kehittämään.

Tällä hetkellä lähdemme monessakin asiassa takamatkalta. Suomessa on alle tuhat täysin sähkökäyttöistä autoa käytössä, ja niiden määrä lisääntyy kovin hitaasti. Tehtävää meillä siis on, ja on juuri niin, niin kuin täällä salissa on käyty sitä keskustelua, että se ei ole pelkästään mahdollista sillä, että me laadimme raskaita tukijärjestelmiä, vaan meidän pitää löytää kokonaisvaltaisia ja holistisia ratkaisuja liikenteen päästöjen vähentämiseksi.

Meillä työskentelee parlamentaarinen työryhmä, joka hyvin aktiivisesti ja vakavastikin tekee töitä näiden kysymysten äärellä. Meillä on tavoitteena, että me saamme väliraportin aikaiseksi elokuun puolessavälissä, jotta me pääsemme nimenomaan vielä tämän vuoden budjettiriihessä tekemään konkreettisia valintoja ja päätöksiä sen osalta, miten ja millä toiminnoilla voimme edistää liikenteen päästöjen vähentämistä, miten me hyödynnämme liikennejärjestelmän energiatehokkuutta, miten me edistämme ajoneuvojen energiatehokkuutta ja miten me hyödynnämme siihen liittyvää teknologian kehitystä ja innovaatioita.

Tämä vaatii meiltä päätöksiä myös syksyllä, ja on selvää, että juuri tässä tilanteessa tuntuu turhauttavalta, että puuttuu konkretiaa, mutta siihen konkretiaan tehdään kuitenkin päivittäin töitä ja siihen päästään sitten syksyn budjettiriihen yhteydessä myös tekemään päätöksiä. — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Mykkänen, 2 minuuttia.

16.04 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Ehkä summaan siihen, että se edelläkävijämarkkinoiden luominen Suomeen, josta täällä on tänään pääosin puhuttu, on aivan ratkaisevaa todella niille vientiponnisteluille myös. Tässä suhteessa ehkä se pääkiistanaihe koskee sitä, missä määrin Suomen suuret kaupungit esi-

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

merkiksi lämpenevät biomassalla, missä määrin eivät. Itse uskon, että sinänsä kehitys tulee viemään enemmän siihen, että me hyödynnämme hukkalämpöjä, energiansäästöä. Mielenkiintoista esimerkiksi, että vaikkapa Espoossa Lippulaivan iso kauppakeskus aikoo ruveta 90-prosenttisesti energiaomavaraiseksi remontin jälkeen, tehdään toistasataa 300 metrin syvyistä lämpöpumppua, jotka hoitavat pääosan tästä. Mitä jos tämä skaalataan koko kaupunkiseudun tasolle? Miten se muuttaa meidän lämpömarkkinan? Nämä ovat niitä kysymyksiä, joihin onneksi talousvaliokunta ja myöskin muut täällä kiinnittävät huomiota, ja niihin meidän täytyy yhdessä tehdä lisääkin töitä, jotta me olemme siinä paitsi tekniikkatamme myöskin referensseiltämme edelläkävijöitä Euroopassa ja ratkomme niitä ongelmia, joiden kanssa muutkin painivat.

Tältä osin tarvitaan tietysti jonkun verran tukia, jotta se kivihilestä luopuminen, joka kyllä on tapahtumassa, toteutuisi. Toisin kuin tässä muutamat sanoivat, 2030 ei ole tarkoitus normaalioloissa kivihileä Suomessa polttaa, ja siihen tarvitaan mahdollisuus, ettei se liikaa maksa silloinkaan, kun joudutaan polttamalla osa energiasta tuottamaan.

Samalla sitten edustaja Zyskowicz huolehti tuulituesta. Tässä sinänsä tämä hallitushan on muuttamassa täysin sen filosofian, josta tämä vanha miljardituki syntyi, eli jatkossa tehdään teknologianeutraaleja huutokauppoja, joissa siis tuen osuus tulee olemaan joka tapauksessa murto-osa vanhasta.

Edustaja Myllykoski otti hyvin esiin — onko sitten minun sokea pisteeni tai ei — asiana tämän rahoituksen ja rahastomallin. Sinänsä itse ajattelisin niin, että Senaatin vakuusmassa toki aina on taustalla silloin, kun esimerkiksi valtio tekee sijoituksia Teollisuussijoituksen kautta, Finnfundin kautta tai muutoin. Esimerkiksi oman ministeriön hallinnonalalla tämän vaalikauden aikana 530 miljoonaa euroa sijoitusmuotoista rahaa on käytettävissä. Mutta tutkitaan vielä — en sano, että tämä on Myllykosken sokea piste — siinä voi olla ideaakin.

Myöskin mielenkiintoisia ideoita: täällä on tullut esimerkiksi edustaja Vähämäen ajatus tästä akkujen tukemisesta itse asiassa, enemmän kuin käyttötarkoituksensa perusteella, [Puhemies koputtaa] säädettävyytensä perusteella. Tämänäyttypistä keskustelua me tarvitsemme lisää.

Puhemies Maria Lohela: Vielä ministeri Tiilikainen, 2 minuuttia.

16.06 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Vielä muutama kommentti:

Varapuhemies Pekkarinen tiivistä aika paljon äsken sanomalla, että vaikka Suomessa metsien hakkuut lisääntyvät, niin metsien hiilivarasto kasvaa joka ikinen vuosi. Meillä nielu voi hieman supistua, mutta silti se on kymmenien miljoonien tonnien suuruinen hiilinielu. Ja toistan vielä: Suomen hallitus tavoittelee suunnilleen samantasoista metsien kasvun hyödyntämisastetta kuin Ruotsi tekee — tämän suuremmasta asiasta ei nyt ole kyse.

Edustaja Hassi, te jos kuka tunnette ja osaatte tekniikkaa ja tiedätte myös, että pelkästään sähkö ei kaikkea ratkaise. Aurinko ja tuuli etenevät maailmalla huimaa vauhtia juuri näissä tarjouskilpailuissa, mihin ministeri Mykkänen viittasi, mutta Suomessa sähkön osuus on noin 30 prosenttia kokonaisenergiankulutuksesta. Meillä on erittäin suuri tarve tuottaa kaukolämpöä, pitää suomalaisten kodit lämpiminä. Mitkä ovat ne ratkaisut? Geoterminen lämpö, teollisuuden hukkalämmöt kyllä, mutta joudumme polttamaan jotain kiin-

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

teää polttoainetta, ja hiilestä on päästävä eroon. Siihen tarvitaan jotain muuta, toivottavasti kestäväällä tavalla tuotettua biomassaa.

Kiertotalous ja biotalous eivät ole millään tavalla vastakkaisia. Kiertotaloutta tarvitaan osana biotaloutta, osana uusiutumattomien luonnonvarojen hyödyntämistä.

Toistan vielä kertaalleen, että Suomen bioenergia tulee metsäteollisuuden sivutuotteista, kuten purut, kuoret ja teollisuuden jäteliemet, ja toisaalta metsänhoidon ja hakkuitten sivutuotteista, kuten pieniläpimittainen puu, oksat ja hakkuutähteet.

Edustaja Mölsä vielä otti tämän tärkeän asian esille, että miten turvaamme tämän CHP:n. Kyllä se alhainen sähkön hinta on nimenomaan se, joka panee miettimään, että tuotetaanko pelkkää lämpöä vai energiatehokkaasti sekä sähköä että lämpöä. Hallitus aikoo tuoda tähän elementtejä, joilla varmistetaan tämä energiatehokas yhdistetty sähkön- ja lämmöntuotanto myös tulevaisuudessa. [Puhemies koputtaa]

Suuri kiitos valiokunnalle ja eduskunnalle asian käsittelystä.

Puhemies Maria Lohela: Tässä kohtaa keskustelu keskeytetään. Keskustelua jatketaan tässä täysistunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsiteltyä.

Keskustelu keskeytettiin kello 16.09.

Keskustelua jatkettiin kello 17.30.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt jatketaan aiemmin tässä istunnossa keskeytynyttä asiakohdan 2 käsittelyä.

17.30 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Kannattaisin edustaja Emma Karin tekemää ehdotusta lausumien hyväksymisestä siinä muodossa kuin talousvaliokunnan vastalauseessa ne ehdotetaan, mutta koska talousvaliokunnan vihreä jäsen Antero Vartia on salissa, niin jätän tämän hänen tehtäväkseen.

Tuon tässä nyt esille ympäristövaliokunnan lausunnossa esiin tuotuja asioita. Ympäristövaliokunta toteaa, että tämä hallituksen energia- ja ilmastostrategia on oikeansuuntainen mutta kuitenkin suhteellisen varovainen, että siinä haasteet ja mahdollisuudet on sinänsä tunnistettu hyvin, mutta monissa asioissa ei kuitenkaan esitetä konkreettisia toimenpiteitä. Ympäristövaliokunta viittaa Sitran selvitykseen, jonka mukaan, jos haluamme oikeasti edetä vauhtia, jolla ilmastonmuutos hillitään 1,5—2 asteen välille, silloin, mikäli Suomi etenee taloudellisesti kannattavinta tietä, vuoteen 2030 mennessä päästöjä pitäisi leikata noin 60 prosentilla EU:n tämänhetkisen 40 prosentin tavoitteen sijasta. Eli pitäisi olla 20 prosenttiyksikköä tiukempi tavoite, ja vuosisadan puoliväliin mennessä pitäisi päästä jo negatiivisiin päästöihin eli siihen, että nielut ovat suuremmat kuin päästöt.

Ympäristövaliokunta korostaa myöskin sitä, että energiajärjestelmän kannalta 15 vuotta on hyvin lyhyt aikaväli, sillä investointisyklit ovat kymmenien vuosien mittaisia, mikä tarkoittaa, että jos me nyt teemme väärin valintoja, niin niiden vaikutukset tuntuvat hyvin pitkään.

Keskustelussa ja debatissa aikaisemmin tänään puhuttiin aika paljon metsistä ja nieluista. Ympäristövaliokunta myös toteaa sen, että niin voimakkaaseen bioenergian lisäämi-

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

seen, nimenomaan metsäpohjaisen bioenergian lisäämiseen, kuin mitä hallitus suunnittelee, sisältyy riskejä ja että viisaampaa olisi suunnata hallituksen kaavailuja voimakkaammin aurinko- ja tuulivoimainvestointeihin ja myös maalämpöön, olla niissä asioissa kunnianhimoisempia. Tämä olisi myöskin meidän teknologiaviennin edistämisen kannalta viisaampi ratkaisu.

Valiokunta viittaa näihin Sitrankin toteamiin biopolttoaineiden riskeihin, jotka myöskin talousvaliokunta toteaa mietinnössään. Ne riskithän ovat toisaalta juridisia, eli jos nyt saadaan EU:ssa aikaan sellainen ratkaisu, mitä Suomen hallitus ajaa, että käytännössä ilmastopäästölaskennassa katsotaan sormien läpi sitä, että Suomen tosiasialliset hiilinielut pienenevät, niin tämä voidaan hyvinkin muuttaa tulevaisuudessa, kun laajemmin ymmärrettään ilmastonsuojelun kiireellisyys. Tietenkin se on riski itse ilmaston kannalta, mutta se on riski myöskin meidän metsien biodiversiteetin kannalta.

Eli ympäristövaliokunnan näkemys on se, että hallituksen esittämää voimakkaammin tulisi suuntautua aurinko- ja tuulivoiman edistämiseen, energiatehokkuuden edistämiseen, älykkäiden sähköverkkoratkaisujen edistämiseen. Myös talousvaliokunta toteaa nämä asiat vientipotentiaalin kannalta kaikkein keskeisimmiksi. Yhtenä yksityiskohtana mainitsen yhden asiantuntijalausunnon, joka ympäristövaliokunnassa oli, jossa todettiin, että tällä hetkellä aurinkoteknologian markkinat Suomessa ovat joitakin miljoonia, mutta kuitenkin siihen liittyvä suomalaisen osaamisen vientipotentiaali on suuruusluokkaa miljardi euroa. Eli tämän näkökulman pitäisi olla voimakkaammin esillä.

Ympäristövaliokunta toteaa myös, että Suomessa on kuntia, niin sanottuja Hinku-kuntia, jotka ovat kunnallisella päätöksellä omaksuneet kaksi kertaa nopeamman päästövähennysvauhdin kuin mihin Suomi on EU:ssa sitoutunut. Tämä on hyvä esimerkki siitä, mitä kunnissa voidaan tehdä, ja toivottavasti tehdään myöskin tähänastista laajemmin.

Arvoisa puhemies! Ihan lopuksi siteeraan vielä 68 tutkijan maaliskuussa julkaisemaa kannanottoa metsien hiilinieluista. Siinä todetaan: "Tulevina vuosikymmeninä Suomen metsien hiilivaraston kasvu (nettohiilinielu) onkin sitä pienempi, mitä enemmän metsiä hakataan. Ilmakehän kannalta puunkorjuun nielua pienentävä vaikutus rinnastuu päästöihin."

17.36 Antero Vartia vihr: Arvoisa puhemies! Jotta en vahingossakaan unohda, niin kannatan edustaja Karin esitystä, että eduskunta hyväksyy vastalauseen mukaisen kannanoton.

Ilmastonmuutos on aikamme suurin uhka, kaikki tunnustavat tämän tosiasian, mutta toimimmeko sen mukaan? Osa hallituksen ilmasto- ja energiastrategian tavoitteista on kunnianhimoisia, kuten kivihiilen käytön lopettaminen ja uusiutuvan energian osuuden lisääminen puoleen energiankulutuksestamme vuoteen 2030 mennessä. Strategiassa on mielestäni kuitenkin sokea piste. Se nojaa niin voimakkaasti metsiemme puusta saatavan bioenergian lisäämiseen, että metsien hiilinielu uhkaa leikkautua puoleen nykyisestä — tämä on todettu valtioneuvoston omissa vaikutusarvioissa. Suomen metsät siis imevät ilmasta vuosittain puolet vähemmän hiiltä kuin nykyisin. Tämä on ilmaston kannalta sama asia kuin päästö. [Markus Lohi: Ei pidä paikkaansa! — Hannu Hoskonen: Trollitehtaan juttuja!] Arvoisa puhemies, kun lasketaan yhteen Suomen tavoittelemat päästövähennykset ja hiilinielun puolittuminen, tulos on plus miinus nolla. Suomen päästöt eivät vähene lainkaan vuoteen 2030 mennessä. Miten voisimme hyväksyä sellaisen ilmasto- ja energiastrategian, joka ei tosiasiassa vähennä päästöjä?

Talousvaliokunta nostaa mietinnössään esiin sinänsä tärkeitä asioita, ja suuri osa ponssista on kannatettavia. Jätimme kuitenkin vastalauseen, sillä mietintö ei puutu pääasialliseen

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

ongelmaan. Suomen tavoitteet eivät riitä Pariisin ilmastopimuksen sitoumusten saavuttamiseen, ja sama pätee EU:n ilmastotavoitteisiin vuodelle 2030. Suomen on ajettava EU:n tavoitteiden tiukentamista Pariisin sopimuksen mukaisiksi. Metsien energiakäytön päästöt tulee ottaa vakavasti ja bioenergiapainotusta vähentää. Sen sijaan tulee panostaa aurinkoon, tuuleen ja maalämpöön sekä älykkääseen sähköverkkoon ja energiatehokkuuteen. Fossiilisten energialähteiden tuet on ajettava alas, ja kivihiilen ohella myös turpeen energiakäytöstä on luovuttava. [Eduskunnasta: Höpö höpö! — Hannu Hoskonen: Höpö höpö, ja huomenna lisää!] Biopolttoaineet tulee suunnata etupäässä raskaaseen liikenteeseen sekä lento- ja laivaliikenteeseen. Muun liikenteen täydessä sähköistämisessä on edettävä nopeasti. Uusiutuvan energian hajautettu pientuotanto ja varastointi on tehtävä helpoksi ja kannattavaksi. Uusiutuvan energian tukijärjestelmästä on tehtävä markkinaehtoinen, ja sitä on jatkettava nopeasti ja ehdotettua laajempaan. Energiajärjestelmästä on tehtävä joustava, älykäs ja säästeliäs, ja se on toteutettava tiiviissä yhteistyössä EU:n ja pohjoismaisten sähkömarkkinoiden kanssa.

Arvoisa puhemies! Ilmasto- ja energiastategia nojaa hallituksen linjaan, jonka mukaan metsien hakkuu bioenergiaksi on hiilineutraalia. Tässä näkemyksessä hallitus on jäämässä yksin. Tässä lista vain muutamista tutkija- ja asiantuntijaorganisaatioista, jotka ovat pelkästään tämän kevään aikana kyseenalaistaneet bioenergian ilmastohyödyt: Yksi niistä on aiemmin täällä keskusteltu Suomen ilmastopaneeli, toinen Euroopan tiedeakatemia, kolmas — kuten edustaja Hassi toi esille — 68 suomalaista ilmasto- ja metsätutkijaa julkisessa kirjeessään, tämän lisäksi Suomen ympäristökeskus lausunnoissaan ympäristövaliokunnalle ja talousvaliokunnalle sekä Euroopan metsäjärjestöjen kattojärjestö Fern. Myös me vihreät olemme kannattaneet bioenergian lisäämistä. Kaikki bioenergia ei kuitenkaan ole samanarvoista päästöjen kannalta, ja uusien tutkimustietojen otettava huomioon. Maatalouden biomassojen sekä metsäteollisuuden sivuvirtojen käyttö energiaksi on järkevää, mutta hallituksen vaatimat hakkuiden lisäykset ovat ilmaston kannalta kestäättömän suuria. Biopolttoaineiden sekoitevelvoitteen nosto ohjaa todennäköisesti myös teollisuudelle kelpavaa ainespuuta tankkiin.

Arvoisa puhemies! Pariisin sopimuksessa maailman maat sopivat rajoittavansa ilmaston lämpenemisen alle 2 asteeseen pyrkien pysymään 1,5 asteessa. Tilanne on se, että yksikään maa ei tee tarpeeksi. Avainasemassa ovat uudet puhtaan energian teknologiat ja ratkaisut, kuten uusiutuvan energian uudet tuotantomuodot, energiatehokkuus, älykkäät sähköverkot ja energian internet. Näiden ratkaisujen kehittäminen ja kysyntä kasvavat maailmalla nopeammin kuin mikään muu ala. Valtaosalla maailman maista ei ole Suomen kaltaisia metsävaroja, joita käyttää bioenergian tuotantoon. Tällaisen teknologian kysyntä on hyvin rajallinen, ja pelkäänkin, että veikkaamme väärää hevosta. Metsäbioenergiasta ei ole viennin veturiksi, se ei vähennä päästöjä, ja se uhkaa luonnon monimuotoisuutta. [Hannu Hoskonen: Kivihiihi tekee niin kuin vihreiden vaihtoehto, niinkö?] Kysyn hallitukselta: Onko kohtuullista, että Suomi edelläkävijämaana ei vähennä päästöjään lainkaan? [Puhemies koputtaa] Tunnistaahan hallitus sen bioenergiaan nojaamisen riskit tilanteessa, jossa kansainväliset päästöjenlaskentasäännöt [Puhemies koputtaa] voivat tulevaisuudessa muodostua Suomen kannalta hyvin ongelmallisiksi?

17.41 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Käsittelimme tulevaisuusvaliokunnassa tätä strategiaa huolellisesti, sillä asia on myös kestävä kehityksen kannalta

tärkeä, ja kestävä kehitys on ollut meillä valiokunnan työskentelyssä tänä keväänä semmoinen punainen lanka.

Strategiassa esitetyt toimenpiteet liittyvät muun muassa kivihiilen energiakäytöstä luopumiseen, tuontiöljyn käytön vähentämiseen, liikenteen biopolttoaineiden osuuden nostamiseen sekä sähkö- ja kaasukäyttöisten autojen lisäämiseen, sähkömarkkinoiden kehittämiseen alueellisella ja eurooppalaisella tasolla, sähkön kysynnän ja tarjonnan joustavuuden sekä järjestelmätason energiatehokkuuden lisäämiseen ja uusiutuvaan energiaan perustuvaan sähköntuotantoon. Pitkän aikavälin tavoitteena on hiilineutraali yhteiskunta.

Kun kuulumme tulevaisuusvaliokunnassa useita asiantuntijoita, niin asiantuntijoiden mukaan toimenpiteet ovat oikeansuuntaisia, mutta ovatko ne riittäviä esimerkiksi ilmaston lämpenemisen hallintaan, on toinen ja hyvin vaikeakin kysymys, ja meidän asiantuntijamme olivat hyvin montaa mieltä tästä asiasta.

Strategia ei myöskään tue riittävästi pitkän aikavälin energiankulutuksen ja -tuottamisen kehitystrendejä. Tällaisia trendejä ovat muun muassa digitalisaatio ja siihen liittyvä kuluttajan roolin muutos. Digitalisaation ja muun hajauttavan teknologian kehitys mahdollistaa myös hajautetun energiatuotannon. Jatkossa paikallisilla energiansäästötoimilla ja uusiutuvan energian pientuotannolla sekä niihin liittyvällä älykkäällä sähköverkolla on merkittävä rooli muun muassa kulutusjoustoissa. Hajautunut energiatuotanto lisää paikallista liiketoimintaa ja tekee kiinteistöistä, taloyhtiöistä ja omakotiasukkaistakin energiantuottajia.

Arvoisa puhemies! Yhteiskunnan energiaturvallisuus, huoltovarmuus ja energiaomavaraisuus sekä yhteiskunnan kriisinsietokyky on huomioitu strategian linjauksissa melko hyvinkin. Edellä mainittu ja paikallisen ja pienimuotoisen energiatuotannon lisääminen voivat entisestään parantaa huoltovarmuutta, kunhan pidetään huolta siitä, ettei monimutkaisuuden verkkojen turvallisuus samalla heikkene. Toisaalta uusiutuvan energiatuotannon lisääminen merkitsee riskejä sähköjärjestelmän tehotasapainon ylläpidolle, kun sääriippuvien auringon ja tuulen osuus energiapaletissa kasvaa.

Puhemies! Kuten talousvaliokuntakin mietinnössään totesi, kuluttajanäkökulma on huomioitu strategiassa aivan liian vähäisesti. Kuluttaja nähdään lähinnä informaatio-ohjauksen kohteena. Toki se on tärkeää, sillä tutkimusten mukaan jo pelkän energiankulutustiedon arvioidaan pienentävän energiankulutusta 7—15 prosenttia. Kysyntää monimuotoisille ympäristöystävällisille tuotteille ja ratkaisuille olisi, jos niitä olisi laajasti ja helposti saatavilla. Toisaalta kuluttajat ovat myös merkittäviä puhtaaseen energiaan investoijia, sillä esimerkiksi vuonna 2016 kotitaloudet investoivat pelkästään lämpöpumppeihin noin 350 miljoonaa euroa.

Kuluttajan rooli energiamarkkinoilla on kuitenkin nopeasti laajentumassa, kun erilaiset energialaitteet linkittyvät keskenään internetin kautta. Jo nyt kotitalouksilla on mahdollisuus irrottautua kesäaikaan sähköverkosta useiksi päiviksi sähköautojen akkujen avulla tai tarjota sähköverkon säätö- ja varastointipalveluja. Tällainen kaupankäynti tulee tulevaisuudessa lisääntymään, ja tämänkaltaisia tulevaisuusskenaarioita strategiassa ei ole riittävästi tuotu esille.

Kehittyvä energiateknologia mahdollistaa Suomelle monia uusia vientituotteita: Esimerkiksi suomalaisten aurinkoteknologiayritysten mahdollisuudet kansainvälisillä markkinoilla ovat valtavat. Globaalia kysyntää on myös jätteitä hyödyntäville kiertotalouden ratkaisuille, teollisuuden ja kiinteistöjen älykkäille energiansäästöratkaisuille, jakamistalouteen liittyville kuluttajapalveluille ja tekoälyyn liittyvälle osaamiselle. Erinomainen esi-

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

merkki suomalaisesta cleantech-osaamisesta on fotoniiikka, jolla on sovellusalueita muun muassa aurinkokennoissa, led-valoissa, itseohjautuvissa autoissa ja modernissa sisäviljelyssä, ja kaikki nämä edellä mainitut liittyvät energiansäästöön.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Talousvaliokunnan mietintö on paljon laaja-alaisempi ja tulevaisuuteen luotsaavampi kuin itse strategia. Mietinnössä onkin melko hyvin osoitettu strategian puutteet. Toivon, että hallitus ottaa vakavasti mietinnön viestit ja ponnet ja lähete viemään energia- ja ilmastopolitiikkaa niiden pohjalta eteenpäin.

17.47 Markus Lohi kesk: Arvoisa puheenjohtaja! Haluan heti alkuun todeta tyytyväisyyteni siihen, että eduskunnan talousvaliokunta, joka tätä pitkään käsitteli, löysi kyllä erittäin hyvän yhteisen näkemyksen siihen, mihin suuntaan Suomen energiapolitiikkaa pitää pitkällä aikavälillä kehittää. Kuten täällä on debatissa tullut ilmi, ainoastaan yksi vastalause tähän jätettiin, nimenomaan vihreiden puolelta, mutta sekin pitää tunnustaa, että siinä vastalauseessa oli kyllä aika hyviäkin elementtejä, ja yksi niistä on se, joka korostaa sitä, että meidän maaseudun elinkeinojen ja, voi sanoa — vaikei siinä sitä nostettukaan esille — aluetalouden näkökulmasta olisi äärimmäisen tärkeää, että me liikenteen polttonesteissä löytäisimme biokaasun kasvavan käytön ja ratkaisuja sille, miten me voimme nopeasti lisätä biokaasun käyttöä liikenteessä. Voi sanoa, että silloin maataloudesta pystyttäisiin hyödyntämään ne biokaasut ja sitä kautta myös saavuttamaan meidän yhteistä isoa tavoitettamme niin, että siitä hyötyvät myös alueet ja yksittäiset, voi sanoa, maatilatkin.

Muilta osin näyttää siltä, että täällä on aika suuri erimielisyys siitä, mitä tutkijat ovat sanoneet. Minusta on erittäin hyvä, että ministeri omissa puheenvuoroissaan kertoi, kuinka sitä on muun muassa ilmastopaneelin kanssa käyty läpi. Täytyy todeta, että kun tässä keskustelussa — kuuntelin äsken edustaja Vartian puhetta — tuli sellainen kuva niin kuin Suomi käyttäisi tulevaisuudessa tämän energian perusteella enemmän metsiä kuin vuosittain meillä metsä kasvaa, niin näinhän ei ole.

Kun katsoo tämän ilmastopaneelin tutkijoiden hyväksymiä pääväitteitä, niin siellä todetaan nimenomaan, että "hakkuiden ja puunkorjuun lisääminen pienentää Suomen metsien hiilinielua ja metsien hiilivarastoa vähintään vuosikymmeniksi eteenpäin verrattuna tilanteeseen, jossa niitä ei lisätä". Totta kai se on näin, kuten täällä puhemies Pekkarinen totesi: jos me vertaamme siihen tilanteeseen, että niitä ei kasvateta, niin se hiilinielu pienenee, mutta koko ajan meidän metsät joka tapauksessa kasvavat ja sitovat hiilidioksidia enemmän kuin me käytämme niitä metsiä. Sekin pitää ottaa huomioon, että valitettavasti ilmastomuutos etenee ja se vaikuttaa metsän kasvuun. On ennustettu tutkijoiden puolelta, että vuonna 2050 Lapinkin metsien kasvu on samaa luokkaa kuin tänä päivänä Keski-Suomen metsät kasvavat.

Arvoisa puhemies! Otan esille sitten muutamia asioita, joita talousvaliokunta nosti esille erityisinä huomioina, joihin haluaisin kiinnittää itsekkin huomiota, ja ne ovat nimenomaan se, että nyt kun valmistellaan uusiutuviin energialähteisiin perustuvaa uutta tukea, enintään 2 terawattituntia, niin tässä on äärimmäisen tärkeää, että se on kilpailutukseen perustuvaa ja teknologianeutraalia, niin että aina kulloinkin paras ja edullisin teknologinen ratkaisu voittaa eikä siinä suljeta pois mitään energiantuotantomuotoja. Toinen, joka tässä on nostettu esille, joka on yhteinen huolestamme, on se, että meidän sahoilla sivutuotteet, puru ja kuori, eivät käy kaupaksi, ne kasaantuvat sinne, ja samaan aikaan, vaikka se ei meidän energiankäytön kannalta merkittävää ole, meille tuodaan Venäjältä haketta, eli minusta tämä on periaatteellisesti tärkeä kysymys, että käyttäisimme nimenomaan kotimaassa

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

syntyviä sivuvirtoja eikä tarvitsisi Venäjältä tuoda sitä. Tähän on minusta hallituksen löydettävä jonkunlainen ratkaisu, että me tämän ongelman voisimme poistaa. Ei ole mitään järkeä, että ne mätänevät sinne kasoihin, tai niin kuin vähän ehkä huumorilla eräs sahayrittäjä totesi viime syksynä, että ne puru- ja kuorikasat ovat niin isoja, että kun lumi sataa päälle, he ostavat hiihtohissit ja saavat laskettelukeskuksen siihen. Se ongelma on todellinen ja vakava, ja tähän ei ole helppoja keinoja, mutta keinoja on pyrittävä löytämään.

Se, mitä hieman ihmettelen, on se, että kun me puhumme näinkin laajasta raportista, ilmasto- ja energiastrategiasta, niin täällä ei edelleenkaan mainita edes sanalla vesivoimaa. Kuitenkin meidän tämänkin hetken sähköntuotannosta suuruusluokassa parikymmentä prosenttia tuotetaan vesivoimalla, ja kun täällä on ihannoitu Ruotsia ja muita Pohjoismaita, Ruotsissa tuotetaan 40 prosenttia, Norjassa noin 99 prosenttia vesivoimalla sähköstä. Kun meillä saadaan joku järkevä vesivoimahanke, joka on jo rakennetussa joessa, eteneeseen, niin kuin [Puhemies koputtaa] tällä viikolla Sierilän voimalaitos tuolla Lapissa, jo rakennetussa Kemijoessa keskelle kahdeksaa muuta voimalaitosta, niin heti tulee valtava itku ja parku, [Puhemies koputtaa] että pitäisi tämä lähteä torppaamaan.

Tämäntyyppisiä ajatuksia tästä, mutta olen erittäin tyytyväinen lopussa. Voin todeta, että eduskunnalla on varsin yhtenäinen näkemys siitä, mitä Suomen isossa kuvassa pitää tehdä.

17.54 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Suomen pitkän aikavälin tavoitteena on hiilineutraali yhteiskunta. Sen tulisi olla jokaisen sivistyneen maan tavoite, mutta valitettavasti niin ei ole. Tällä hetkellä noin kolme neljännestä kasvihuonekaasupäästöistä syntyy energiantuotannosta ja -kulutuksesta, kun siihen lasketaan mukaan liikenteen käyttämä energia. Päästöjä syntyy myös teollisuuden prosesseista, maataloudessa maaperästä ja kotieläinten kasvatuksesta sekä jätesektorilta. Tavoite hiilineutraalista yhteiskunnasta vaatii toimia kaikilla näillä osa-alueilla mutta myös meidän jokaisen omassa ajattelussa.

Kansallista energia- ja ilmastostrategiaa laadittaessa on olennaista huomioida maamme erityispiirteet, kuten kylmä ilmasto, pitkät kuljetusetäisyydet, laaja energiantensiivinen teollisuus sekä omat raaka-ainevarat, erityisesti metsäbiomassa. Mielestäni tässä strategiassa on nämä asiat huomioitu vaadittavalla tavalla.

Suomen puheenjohtajuus Arktisessa neuvostossa 2017—2019 perustuu vahvaan arktiseen perinteeseen ja asiantuntemukseen. Arktisen neuvoston jäsenvaltiot ovat sitoutuneet ympäristönsuojeluun ja kestäväan kehitykseen arktisilla alueilla. Suomi puheenjohtajamaana näyttää esimerkkiä tässä muille. Suomi kannustaa jäsenvaltioita keskittymään edelleen luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen ja saastumisen ehkäisemiseen sekä ilmastomuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen.

Kansainvälinen yhteisö hyväksyi oikeudellisesti sitovan ilmastopimuksen Pariisissa vuonna 2015. Ilmaston lämpenemisen arvioidaan jatkuvan vielä vuosikymmeniä ja vaikuttavan huomattavasti arktiseen alueeseen. Onkin välttämätöntä jatkaa työtä ilmastomuutoksen hillitsemiseksi sekä ilmastokestävyyden ja ilmastomuutokseen sopeutumisen vahvistamiseksi. Myös tietoisuutta arktisista asioista kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa tulee lisätä. Jään ja lumen sulaminen arktisella alueella lisää ilmastomuutoksen maailmanlaajuisia vaikutuksia. Pariisin ilmastopimuksen sitoumusten toimeenpano on tärkein asia, jonka jäsenvaltiot voivat tehdä ilmastomuutoksen suhteen. Pidän hyvänä sitä, että Suomi haluaa edistää erityisesti arktiselle alueelle räätälöityä ympäristövaikutusten arviointimenetelmää, johon otetaan paikalliset asukkaat kiinteästi mukaan.

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

Olin viime viikolla edustajana Grönlannissa arktisten alueiden parlamentaarikkojen kokouksessa. Kävimme tutustumassa myös jäätikköalueeseen, ja voin teille kertoa, että jäätikkö on huomattavasti kutistunut viimeisten vuosikymmenien aikana. En pidä kehitystä millään tavoin hyvänä, vaikka ilmaston lämmetessä saisimme myös Koillisväylän avattua meriliikenteelle. Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta toteutuessaan omalta osaltaan vähentäisi ilmastomuutosta, ja se on kaikin puolin hyvä asia.

Erityisen hyvänä tässä strategiassa pidän sitä, että Suomi luopuu kivihiilen energiakäytöstä vuoteen 2030 mennessä ja uusiutuvan energian käyttöä lisätään niin, että sen osuus energian loppukulutuksesta nousee yli 50 prosenttiin 2020-luvulla. Myös energiaverotuksella kannustetaan käyttämään yhdistetyssä sähkön- ja lämmöntuotannossa sekä lämmön erillistuotannossa ensisijaisesti metsähaketta ja metsäteollisuuden sivutuotteita. Nämä ovat niitä toimia, joita Suomi ja suomalainen tuotanto tarvitsevat.

17.57 Martti Mölsä ps: Arvoisa puhemies! Maamme energiapolitiikka oli kärsinyt epäjohtonmukaisuudesta ja ennustamattomuudesta jo kauan ennen nykyistä hallitusta ja meillä olevaa vaalikautta. Suuri suomalainen katastrofi viime kaudella oli vihreiden ja vasemmiston hallitustaival, jolloin heidän yhteisellä politiikallaan tuhottiin suomalaista perusteollisuutta heikentämällä kilpailukykyä erilaisilla energiaveroilla ja puhtaan vesivoiman sähköntuotantoa vääristävällä tuulivoiman tukipolitiikalla. Samoin suot suojeltiin ötököiden valtakunnaksi. Suomen energiapolitiikka ei palvellut yhteiskunnan kokonaisuutta, sillä energiapolitiikka perustui suomalaisen yhteiskunnan ja arvomaailman alasajoon. Hie-man samanlainen kaiku oli askelten aikoinaan kommunistien vallankumousajatuksilla: kun valtio saadaan polvilleen, on helppo luovuttaa maa viholliselle. Onneksi perussuomalaisten voimakkaalla oppositiopolitiikalla saimme estettyä tuhon tien. [Riitta Myller: No hyvä, että tämäkin tuli tietoon!]

Nyt energiapolitiikasta on tullut poukkoilevan päätöksenteon sijaan ennakoitavaa, kestävä kehitystä. Kotimaisten energialähteiden, kuten turpeen ja pienpuuenergian, asemaa ei pidä heikentää muun muassa CHP-laitoksia alas ajamalla samalla, kun Euroopan ytimeissä niitä vastaavasti rakennetaan. Onneksi kaikki tämä on otettu huomioon nyt keskustelussa olevassa hallituksen energia- ja ilmastostrategiassa. Tämän ohella hyödyntämällä kotimaista energiaa ja kehittämällä siihen perustuvaa vientiteollisuutta voimme oikaista merkittävästi kauppasettamme. Strategiassa on hyvin todettu, että jatkossakin on huolehdittava vientiteollisuutemme kilpailukykyä ja raskaan liikenteen verokompensaatiosta. Energiantuotannon kotimaisuusasteen tuntuva nostaminen edistää maamme talouskasvua ja tuottaa kymmeniätuhansia uusia työpaikkoja. Nämä työpaikat syntyisivät pääasiassa haja-asutusalueille, mikä mahdollistaisi osaltaan maaseudun pitämisen elinvoimaisena ja asuttuna.

Arvoisa puhemies! Otan tarkasteluun vielä tarkemmin tämän yhteistuotannon. Suomessa kulutetusta sähköstä yli neljännes tuotetaan sähkön ja lämmön yhteistuotannossa CHP-laitoksissa, joissa polttoaineen energiasta saadaan talteen jopa 90 prosenttia. Uusimpien laitosten osalta voidaan puhua jopa 95 prosentin hyötysuhteesta. Hyvän hyötysuhteensa vuoksi yhteistuotanto säästää siten huomattavasti polttoainetta erillistuotantoon verrattuna. Tuotantomuodolla on suuri merkitys toimitus- ja huoltovarmuudelle, ympäristölle ja taloudelle. Selonteossa tunnistetaan CHP-tuotannon merkitys ja todetaan, että biopolttoaineita käyttävän CHP:n hyödyntämistä säätövoimana tutkitaan Suomessa ja Euroopassa.

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

Sähkön alhainen markkinahinta ja energiatehokkuuden parantuminen rakennuksissa ovat kuitenkin heikentäneet yhteistuotannon kannattavuutta, ja vaarana on, että yhteistuotantolaitoksia muutetaan korvausinvestointien yhteydessä pelkästään lämpöä tuottaviksi laitoksiksi. Myös maa- ja metsätalousvaliokunta on selonteosta antamassaan lausunnossa ilmaissut huolensa CHP-tuotannon kehityssuunnasta, joka vaikuttaa olevan ristiriidassa sen kanssa, että muualla Euroopassa CHP-tuotannon osuus on kasvussa. Talousvaliokunta pitää tärkeänä selvittää yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotannon investointikannustimia ja CHP-tuotannon mahdollisuuksia osallistua sähkön tuotantotuen tarjouskilpailuihin.

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunnan mietintöön kirjatut lausumat puoltavat myös CHP-tuotannon tärkeyttä. Sitä vastoin ymmärrettävä ei ole vihreiden vastalause, joka liittyy lähinnä kotimaisen bioenergian vastustamiseen.

Lopuksi on kuitenkin hyvä todeta, että me olemme oikealla tiellä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Myllykoski nousi ylös mutta painoi myöskin varsinaisen puheenvuoron nappulaa. Kuinka on, edustaja Myllykoski?

18.03 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin halunnut tuohon poliittiseen signaaliin hieman kommentoida, mitä edustaja Mölsä sanoi, mutta sopii kyllä edustaja Hoskosenkin puheenvuoron jälkeen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Teille on varattu vankka puheenvuoro täällä listan viimeisenä.

18.03 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Kansallinen ilmasto- ja energiastrategia on mielestäni erittäin hyvän päätöksensä saanut talousvaliokunnan mietinnössä, ja tässä yhteydessä haluan kiittää talousvaliokunnan puheenjohtajaa ja koko talousvaliokuntaa erittäin vastuullisesta käsittelystä ja erittäin rakentavista näkökulmista tähän asiaan. Erikoisesti Ville Skinnaria kiitän siitä, että hän omalla panoksellaan demarien ryhmän yhtenä tärkeänä jäsenenä on tässä asiassa ollut vahvasti mukana. Se, että vihreät jättivät eriävän mielipiteen asiaan, on täysin ymmärrettävää, kun katsoo, mikä heidän politiikkansa päämäärä on. Siitä hetken kuluttua.

Suomen metsät joka tapauksessa kasvavat. Vuonna 45 meillä oli noin 50 miljoonaa mottia vuodessa metsiemme kasvu, tänä päivänä 105 miljoonaa mottia vuoteen, ja jos menemme sen mukaan, että hoidamme asiamme kunnolla ja metsät kuntoon, niin 135—140 miljoonaa on täysin mahdollista saavuttaa. 40 viimeisen vuoden aikana Suomen metsävaranto on kasvanut 600 miljoonalla motilla — 600 miljoonaa mottia hiilivarantoa — ja jos joku vielä puhuu tässä salissa siitä, että hiilinielu pienenee, niin suuresti ihmettelen sitä puhetta. Ja jos jätämme metsämme hoitamatta, silloin teemme sen vahingon, että hiilinielu ei toimi, eli hoitaa kannattaa aina.

Toinen asia: Monimuotoisuudesta on puhuttu paljon, ja vihreät on tästä pitänyt valtavaa meteliä. Suomen metsien rakenne itsessään sisältää sen monimuotoisuuden moottorin, joka on aina kunnossa. 400 000 yksityistä tilaa, joista huomattava osa on niin sanottuja uinuvia tiloja, ovat sen monimuotoisuuden varma lähde ja myös kaikki muutkin tilat, koska kaikki metsäammattilaiset, konemiehet ja niin edelleen, ovat koulutettuja ja nämä kriittiset kohdat aina huomioidaan. Elikkä puheet siitäkin, että meillä monimuotoisuuteen käydään kiinni, eivät pidä paikkaansa. [Riitta Myller: Tutkijoita!] Esimerkkejä voi... — Tutkijoita

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

löytyy tästä maasta vaikka sille, että maailma tuhoutuu ensi viikolla. Siihenkin löytyy joku päivystävä dosentti, joka sanoo, että se on varmasti totta. Se niistä tutkijoista, joita edustaja Myller näköjään suuresti ihailee, mutta se on hänen päänsärkynsä se.

Arvoisa puhemies! Vielä siitä, että vihreiden tekemät esitykset tähän strategiaan ovat ihmeellisiä. Hehän omassa vastalauseessaan esittävät, että Suomi kiristäisi omia päästövähennystavoitteitaan nyt esitetystä. Vastalauseessa he viittaavat Sitran Climate Analyticsilta tilaamaan selvitykseen, jonka mukaan Suomen pitäisi leikata päästöjä vuoden 90 tasosta noin 60 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Näinhän on. Kuitenkin tämä kyseinen analyysi nojaa siihen, että hakkuumäärät olisivat isoja, ja se tarkoittaisi sitä, että hallituksen esittämä 15 miljoonan motin lisähakkuu on heidän laskelmassaan reilusti enemmän. Kun otetaan eri tilastoja ja halutaan niitä yhdistellä ja sen jälkeen hurskaasti lähdetään karkuun eikä ihmisille selitetä, mistä on kysymys, niin se tarkoittaa sitä, että se on tietoista harhaan johtamista, niin kuin tässä asiassa on tapahtunut.

Vihreät tekevät ympäristöpolitiikalla erittäin rajua keskittämispolitiikkaa. Katsokaapa Suomen karttaa tänä päivänä, kuka tässä maassa käyttää kivihiiltä, missä kaupungeissa käytetään kivihiiltä. Ne ovat vihreiden hallitsemia kaupunkeja, ja niissä vain kivihiili palaa. Viime vuonna vielä enemmän, jopa Helsingin seudulla poltettiin 30 prosenttia enemmän kivihiiltä kuin aikaisemmin. Kun he täällä puhuvat siitä, että pitäisi Suomen biotaloutta supistaa ja metsien hakkuuta vähentää, helppohan se on puhua lämpimässä kivihiilellä lämmitetyssä asunnossa, jonka kaupunki maksaa.

Kun me haluamme biotalouden toimimaan tässä maassa, se tarkoittaa sitä, että tulee ihmisille töitä, työttömyys vähenee, pystymme maksamaan velkamme ja pystymme ihmisten elintasoja korottamaan. Siitähän on kysymys, ja tätä ymmärtääkseni lähes kaikki eduskunnassa tukevat vihreitä lukuun ottamatta, niin kuin on tullut todistettua. Ja toimiiko suurissa kaupungeissa biotalous? Tukholma lämmittää itsensä. Se on miljoonakaupunki, suurempi kuin koko pääkaupunkiseutu yhteensä. Se hoitaa homman biotalouden kautta, uusiutuvalla energialla ja niin edelleen, ja täällä sitä vielä ihmetellään. Näin ollen, kun vihreät puhuvat ilmastomuutoksesta ja sitten siihen vaikuttamisesta, se on pelkkää politiikkaa, ei mitään tekemistä sen kanssa, halutaanko asioita parantaa.

Arvoisa herra puhemies! Lopuksi haluan sanoa sen, että CHP-voiman käyttö, mistä edustaja Martti Mölsä äsken aivan erinomaisesti analysoi sitä tilannetta, on Suomelle valtava mahdollisuus. Se tarvitsee puuta, se tarvitsee turvetta, koska puun ja turpeen yhdistelmä — kaikki me sen tiedämme — on erittäin tehokas energiantuotantomuoto, koska se nostaa polttolämpötilaa korkeammaksi, pienhiukkaset palavat pois ja sähköntuotanto siinä vaihtoehdossa on paljon korkeammalla tasolla kuin normaalissa voimalaitoksessa.

Suomen pitää pitää huoli siitä, että tuotamme omat energiamme kotimaisilla raaka-aineilla, koska huoltovarmuuden kannalta täällä kylmässä Pohjolassa ja kriisien keskellä, kun maailmassa niitä kuitenkin jonain päivänä tulee, meillä pitää olla huoltovarmuus kunnossa. Sitä eivät muut hoida kuntoon kuin Suomi itse.

18.08 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa herra puhemies! Kansallinen ilmasto- ja energialinjaus on kunnianhimoinen, ja tavoitetaso on asetettu varmasti korkealle. Erityisesti pidän siitä, että Suomen energiatuotanto pysyy edelleenkin hajautettuna. Se takaa sen, että huoltovarmuus erityisesti kriisiajan olosuhteissa turvataan. Me olemme menossa kohti uusiutuvia energiamuotoja hiilivapaaseen yhteiskuntaan vauhdilla, jossa vielä pitäisi laittaa kaasua siihen, että potentiaaliset mahdollisuudet energiatuotantoon auringosta, tuulesta,

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

vedestä, biomassoista saadaan vielä paremmin käyttöön. Kiertotalouden puolella meillä olisi mahdollisuus saada biokaasua enemmän vielä lietteistä, lannasta, jätteistä ja puunkäytön sivuvirroista. Erityisesti hajautettuun energiantuotantoon kuuluu se, että kotitalouksien sähköntuotantoa tuetaan ja mahdollistetaan.

Täällä on tänään puhuttu jonkun verran myöskin turpeesta. Itse näin jo aikaisemmin viime eduskuntakaudella sen linjauksen tärkeäksi, että ensisijaisesti pyrimme eroon fossiilisista polttoaineista ja sen mukana on sitten turve, jonka käyttöä asteittain viedään alemmas. Mutta turve on yksi osa tätä kotimaisuusasetta, joka tuo aluetyöllisyyttä, toimeentuloa juuri niillä alueilla, jonne korvaavia työpaikkoja olisi ehkä hankalakin saada, ja turpeen käyttö kokonaisuudessaan, vaikka se on päästöllistä hyvinkin, takaa sitä huoltovarmuutta, josta aikaisemmin puhuin.

Liikenne- ja viestintävaliokunnassa katselimme energia- ja ilmastostrategiaa tietysti omien lasiemme läpi ja totesimme, että liikennesektori vastaa noin 40 prosentista taakanjakosektorin päästöistä ja on siten keskeisessä roolissa päästöjen vähentämisen kannalta. Nämä luvut, joista tiedämme, että liikenteestä on vähennettävä 3,6 miljoonaa tonnia päästöjä, ovat suuria ja haasteellisia. Yhdellä lääkkeellä, yhdellä teolla emme pääse tähän tavoitteeseen, mutta tarvitsemme paljon. Niitä ovat liikennejärjestelmien energiatehokkuuden parantaminen ja esimerkiksi ajoneuvojen energiatehokkuuden parantaminen myöskin.

Mutta ennen kaikkea satsaukset liikenteen vaihtoehtoisen käyttövoiman kehittämiseen ja polttoaineiden kehittämiseen ovat tärkeitä. Sekoitevelvoite on tullut jo voimaan, ja sitä on asteittain nostettu. Erilaisten sähkö- tai jakeluverkkojen kehittämistä on mietitty jo lainsäädännönkin tavalla, miten sähkön ja kaasun jakelu eri puolilla Suomea turvataan kansallisesti mutta myöskin kaupallisesti. Latausverkkoja tarvitaan ennen kaikkea siihen, että jos ja kun me haluamme, että vuoteen 2030 mennessä meillä olisi vähintään 250 000 sähkökäyttöistä ja 50 000 kaasukäyttöistä autoa, tämä tarkoittaa myöskin miettimistä autojen verotuskäytäntöihin, tukiin, kannustimiin. Mutta mitä kaikkea se tarkoittaa myöskin lainsäädännössä, nämä pitää ottaa esille.

Arvoisa puhemies! Olen mielenkiinnolla seurannut salikeskustelua Suomen metsistä, aivan kuin ne olisivat yhtäkkiä meille suuri taakka ja ongelma. Näin ei missään nimessä ole. Ne sitovat hiilidioksidipäästöjä erittäin tehokkaasti ja ovat meidän hiilinielujamme. Sen takia niistä pitää pitää hyvää huolta. Me käytämme metsää vähemmän kuin sitä kasvaa, ja se on totinen totuus, jonka minua viisaammat ovat kertoneet meille moneen kertaan. Me käytämme vuosittaista kasvua hyväksemme mutta emme energiamielessä. Puurakentaminen on kaikkien huulilla ja mielessä. Puuteollisuuden merkitys on tänä päivänä erittäin tärkeä edelleenkin, paperi, sellu ja niin edelleen, jalostusmuodot ovat tärkeitä. Kestävä käyttö metsien kohdalla on tärkeää, ja energiaa teemme puun sivuvirroista.

18.14 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Strategian keskeiset tavoitteet uusiutuvan energian osuuden kasvattamisesta 50 prosenttiin loppukulutuksesta, omavaraisuuden kasvattaminen 55 prosenttiin, kivihiilen käytöstä luopuminen, tuontiöljyn kotimaisen kulutuksen puolittaminen ja uusiutuvien polttoaineiden osuuden nostaminen 40 prosenttiin sekä taakanjakosektorin vuoden 2030 päästövähennystavoitteiden saavuttaminen ovat tässä strategiassa hyviä ja kannatettavia tavoitteita. Kuitenkin jo nyt tiedämme, että tämä ei tule riittämään vuoden 2030 päästövähennystavoitteiden saavuttamiseen, ja sen takia meidän on koko ajan mietittävä, millä tavalla pääsemme eteenpäin. Ministeri täällä kertoi, että

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

vuonna 2045 on tavoite päästä hiilineutraaliin yhteiskuntaan. Samalla pitää muistaa, että tämä strategia ei vielä siihen riitä.

Asia, josta on täällä vähemmän puhuttu, on se, että strategia tukeutuu ydinvoimaan ja bioenergiaan. Toki bioenergiasta on puhuttu, mutta ei tästä kombinaatiosta. Euroopan mit-takaavassa Suomi tuottaa vuonna 2030 eniten energiastaan yhteensä bioenergialla ja ydinvoimalla. Suomi on kolmen suurimman joukossa tässä. Ydin- ja bioenergian osuus primäärienergiasta nousee selvästi yli 60 prosenttiin, ja samalla energiahuoltomme aiempi, laajempi pohja kapenee huomattavasti. Mehän olemme puhuneet hyvin paljon siitä, että Suomella on laaja energiapaletti, mutta tässä se kapenee. On myöskin tärkeä huomata, etteivät nämä energiamuodot ole maailmanlaajuisen energiamuutoksen keskiössä, millä on merkitystä myös energiaviennin näkymiin. Tähänhän me olemme todella paljon satsanneet, ajatelleet, että Suomi on siellä ykkösenä erilaisen cleantechin viejänä, mutta tässä meidän täytyy miettiä, onko meillä sitä osaamista, tämän strategian näkökulmasta, jota todella tulevaisuudessa tarvitaan. Selonteko toki osoittaa sen, että vanhoillakin ratkaisuilla voidaan päästä merkittäviin päästövähennystavoitteisiin, ja näin voidaan välttää uuden teknologian riskit, mutta samalla kasvatetaan pitkän aikavälin riskiä. Ydinvoimaan ja bioenergiaan liittyy merkittäviä teknisiä, taloudellisia, poliittisia sekä ympäristöön liittyviä riskejä, joita ei strategiassa käsitellä. Strategiassa ei ole varasuunnitelmaa esimerkiksi Olkiluodon tai Pyhäjoen ydinvoimaloiden taloudellisille tai ympäristöpoliittisille riskeille.

Metsäluonnon tilan heikkenemisen pysäyttäminen yhtä aikaa hallituksen massiivisen metsäbioenergian lisäämistavoitteen kanssa on myös vaikea sopeuttaa näihin kestäväan kehityksen tavoitteisiin ja ilmastotavoitteisiin. Kyseessä on se, että vahva panostus bioenergiaan syrjäyttää monia muita mahdollisuuksia esimerkiksi liikenteen ja energiatehokkuuden suhteen. Niinpä liikenteessä ja energiatehokkuudessa sen lisäksi, mitä arvelemme voivamme tehdä energian tuotannon osalta, olisi katsottava sitä, miten kulutamme energiaa. Tällöin liikenne ja asuminen ovat keskeisessä asemassa. Miten asuinrakennusten energiatehokkuutta erityisesti korjausrakentamisella saadaan paremmaksi? Miten liikennettä, asumista, työpaikkoja, kaupunkirakennetta saadaan sellaiseksi, joka vähentää liikenteen tarvetta, erityisesti autoliikenteen tarvetta? Ja miten tehdään kaupungeista jalankulkua, pyöräilyä suosivia ja niin, että joukkoliikenne on siellä pääosassa? Ja miten sitten kaupunkikeskustojen ja kaupunkien lähialueiden liikenne järjestetään niin, että ihmisten on helppo liikkua, mutta samalla sitten vähennetään liikenteen aiheuttamia päästöjä? Nämä ovat sen ohella, että mietimme, mitä käyttövoimaa liikenteessä käytetään, äärimmäisen tärkeitä asioita, [Puhemies koputtaa] jos haluamme, että liikenteen osalta pääsemme tavoitteisiin.

18.19 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Käydyn keskustelun perusteella on varmasti todettava, että on ristiriitaisia käsityksiä siitä, mitkä ovat Suomen metsien hiilinielut. Voitaneen todeta kuitenkin nyt tässä ensimmäisenä Mölsälle — jos hän nyt sitten on vaivautunut sinne netin ääreen katsomaan tätä puheenvuoroa — että puheenvuoro oli erittäin poliittinen ja hän käytti vanhakantaisia termejä, vasemmistolaisista kommunisteina ja niin edelleen. Kun itse tuohon oppiin en ole koskaan perehtynyt, niin en ota sen suuremmin kantaa, mutta muistuttaisin kuitenkin edustaja Mölsälle, että viime kaudella meillä oli parlamentaarinen energia- ja ilmastokomitea, joka teki yksimielisen linjauksen, enkä silloin nähnyt kyllä vapauttavaa enkeliä sen paremmin perussuomalaisista kuin mistään muualtakaan, vaan koetettiin luoda Suomeen pitkäjänteisyyttä niin, että meillä teollisuudessa ja koko yhteiskunnassa energia- ja ilmastopolitiikan linjauksia tehtäisiin siten, että olisi en-

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

nustettavuutta. Ja sitä tässä mietinnössä on myös peilattu niin, että sitä selontekoa on arvostettu siten, että siellä on kymmenen hyvää pontta. Jos joku kritisoi sitä, miksi on niin monta pontta, niin se tarkoittaa sitä, että eduskunta itse talousvaliokunnassa on nähnyt tiettyjä asioita, mitä pitää vielä enemmän korostaa. Ne kaikki ponnet kyllä tähtäävät siihen enustettavuuteen sekä tulevaisuuden ja kansallisen elinvoimaisuuden kannalta tärkeisiin asioihin.

Maa- ja metsätalousvaliokunta tätä kysymystä lausumavaliokuntana käsitteli. Todettakoon, että ihan yhtä lailla kuin talousvaliokunnassa eli mietintöä antavassa valiokunnassa vasemmistoliitto oli yhtä linjaa.

Jos nyt haluan pureutua yhteen tiettyyn asiaan, niin se on tämä metsien hiilinielu. Henkilökohtaisesti edustaja Myllykoski on sitä mieltä, että risukko ei ole hiilinielu, hoidettu metsä on hiilinielu. Vain hyvin hoidettu metsälö voi toimia tehokkaana hiilinieluna, ja kun sitä hyvin hoidetaan, sitä hyvin käytetään, se todellakin kasvaa ja on tehokas hiilinielu. Ja sitä ei pidä unohtaa tässä asiassa, että kasvava metsä omalta osaltaan... Vielä kun nyt tässä varsinkin edustaja Hongisto toi erittäin erinomaisesti esille sen, että puurakentaminen on erittäin hyvä hiilivarasto, meidän pitää huomata se, että meillä on varmasti eroja kaupunkien välillä, kuten tässä tuotiin esille se, kuinka paljon Tukholmassa ja Helsingissä on eroja siinä, kuinka paljon uusiutuvalla energialla tehdään. No, me varmasti kaikki tiedostamme sen, että Ruotsissa on erittäin paljon maalämpöä, keskittynyttä toimintaa, joka on uusiutuvaa energiaa. Mutta me Helsingissä olemme reikäjuusto, eli me emme voi täällä rakentaa enää maalämpöön perustuvaa uusiutuvaa energiaa sillä tavoin, koska me olemme niin sanottu maanalaisten tunnelien kaupunki. [Hannu Hoskonen: On Tukholmassakin valtava määrä tunneleita!]

Olisin toivonut, että valiokunta olisi omassa mietinnössään ottanut terävämmin kantaa siihen, että yksittäisten ihmisten mahdollisuudet uusiutuvan energian käyttöön olisivat olleet enemmän [Puhemies koputtaa] niin sanotusti keskiössä, koska kyllä täytyy todeta, että meillä on byrokratian rattaissa semmoista hiekkaa, joka ei mahdollista yksittäisten kotitalouksien tai osakeyhtiöiden, taloyhtiöiden, mukaan tulemistä aurinkoenergiaan. [Puhemies koputtaa] Niitä byrokratioita olisi pitänyt enemmän painottaa tässä mietinnössä, koska mietintö kaiken kaikkiaan on hyvä. Ja keskeinen huomio, josta haluan nyt kiittää talousvaliokuntaa, on se, että pitää mahdollistaa tukia uusiutuvien energioiden ja teknologioiden käyttöönottoon tässä välivaiheessa. Niitten ei tarvitse olla taloudellisesti merkittäviä, kunhan poistetaan se byrokratia, [Puhemies koputtaa] mikä estää tällä hetkellä uusiutuvien energioiden lähituotantoa. Sitä pitää purkaa.

18.25 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Ihan lopuksi omalta osaltani tähän käsillä olevaan ilmasto- ja energiaselontekoon.

Kolme asiaa jäi sanomatta, joista ensimmäinen on puurakentaminen. Sitä lämpimästi kannatan — sen jalompaa ympäristötekhoa ja ilmastotekoa ei ole kuin rakentaa puutalo betonitalon sijaan. Se on jalo teko, ja puurakentamisen kannattaja olen ollut aina. Mitä vanhemmaksi olen elänyt, sen enemmän sitä kannatan.

Toinen asia on liikennepolttoaineiden biojakeiden lisääminen. Hallituksen selvä poliittinen tavoite on lisätä kotimaisista raaka-aineista tuotettujen biojakeiden osuutta liikennepolttoaineissa. Tavoite on erittäin hyvä, ja sitä lämpimästi kannatan. Nyt kun sähköautoihin tunnetaan suurta mielenkiintoa ja tiedämme kaikki, miten kalliita ne ovat — eikä sähköautokaan ongelmaton ole Suomen olosuhteissa, tämäkin pitää tunnustaa — totean vain,

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

että jos suomalaisella, täysin bioaineista tuotetulla dieselillä tankatulla autolla ajelee tuolla pitkin Suomen maanteitä, niin se on aivan yhtä iso ympäristöteko kuin esimerkiksi sähköauto. On niissä pieniä nyanssieroja, se on totta, mutta joka tapauksessa, kun suomalaisia polttoaineita tehdään suomalaisista raaka-aineista, se on jaloa ympäristötekoa kaikki tyyni, tukee suomalaista työtä ja on ilmaston kannalta ratkaisevan hyvä asia.

Ja kolmas on sitten metsäteollisuuden tähän maahan luoma muu teollisuus. Edustaja Myllykoski tulee seudulta, jossa varmasti arvostetaan sitä, että tehdään suomalaisia koneita, suomalaista kemianteollisuutta, suomalaista metalliteollisuutta, suomalaista koneteollisuutta. Kaiken tämän on Suomeen luonut metsäteollisuus. Kun aikanaan Suomi sodan jälkeen lähti nousuun, rakennettiin sahoja, sellutehtaita, paperitehtaita ja niin edelleen. Kaikki se tekniikka loi tähän maahan metalliteollisuuden, kemianteollisuuden, tuotti sähköä ja suomalaista hyvinvointia. Älkäämme poiketko tältä tieltä. Uskon, että edustaja Myllykoski toisena läsnä olevana salin kansanedustajana tukee tätä ajastusta vahvasti.

18.27 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Ilman muuta olen tässä sitten yhtenä jos en tukijalkana niin ainakin pönkkämiehenä. Ilman muuta näin pitää ollakin.

Mutta biopolttoaineiden osalta oletettavaa on, että kun nyt nämä tietyt kaksinkertaisen laskennan biopolttoaineet tulevat tarkasteluun sitten vuonna 2020 — tällä hetkellä meillä on vielä mäntyöljystä tuotetun polttoaineen osalta kaksinkertainen laskenta — ja kun tämä kaksinkertainen laskenta oletettavasti poistuu vuonna 20, niin se vielä lisää enemmän sitä biopolttoaineen merkitystä liikennepolttoaineena. En ole aivan vakuuttunut siitä, kannattaako muusta kuin tähteistä ja hakkeista todellakin tehdä esimerkiksi biodieseliä.

Mutta tärkeää on huomata tässä se, että meidän metsäteollisuus on meidän yksi luonnonvara. Se on kansantaloudellisesti niin merkittävä, että emme voi siitä luopua, ja meidän pitää pystyä ja uskaltaa hyödyntää sitä koko kansantaloutta ajatellen. Ja siinä mielessä kompaa kyllä edustaja Hoskosen näkemystä siitä, että jos se on sitten sotien jälkeen rakennettu, niin olkoon nyt sitten se meidän uusi sota siitä, että me olemme energiaomavaraisia niin, että me voimme luopua kivihiiilestä ja öljystä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä, laiksi rahanpesun selvittelykeskuksesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 228/2016 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 8/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 8/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

16.09 Timo V. Korhonen kesk (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä lainsäädäntöuudistuksella saatetaan kansallisesti täytäntöön niin sanottu neljäs rahanpesudirektiivi.

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

vi ja säädetään niin sanotun maksajan tiedot -asetuksen toimeenpanemiseksi tarvittavista kansallisista säännöksistä. Neljäs rahanpesudirektiivi on saatettava kansallisesti täytäntöön viimeistään 26.6. tänä vuonna.

Lainmuutoksella tehostetaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ennaltaehkäisemistä, ja tätä on nimenomaan syytä korostaa eli rahoittamisen ennaltaehkäisemistä. Taus-talla on myös laajempi tavoite torjua talousrikoksia rahanpesun esirikoksena. Lainsäädän-töä ehdotetaan uudistettavaksi siten, että ilmoitusvelvollisten elinkeinonharjoittajien ja yh-teisöjen, kuten myös näitä valvovien tahojen, toiminta perustuisi nykyistä selvemmin ris-kien arvioimiseen. Valtioneuvostolle, valvontaviranomaisille, asianajajayhdistykselle ja ilmoitusvelvollisille tulee velvollisuus laatia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riski-arviot. Toiminnan kohdentamisella riskiperusteisesti pyritään tehostamaan lainsäädännön soveltamista.

Viranomaisten kannalta merkittävimmät muutokset nyky-lainsäädäntöön verrattuna ovat yhtenäisemmät valvontavaltuudet sekä valvontaviranomaisten oikeus määrätä hallinnolli-sia seuraamuksia. Yksityissektorin osalta merkittävin muutos on uudet säännökset kaik-kien oikeushenkilöitten, omistajien ja muiden tosiasiallisten edunsaajien tunnistamisesta ja näitä koskevien tietojen rekisteröinnistä. Keskitetyllä rekisteröinnillä on tarkoitus paran-taa tietojen saatavuutta.

Rahanpesun selvittelykeskuksesta ehdotetaan annettavaksi erillinen laki sen huomioi-miseksi, että kyseessä on poliisin yksikkö, johon sovelletaan osittain poliisilainsäädäntöä ja eri tietosuoja-sääntelyä kuin ilmoitusvelvollisiin ja valvojiin.

Uudessa rahanpesulaissa ehdotetaan säädettäväksi nykyistä tarkemmat säännökset tosi-asiallisten edunsaajien tunnistamisesta ja rekisteröimisestä. Lisäksi poliittisen vaikutusval-lan tunnistamisvelvollisuus ulotetaan neljännen rahanpesudirektiivin mukaisesti katta-maan ulkomaisten ohella myös kotimaisia henkilöitä.

Hallintovaliokunta on käsitellyt varsin perusteellisesti säätelyn soveltamisalaa muun muassa vahinkovakuutuksen ja rahapelitoiminnan kannalta, joihin kysymyksiin myös ta-lousvaliokunta on ottanut kantaa. Mietinnössä on pyritty avaamaan erilaisia soveltamisti-lanteita liittyen erityisesti asiakkaan tunnistamiseen ja poliittisesti vaikutusvaltaisen hen-kilön tuntemiseen. Tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi hallintovaliokunta lisäksi ehdot-taa sääntelyn tarkentamista 1. lakiehdotuksen 3 luvun 13 §:n osalta sen selventämiseksi, mitä tarkoitetaan riskiperusteiseen arviointiin pohjautuvalla menettelyllä poliittisesti vai-kutusvaltaisen henkilön tunnistamisen suhteen.

Hallintovaliokunta on tarkastellut mietinnössään myös tosiasiallisia edunsaajia koske-vien tietojen rekisteröintikynnystä. Mietinnöstä ilmenevin perustein valiokunta puoltaa hallituksen esityksessä ehdotettua 25 prosentin rekisteröintikynnystä. Valiokunta ehdottaa kuitenkin tältä osin hyväksyttäväksi lausuman, jossa edellytetään, että hallitus arvioi nel-jännen rahanpesudirektiivin muutosten täytäntöönpanon yhteydessä, onko tosiasiallisia edunsaajia koskevien tietojen rekisteröintikynnys riittävällä tasolla sen varmistamiseksi, että säännökset eivät ole helposti kierrettävissä huomioiden myös tietojen käyttötarkoitus.

Ehdotetun 1. lakiehdotuksen 8 luvussa säädetään hallinnollisista seuraamuksista. Val-vontaviranomainen voi ehdotuksen mukaan määrätä rikemaksun tai seuraamusmaksun tai antaa julkisen varoituksen laissa tai EU-asetuksessa säädettyjen velvollisuuksien rikkomi-sesta tai laiminlyönnistä. Teoista nykyisin seuraavat rikosoikeudelliset seuraamukset kor-vataan siis hallinnollisilla seuraamuksilla. Perustuslakivaliokunta ja lakivaliokunta ovat

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

tarkastelleet näitä ehdotuksia omissa lausunnoissaan. Hallintovaliokunta ehdottaa mainittuihin valiokuntalausuntoihin viitaten sääntelyyn tehtäväksi eräitä muutoksia.

Uudistuksessa ehdotetaan säädettäväksi myös hallinnollisia seuraamuksia koskevasta muutoksenhausta. Yksi esillä ollut kysymys on koskenut muutoksenhakua Finanssivalvonnan päätöksiin, joista hallituksen esityksen mukaan valitettaisiin markkinaoikeuteen, kun kaikkien muiden valvojien päätöksistä valitustie kulkee hallinto-oikeuteen. Esitystä on perusteltu sillä, että sama toiminta voi täyttää rikkomuksen kriteerit myös jonkin toisen Finanssivalvonnan soveltaman säädöksen perusteella ja että muutoksenhaun tulisi näiltä osin tapahtua samaan instanssiin.

Hallintovaliokunta yhtyy kuitenkin lakivaliokunnan esittämään huoleen rahanpesulainsäädäntöä koskevan oikeuskäytännön yhdenmukaisuudesta ja toteaa, että rahanpesulainsäädännössä on kysymys nimenomaan rahoitusjärjestelmän väärinkäytön estämisestä ja selvittämisestä. Ratkaisukäytännön yhdenmukaisuuden turvaamisen kannalta relevantti seikka on myös se, että kaikkien valvontaviranomaisten toimivaltuudet määrätä hallinnollisia seuraamuksia ehdotetaan määriteltävän samalla tavalla. Rahanpesulainsäädäntöön liittyvät muut kysymykset, kuten esimerkiksi julkisuuskysymykset, ratkaistaan valituksina niin ikään ensi asteessa hallinto-oikeuksissa. Näin ollen myös hallintovaliokunnan mielestä rahanpesulainsäädäntöä koskevan oikeuskäytännön yhdenmukaisuuden turvaamiseksi on perusteltua, että 1. lakiehdotuksen mukaisista Finanssivalvonnan päätöksistä haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Hallintovaliokunta pitää myös peruteltuna sitä, että muutos toteutetaan tässä yhteydessä ottaen huomioon neljännen rahanpesudirektiivin kansallisen täytäntöönpanon aikataulu.

Hallintovaliokunta ehdottaa myös lakivaliokunnan lausuntoon viitaten, että muutoksenhakua Patentti- ja rekisterihallituksen päätöksistä ei keskitettäisi Helsingin hallinto-oikeuteen, kuten hallituksen esityksessä on ehdotettu, vaan muutoksenhaku ohjautuisi hallinto-oikeuksiin, kuten muidenkin valvontaviranomaisten osalta. Lisäksi hallintovaliokunta ehdottaa lakivaliokunnan esityksen mukaisesti, että kaikkien rahanpesulain 7 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen valvontaviranomaisten päätöksistä jatkovalitus hallinto-oikeudesta korkeimpaan hallinto-oikeuteen säädetään valitusluvan varaiseksi.

Hallituksen esitys sisältää useampia lainmuutoksia, jotka liittyvät neljännen rahanpesudirektiivin täytäntöönpanon edellyttämiin rekisteri- ja tietojärjestelmämuutoksiin. Hallintovaliokunta ehdottaa sääntelyyn täsmennyksiä ja tarkennuksia muun muassa perustuslakivaliokunnan ja lakivaliokunnan lausuntojen johdosta. Hallituksen esitys lähtee siitä, että rekisterien kehittämiseen menee kaksi vuotta. Tämä on tarpeen huomioida rekistereitä koskevien säännösten voimaantuloajankohtia harkittaessa ottaen huomioon myös tämän eduskuntakäsittelyn ajankohta. Hallintovaliokunta ehdottaa myös eräitä tarkennuksia lakiehdotusten siirtymäsäännöksiin.

Hallintovaliokunta ehdottaa lakiehdotuksien hyväksymistä mietinnöstä ilmenevin huomautuksin ja muutosehdotuksin. Lisäksi hallintovaliokunta ehdottaa kahden uuden lakiehdotuksen hyväksymistä ja yhden hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämistä. Lisäksi valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi yhden lausuman.

Arvoisa puhemies! Tähän mietintöön sisältyy myös yksi vastalause.

16.18 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Tämä lakiuudistus ja sen taustalla oleva EU-sääntely ovat tarpeellisia ja tervetulleita uudistuksia. Ne ovat osa laajempaa lakien, sopimusten ja normien uudistustyötä, jonka tavoitteena on lisätä omistusten ja rahoituksen

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

läpinäkyvyyttä, suitsia rahanpesua, verovälttelyä ja muita hämäriä omaisuusjärjestelyjä sekä paljastaa korruptiota, eturistiriitoja, lähipiiridiilejä ja terrorismin rahavirtoja. Talouden avoimuuden lisääntyminen on niin rehellisten yrittäjien kuin yhteiskuntien kokonaisedun kannalta erittäin myönteinen asia.

Taustalla on 1990-luvun lopulla kasvanut keskustelu globaalista veroparatiisitaloudesta ja finanssisalailusta, globaalin talouskriisin myötä lisääntynyt pyrkimys veropohjien tilkitsemiseen sekä niin sanottu terrorismin vastainen sota. Ilman syyskuun 11. päivän tapahtumia ja niistä seurannutta tarmoa terroristien rahajälkien seuraamiseen maailman valtapii-reissä olisi tuskin ollut samankaltaista halua pankkisalaisuuden murtamiseen. Terroristien ohella julki tulevat myös muut rahoitussalailijat: talousrikolliset, veronkiertäjät ja korruptoituneet päättäjät, jotka käyttävät täsmälleen samoja salaisuusjärjestelyitä.

Arvoisa puhemies! Vaikka yleinen suunta on kohti suurempaa avoimuutta, päätti eduskunnan enemmistö viime viikolla hyväksyä lain, joka mahdollistaa suomalaisten omistusten piilottamisen ulkomaalaisiin hallintarekistereihin eli supistaa omistusten avoimuutta ja vaikeuttaa talousrikollisuuden suitsintaa.

Valitettavasti tähänkin käsittelyssä olevaan esitykseen ja hallintovaliokunnan mietintöön sisältyy joitakin merkittäviä puutteita. Tosiasiallisia edunsaajia koskevan yleisöjulkisuuden lisääminen on keskeinen osa myös nyt käsillä olevaa lakiuudistusta. Tässäkään kohtaa hallitus ei halua käyttää niitä keinoja, joita sillä olisi avoimuuden parantamiseksi. Talousvaliokunnasta poiketen hallintovaliokunta tukee mietinnössään hallituksen linjaa, jonka mukaan julkiseen rekisteriin tulisi ilmoittaa ainoastaan ne omistajat, joilla on hallussaan yli 25 prosenttia yhteisöstä tai yrityksestä.

Euroopan komission vaikutusarvion mukaan raja on liian korkea ja helposti kierrettävissä esimerkiksi omistusta lähipiirissä hajauttamalla, mikä johtaa siihen, ettei tosiasiallisten edunsaajien julkisuus toteudu direktiivin tavoitteiden mukaisesti. Parhaillaan trilogineuvotteluissa olevassa ja myöhemmin eduskuntaan tulevassa neljännen rahanpesudirektiivin uudistuksessa komissio onkin ehdottanut ilmoitusrajan laskemista 10 prosenttiin, mikä vastaa myös Yhdysvaltojen vastaavassa tilanteessa soveltamaa ja kumppaneiltaan edellyttämää käytäntöä.

Myös talousvaliokunta nosti yksimielisessä lausunnossaan esiin alemman omistusrajan hyötyjä. Hallintovaliokunnan mietinnön opposition vastalauseessa esitetäänkin tämän mukaista pykäläehdotusta. Mikään ei estä Suomea jo tässä vaiheessa asettamasta EU:n minimidirektiiviä kattavampia avoimuusvaatimuksia.

Arvoisa puhemies! Lakiin jää myös porsaanreikä, jonka mukaan tilanteessa, jossa tosiasiallista edunsaajaa ei tunnisteta, edunsaajaksi voidaan ilmoittaa yhtiön hallituksen jäsen tai johtohenkilö. Kun tiedämme, että erilaiset oikean edunsaajan henkilöllisyyden kätkevät bulvaanijärjestelyt ja kuoriyhtiöt ovat yksi koko rahoitussalaisuusjärjestelmän keskeisimmistä ongelmista, on tätä muotoilua erittäin vaikea käsittää ja hyväksyä. Emmekö ole oppineet mitään Panama-papereista, Lux Leaksistä ja lukemattomista muista tietovuotokandaaleista, joissa suomalaisiakin talousvaikuttajia on paljastunut lymyilemästä veroparatiisiketjutettujen omistusten takana? Miksi tällainen porsaanreikä jätetään tässä vaiheessa auki? Vähimmillään yhtiö tulisi velvoittaa antamaan rekisterien pitäjälle selvitys siitä, miksei edunsaajaa ole tunnistettu, ja tämän tunnistamattomuuden pitäisi sitten käydä ilmi myös rekisteristä.

Arvoisa puhemies! Avoimuus on demokratian ja toimivan talouden edellytys. Se lisää luottamusta ihmisten välillä ja hyödyttää sekä rikostorjuntaa että rehellisiä yrittäjiä, me-

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

diaa, tutkijoita ja kansalaisyhteiskuntaa. Toivoisin, että hallitus pitäisi tämän mielessään lakiesityksiä valmistellessaan. Avoimuutta lisääviä esityksiä ei voi aina torjua vetoamalla löysään argumenttiin hallinnollisesta taakasta tai lisäsääntelystä pidättäytymisellä.

Arvoisa puhemies! Toivon, että eduskunta hyväksyy myöhemmin esitettävän vastalauseen mukaiset pykälämuutosesitykset.

16.23 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Paljon pahaa saadaan aikaan rahalla, ja meillä liikkuu pimeitä rahavirtoja pitkin Eurooppaa ja maailmaa. Niillä rahoitetaan kovaa rikollisuutta, huumorikollisuutta, erilaista talousrikollisuutta ja myös terrorismia, sellaisia hirvittäviä tekoja, mitä olemme ihan viime päivinäkin Euroopassa nähneet.

On erittäin tärkeää, että me saamme rahanpesulainsäädäntömme ajan tasalle, mutta kylä meidän täytyy miettiä, kun me teemme näitä lakimuutoksia ja direktiivejä toimeenpanemme, mitä se vaikuttaa arjessa. Tämä lainsäädäntö, tämä edunsaajasääntely, tulee vaikuttamaan tuhansiin erilaisiin suomalaisiin pk-yrityksiin, säätiöihin, kaikkiin taloudellisiin toimijoihin. Itse ainakin olen hyvin voimakkaasti hallitusohjelman kannalla, että kansallista lisäsääntelyä emme hanki, sen sääntelyn toimeenpanemme, mikä EU:sta tulee. Minusta vasemmisto-oppositio ei ole kyennyt näyttämään, mitä hyötyä olisi tästä tiukemmasta edunsaajarekisteristä. Lisäksi saamani tiedon mukaan on aika lailla vastatuulella EU:ssa tämä ajatus, minkä edustaja Sarkkinen otti esille.

16.25 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä kannustan edustaja Kurvista lukemaan talousvaliokunnan yksimielisen lausunnon, jossa nostetaan esille näitä esille nostamiani porsaanreikiä ja matalamman tunnistamisvaatimuksen hyötyjä. Siellä olemme kuulemisten perusteella yksimielisessä lausunnossamme todenneet, että tämä matalampi omistusraja olisi hankalammin kierrettävissä ja mikäli tähän tulisi tämä vaatimus, mitä toin esille, että rekisteriin ei voitaisi merkitä johtohenkilöä, se lisäisi myös avoimuutta tai ainakin silloin tiedettäisiin, että todellinen edunsaaja ei ole tiedossa, eikä syntyisi vääristynyttä käsitystä. Myös EU:ssa ollaan menossa matalamman omistusrajan suuntaan. Kyllä minä pidän ongelmallisena, että kaikki avoimuutta lisäävät esitykset torpataan argumentilla lisäsääntelyn vastustamisesta. Kun nämä tiedot ovat kuitenkin olemassa, niin miksei niitä voida myös avoimesti ilmoittaa?

Puhemies Maria Lohela: Listalle, edustaja Päivi Räsänen.

16.26 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä käsiteltävä aihe ja lakikokonaisuus ovat erityisesti terrorismin rahoittamisen estämisen kannalta erittäin ajankohtaisia, ja tämä terrorismin rahoittamisen estäminenhan liittyy laajemmin terroristisen rikollisuuden torjuntaan viime vuosina. Terrorismin ennaltaehkäisyyn on tuotu useita lainsäädännön muutoksia, ja nämä muutokset, joita tässä nyt esitetään, ovat tarpeellisia erityisesti siltä osin, että tässä yhdenmukaistetaan viranomaisten toimivaltuuksia ja lisätään viranomaisien välistä yhteistyötä. Nykylainsäädännön puutteet toimivaltuuksissa ovat osittain haitanneet rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvomista.

Sitten tämä toinen kysymys, joka nousi täällä esiin edunsaajia koskevien tietojen rekisteröintikynnyksestä. Opposition esittämä vastalause on sinänsä kyllä hyvin perusteltu, mutta itse jäin vielä miettimään sitä, että vaikka tämän valmistelun aikana on todellakin

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

pohdittu tätä alempaa rekisteröintikynnystä, jota komissiokin on ehdottanut, niin tässä vaiheessa kuitenkin muissa EU-maissa edelleen on tuo 25 prosentin raja, [Eduskunnasta: Ei ole!] ja pidän kyllä ongelmana sitä, jos suomalaiset yritykset ja yhteisöt jäisivät epäedullisempaan asemaan kuin [Antti Kurvinen: Juuri näin!] muut EU:n sisämarkkinoilla toimivat yritykset. Todellakin tuo askel ja eteneminen kohti alempaa rajaa on ihan kannatettava tavoite, mutta pitäisin tärkeänä, että yritysten hallinnollista taakkaa [Puhemies koputtaa] ei vaikeutettaisi tarpeettomalla tavalla.

16.28 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Onhan ihan selvä asia, että jos lasketaan edunsaajaraja vaikka puoleen prosenttiin, niin saadaanhan sieltä siten lisää tietoa ja dataa ja massaa pyöritettäväksi. Se tarkoittaa lisää muutosilmoituksia rekistereihin. Se tarkoittaa lisää hallinnollista työtä, mikä on pois bisneksestä, se on pois sieltä viennin tekemisestä. Kyllä minä nyt vähän ihmettelen, ovatko edustaja Sarkkinen ja vasemmisto-oppositio sitä mieltä, että meillä on Suomessa niin rikollisia yrityksiä, että niille pitää panna paljon kovemmat velvoitteet ja paljon tiukemmat rekisterit kuin muuten Euroopassa on.

Ja kuten jo ensimmäisessä puheenvuorossani sanoin, niin tämä ehdotus 10 prosentin edunsaajarajasta on vastatuulella Euroopassa. Se ei ole vielä mitenkään trendi, ja se ei ole mitenkään voittanut yleistä alaa, että se olisi tosiaan tulossa. Meidän ei kannata asettaa omia yrityksiämme epäedullisempaan asemaan kuin muualla Euroopassa, ottaa valtavasti kiviä reppuun. Meillä on erittäin rehelliset yritykset, meillä on erittäin rehellinen poliisi. Haluaisinkin kysyä edustaja Sarkkiselta: Unkarissa, Puolassa ja Romaniassa on varmaan rehellisempiä yrityksiä ja rehellisempiä viranomaisia. Eli meidän kannattaa panna tiukemmat säännöt, kun meillä on enemmän korruptiota?

16.29 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Avoimuus on nimenomaan rehellisen yrittäjän etu, koska epärehelliset yrittäjät saavat kilpailuetua kiertämällä säädöksiä ja velvoitteita ja veroja. Avoimuus nimenomaan palvelee rehellistä suomalaista yrittäjää. Arvoisa puhemies! Tässä oppositio ei vaadi mitään uusia tietoja. Nämä kaikki tiedot ovat olemassa, kyse on siitä, mihin ne ilmoitetaan, ja kyse on avoimuudesta.

Talousvaliokunta todella kiinnittää tähän huomiota. Talousvaliokunnan lausunnossa kirjoitetaan näin: "Talousvaliokunta kiinnittää huomiota tarpeeseen edistää yritysten omistaja- ja edunsaajatietojen avoimuutta ja määrittää edunsaajakynnys EU:n tasolla ja kansallisesti sellaiseksi, ettei säännös ole tosiasiassa helposti kierrettävissä. Asiantuntijakuulemisissa nousi esille, että edunsaajarekisterin tulisi olla luotettava ja helposti käytettävä. Luotettavuutta edistäisi, jos tilanteissa, joissa tosiasiallista edunsaajaa ei tiedetä, rekisteriin merkittäisiin, että edunsaaja ei ole tiedossa, sen sijaan, että sinne merkittäisiin yrityksen johtohenkilö." Emme me tämän kummempia asioista vaadi kuin mitä tässä talousvaliokunnan lausunnossakin on todettu.

16.31 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri niin kuin edustaja Sarkkinen edellä totesi, ehkä tässä täytyy edustaja Kurviselta kysyä, ovatko sitten talousvaliokunnan hallituspuolueiden edustajat jotenkin yritysvastaisia, kun hekin kannattivat tätä 10 prosentin rajaa. Eiköhän sielläkin vain sattunut käymään niin, että talousvaliokunnassa hallituspuolueiden edustajat olivat enemmän avoimuuden kannalla kuin sitten hallintovaliokunnassa hallituspuolueiden edustajat?

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

Nyt on kuitenkin hyvä muistaa, että tässä, kun mennään nyt tällä minimitasolla, 25:llä, on myös poikkeuksia. Esimerkiksi Tanskassa sama raja on 5 prosenttia ja Norjassa esimerkiksi ollaan menossa siihen suuntaan, että kaikki tiedot kaikista omistajista kerätään. Luulisi, että tässä ajassa, kaikkien tapahtumien jälkeen, enemmänkin olisi painetta lähettää Suomesta sitä viestiä, että liikuttaisiin avoimuuden suuntaan eikä sen suuntaan, että mentäisiin siitä, mistä aita on matalin.

16.32 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen kyllä näistä peruslähdekohdista samaa mieltä kuin täällä edustajatoverit vasemmalta ovat esittäneet avoimuuden ja rehellisen yrittäjän edun näkökulmasta, mutta kiinnitän kuitenkin huomiota siihen, että jos valtaosassa EU-maita edelleen on tämä 25 prosentin raja, niin nimenomaan tämän hallinnollisen lisätaakan näkökulmasta pidän hiukan ongelmallisena, jos tämä tässä vaiheessa tuotaisiin. Suomen Yrittäjät on antanut oman lausuntonsa, ja he ovat todenneet, että edunsaajarekisterin toteuttaminen ja ylläpito merkitsee suomalaisten yritysten näkökulmasta merkittävää hallinnollista lisätaakkaa. Itselläni ei ole riittävää asiantuntemusta tätä arvioida, mutta luotan kyllä tähän Suomen Yrittäjien lausuntoon, että se merkitsee lisätaakkaa hallinnollisesti.

16.33 Timo V. Korhonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta on tätä ko. rekisteröintikynnystä aika tarkkaan pohtinut ja todennut nämä eri epäkohdat, mitä tähän alempaan 10 prosenttiin liittyy, joihin muun muassa edustaja Räsänen äsken omassa puheenvuorossaan kiinnitti huomiota. Hallintovaliokunnankin lähtökohta oli se, että noudatetaan tällaista yhtenäistä EU-käytäntöä, mutta kannattaa myös kiinnittää huomiota siihen, että valiokunta pisti tähän mietintöön erillisen lausuman, jonka mukaan tätä tilannetta kaiken kaikkiaan on sitten tarkoin syytä seurata. En nyt oikein usko, että tästä kannattaa hirvittävän isoa kysymystä tässä keskustelussa ottaa. Tätä tilannetta täytyy jatkossa seurata.

16.34 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä lausumassa, jonka hallintovaliokunta on hyväksynyt yksimielisesti — myöskin edustaja Kurvinen on mukana lausunut — on kirjoitettu itse asiassa nämä kaikki skeptiset kohdat jo auki, ja nyt oli vain tilanne, että tätä ei saatu muutettua, vaikka täällä lukee ne samat asiat kuin me kirjoitimme siihen opposition vastalauseeseen. Tässä nyt vain otetaan tällainen aikalisä näillä näkymin.

Kysymys siitä, että nyt olisi jotenkin erillinen rekisteri 10 prosentin omistuksille kuin 25 prosentin omistuksille: No, näinhän ei tietenkään ole. Kyllä se taitaa olla se ihan sama rekisteri, siellä sitten vain kirjataan tarkemmin ja katsotaan niitä omistussuhteita ja omistusprosentteja vähän tiukemmin. Eihän mistään muusta ole kyse. Ja sen takia, sen hallinnollisen taakan perusteella sitten vastustetaan koko rekisteröintiä kokonaisuutena, että sitten ei edes 100 prosentin omistuksella tarvitsisi tietää, kuka niitä oikeasti omistaa. Tämä olisi hallinnollisen taakan minimointi.

16.35 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vielä sen verran Suomen Yrittäjien näkökulmasta asiaa tarkastellen: pitää muistaa, mitä Suomen Yrittäjät ovat asiasta lausuneet, ja olen siitä aika pitkälti samaa mieltä. Suomalaisilla yrittäjillä on kuitenkin valtava määrä velvollisuuksia, ja niin sanottu veronkierto tai joku muu

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

virheellinen tai peräti rikollinen toiminta tässä maassa ei varmasti kannata, eli sillä asialla on lyhyet jäljet. Suurin osa suomalaisista yrityksistä, niistä noin 100 000:sta, on pieniä, alle viiden hengen yrityksiä. Jos me luomme niille valtavan byrokratian lisää, niin miten me menettelemme sitten, [Antti Kurvinen: Onko ne rahanpesijöitä?] teemmekö me niistä ihmisistä epärehellisiä tai jotenkin muuten rikollisia, kun epäilemme heitä joka päivä jokaisesta virheestä, mitä he voisivat ikinä tehdä? Se on erittäin rehellistä, ahkeraa porukkaa, joka tekee työtä ja tarjoaa monelle, monelle, monelle suomalaiselle töitä. Nykyisessä verojärjestelmässä esimerkiksi joutuu tilinpäätökset lähettämään vuosittain, maksamaan veroissa valtavan määrän tarkastuksia, verotarkastuksia ja niin edelleen.

Ei kannata luoda enää lisää byrokratiaa. Pysytään EU:n mukana, totta kai, mutta ei menä itse sen pitemmälle.

16.36 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten Paatero täällä totesi, joka tapauksessa tämä rekisteri on tulossa. Kyse on nyt siitä, mitä sinne ilmoitetaan ja millä rajoilla. Tämä 10 prosentin omistusraja on komission esitys, että se lasketaan sinne. Nyt ovat neuvottelut käynnissä, miten eri jäsenmaat siihen suhtautuvat. Valitettavasti EU:ssa on semmoisiakin jäsenmaita, jotka kannattavat omistusten melko kovaakin piilottamisen tasoa. Minä toivon, että Suomi ei kuulu siihen porukkaan vaan me kuuluisimme siihen porukkaan, joka tukee omistusta ja talouden avoimuutta, koska se on rehellisen yrittäjän etu, se on toimivan talouden etu. Se on etu sen kannalta, että valtio saa kerättyä verotiedot. Eli minä toivon, että Suomi olisi siinä porukassa, joka tukee mahdollisimman laajaa avoimuutta, eikä siinä porukassa, joka kaikkia keinoja ja argumentteja keksii, että miksi sitä avoimuutta ei voida laajentaa.

On rehellisen yrittäjän etu, että tämä rekisteri toimii hyvin. Ei tässä ole kyse mistään uusista tiedoista. Nämä tiedot ovat olemassa, joten minä en kyllä usko, että tämä mitään kovin suurta, merkittävää lisätaakkaa luo, varsinkaan tämä säädös siitä, että pitäisi ilmoittaa, jos tosiasiallista [Puhemies koputtaa] edunsaajaa ei tiedetä.

Puhemies Maria Lohela: Ja vielä edustajat Kurvinen, Semi ja Korhonen, ja sitten jatketaan listan parissa.

16.37 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kaksi asiaa.

Ensimmäisenä: Koko tämä sali, koko eduskunta, jakaa sen huolen, että meidän pitää päästä järjestäytyneen rikollisuuden ja terroristien rahoihin kiinni. Rikollisuus, niin kuin kaikki muukin, liikkuu vapaassa, avoimessa maailmassa rajojen yli, ja me tarvitsemme parempaa viranomaisyhteistyötä, viranomaisten tietojenvaihtoa, me tarvitsemme parempaa poliisiyhteistyötä. Juuri tässä yksimielisessä lausumassa hallintovaliokunnan mietintöön lähdetään siitä liikkeelle, että eletään viimeisen päälle siinä EU-kehityksessä mukana. Jos tapahtuu muutoksia kansainvälisessä yhteistoiminnassa, eurooppalaisessa yhteistyössä, tehdään muutoksia tähän edunsaajarajaan, mutta ei oteta turhia kiviä reppuun, ei vaikeuteta meidän pk-yritystemme toimintaa turhan takia. — Ja kyllä on pakko sanoa edustaja Joonas Räsäselle, että en minä kyllä usko, että Isistä pysäytetään sillä, että suomalaisten firmojen edunsaajarekisteröinnit vedetään niin kireälle kuin mahdollista.

Pakko on kyllä, puhemies, todeta, että kyllä vähän näissä edustaja Sarkkisen puheissa kaikuvat sellaiset menneisyyden kaiut, että omistaminen ja yrittäminen on vähän epäilyt-

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

tävää heti lähtökohtaisesti, että kyllä siellä on varmaan jotakin hämärää taustalla. [Hanna Sarkkinen: Sinähän sitä puhut koko ajan!]

16.39 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän avoimuuteen liittyen. Kun rakennuslalla mentiin niin pitkälle avoimuudessa, että otettiin veronumero käyttöön, sinä aikana työttömyys rakennuspuolella paheni 25 000 työntekijällä. Vastaavasti verotulot kasvoivat tämän avoimen politiikan takia noin miljardilla eurolla. Kaikki vain johtui siitä, että kirjanpito tarkentui yrittäjien kohdalla ja asiat menivät kuntoon. Näinhän jokainen meistä haluaa, että kaikki hoidetaan asiallisesti ja kunnolla eteenpäin. Kyllähän suomalaiset yrittäjät ovat kaikki ihan rehellisiä, täytyy se myöntää, kun vain se kirjanpito hoidetaan asiallisesti.

16.40 Timo V. Korhonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä tähän edunsaajakynnykseen liittyen on syytä lukea mietinnön sivulta 8 muutama lause. Eli: "Esiitettyä 25 prosentin kynnystä ei ole pidetty ongelmana siitä syystä, että tehokkaan määräysvallan käyttö yrityksessä käytännössä edellyttäisi suurehkoa omistus- tai äänivaltaisuutta. Suurimman osan rekisteröivästä tiedoista on arvioitu olevan 1—3 yrittäjän omistusosuuksia, jotka tulisivat rekisteröidä jo 25 prosentin kynnysarvon perusteella. Yrityksen omistuksen olisi käytännössä oltava varsin hajautettu, jotta 25 prosentin osuudella voi käyttää tosiasiallista määräysvaltaa, esimerkiksi osakeyhtiölain mukaisesti. Tästä syystä pienempien omistusosuuksien selvittelyä ei ole valmistelun aikana pidetty tarpeellisenä sääntelyn tarkoituksen kannalta."

Tähän näkemykseen myös hallintovaliokunta yhtyi.

16.41 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä on esitys, joka on herättänyt paljon pohdintaa ja keskustelua, koska se sisältää sellaisia elementtejä, joita Suomen kansan on ihan mahdoton ymmärtää. Nyt tämä koko vakuutuskokonaisuus, joka tuodaan sen piiriin, että tulee tämä tunnistamisvelvollisuus ynnä muuta, tulee aiheuttamaan kyllä niin paljon ongelmia, että perästä kuuluu, niin kuin sanotaan.

Tämän esityksen helmi ja kokonaisuuden helmi on talousvaliokunnan lausunto. Se on järkeenkäyvä. Jokaisen suomalaisen on helppo ymmärtää niitä pohdintoja, joita siinä on.

Samaan aikaan kun tämä esitys meille annettiin, satuin itse ottamaan yhden lisävakuutuksen ja sain sitten tiedustelun, jossa piti muun muassa laittaa ruksi sellaiseen kohtaan, että "oletteko poliittisesti vaikuttava henkilö?" [Hannu Hoskonen: Mikä oli vastaus?] ja laitoin siihen, että en ole. Sitten kolmen päivän päästä sain puhelinsoiton, että miksi olen laittanut ruksin, että en ole poliittisesti vaikuttava henkilö, vaikka olen kansanedustaja. Vastasin, että no, olen kyllä poliitikko mutta en vaikuttava.

Tämä tulee aiheuttamaan tällaisia samanlaisia tilanteita kansan kohdalla, kun se eläkeläinen, joka asuu siinä kerrostaloasunnossa, jossa on pakko olla kotivakuutus ja hänellä on se pakollinen 90 euron kotivakuutus, alkaa sitten saada näitä kirjeitä, joissa on valtava määrä kysymyksiä, joita hän ei mitenkään pysty ymmärtämään, käsittämään, miten hän liittyy tähän. Ja kun niissä kirjeissä sitten vielä mainitaan nämä terrorismiperusteet ja muut, että näiden takia vakuutusyhtiön on näitä kysymyksiä esitettävä, niin syntyy kyllä sellaista kaaosta tässä valtakunnassa, että olisi toivonut, että eduskunnalla olisi ollut rohkeutta tehdä tästä sellainen esitys, että nämä tietyt asiat olisi tämän lain ja direktiivin puitteissa rajattu pois tästä. Kun luin tätä esitystä, jäin siihen ymmärrykseen, että näin ei ole käynyt.

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

Kysyisinkin nyt täällä, kun en ole koko esitystä ehtinyt lukemaan, valiokunnan jäseniltä tarkempia, tällaisia selkokielisiä, perusteita siihen, miksi näihin ratkaisuihin on päädytty, että nämä erilaiset vakuutus- ynnä muut asiat jäivät kuitenkin tänne sisään. Näihin odotelisin vastauksia.

16.44 Sirpa Paatero sd: Arvoisa rouva puhemies! Ihan ensin muutama sana tästä valmistelusta. Olemme siis laittamassa täytäntöön rahanpesudirektiiviä, mutta sen lisäksi tässä on monta muutakin kohtaa. Olemme huomanneet hallintovaliokunnassa, että kyseessä on varsin monimutkainen kokonaisuus, jossa olisi tarvittu eri ministeriöiden välistä yhteistyötä ja parempaa lainvalmistelua. Jos kuka katsoo sitä mietintöä, jonka sivumäärä on kunnioitettavat 117 sivua ilman lausuntoja ja ilman eriyvää mielipidettä, siitä varsinaista tekstiosuutta on 13 sivua eli lähes 100 sivua tulee pykälämuutoksista tähän lainsäädäntöön. On pakko kysyä, onko niin, että ministeriöistä lainsäädännön valmistelu on siirretty osin eduskuntaan. Mielestäni se ei ole kohtuullista eikä perinteisten toimintatapojen mukaista, että täällä joudutaan kirjoittamaan osa laeista täysin uusiksi.

Tässä isona kuvana, mihin äskenkin edustaja Laukkanen viittasi, on se, että nyt arviot siitä, mikä on poliittisen, vaikutusvaltaisen ihmisen rooli tai missä epäillään rahanpesua tai missä tapahtuu joitain muita rikkeitä, perustuvat riskiarvioon. Se riskiarvio oli se, mitä hallintovaliokunnassa käsitelimme moneen kertaan, koska meillä oli hyvin erilaisia näkemyksiä muun muassa alan toimijoilta — joita edustivat vaikkapa vakuutusten myyjät tai rahapelitoimijat tai vaikkapa taloyhtiöt — missä kohdin se riskiarvio täyttyy ja milloinkaan tarvitsee todentaa se, onko poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö tai kuulunko hänen lähipiiriinsä.

On ehkä hieman hankalasti löydettävissä ne muutokset sieltä meidän mietinnöstämme, mutta kyllä sinne on yritetty kirjoittaa niitä. Merkittävin kohta ehkä löytyy siinä, kun sinne on tarkennettu summaa: 2 000 euroa. Eli pääasiassa sellaiset toimenpiteet, kuten lotto-kupongin ostaminen 1 eurolla 50 sentillä, eivät aiheuta sitä, että kysytään henkilötietoja ja poliittista vaikutusvaltaa. Mutta jos on lähtökohtaisesti ilman rekisteröitymistä tapahtuvaa rahapelitoimintaa, joka on yli 2 000 euron, samalla tavalla kuin meillä esimerkiksi kasinolle rekisteröidytään, tilanne on ihan toinen. Tällaisissa kohdissa asia voidaan ottaa esille. Samoin on ymmärtääkseni nyt myöskin matkavakuutusten osalta, että ihan normaalin matkavaravakuutuksen kohdalla ei pitäisi tähän johtua, vaan vakuutusyhtiöiden tulisi tehdä se oma riskiarvionsa niin, että siinä toteutuvat jotkut muut kriteerit.

Kolmas ongelmallinen kohta oli myöskin meidän esimerkeissämme muun muassa taloyhtiöt. Ensimmäinen versio oli jotenkin niin, että jos minulla sattuisi olemaan jonkun taloyhtiön hallituksen jäsenyys, niin kaikki ne, jotka siinä samassa taloyhtiön hallituksessa olisivat, olisivat myöskin sen takia sitten poliittisen vaikutusvallan alaisia. Tähän tuli tarkennus, että se tarkoittaa sitä yhtiötä, ei niitä henkilöitä, jotka siellä hallituksessa ovat. Onneksi tämäkin saatiin kirjoitettua sinne auki. Mutta täytyy myöntää hämmennys, koska näitä ei ollut etukäteen kirjoitettu. Miksi ei? Kyllähän nämä sieltä nousivat joka tapauksessa keskusteltavaksi.

No, nyt sitten tähän — ehkä en mene näihin muihin — todellisen edunsaajan määrittelyyn. Meillä on siis tilanne, että meillä 300 000 yritystä on kaupparekisterissä ilman, että sieltä löytyy todellisen edunsaajan tietoja ja omistuksia. Ne tulevat nyt joka tapauksessa tässä kohtaa rekisterin piiriin. Nyt sitten tämä meidän keskustelumme täällä, onko se 25 prosenttia vai 10 prosenttia: Eittämättä sillä voi olla joitakin kustannusvaikutuksia sinne

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

rekisterin pitoon, mutta kyllähän se suurempi osa on se, että yksinkertaisesti tulee rekisteri, mistä tietojen on löydettävä, ja tämä tulee Euroopan unionista, että tällainen rekisteri on luotava. Sen takia keskustelu siitä, kuinka monta euroa se on vähemmän tai enemmän, on minun mielestäni vähän epärelevanttia tässä kohden, etenkin kun katsotaan vaikkapa meidän oman Verohallinnon osalta.

Osakeyhtiö- ja arvopaperimarkkinalain mukaan määräysvalta yhtiössä saadaan jo — no, sillä saa jotakin tehtyä — 5 prosentin rajalla. 10 prosentin raja vastaa muun muassa Verohallinnon käyttämää olennaisen omistuksen rajaa. Elikkä meidän oma Verohallinto katsoo, että olennainen omistus toteutuu jo 10 prosentilla. Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö rajaa myös oman toimintansa 10 prosentin omistusrajaan. Sen takia ymmärrän, että myös Euroopan unionissa ollaan miettimässä ja on ensimmäinen esityskin tehty siitä, että tämä todellisen omistuksen raja tulisi olemaan sen 10 prosenttia. Miellenkiintoisinta on varmaankin se, että kun meillä esimerkiksi USA:laiset ihmiset omistavat täällä päin, niin heidän osaltaan sen rajan on joka tapauksessa oltava 10 prosenttia, sillä USA:n pankkijärjestelmä vaatii 10 prosentin omistuksen ilmoittamisen. Ja nyt sitten tulee toinen järjestelmä Suomen osalta, vaikka näin ei tarvitse olla.

Sitten nämä kysymykset. Päivi Räsänen otti esille näitä muita EU-maita. On todellakin ainakin tässä lähinaapureissa, joihin me useimmiten vertaamme itseämme Pohjoismaissa, kaksi esimerkkiä, joista Tanskassa raja on 5 prosenttia ja Norja esittää 0:aa, niin että Norjassa tulevaisuudessa kaikki omistukset ja lopullinen edunsaaja tulisi olla löydettävissä rekistereistä. Jotenka me ehkäpä niin tässä kuin joissakin muissakin lainsäädäntöosissa haluamme — toivottavasti emme, mutta nyt näyttää siltä, että haluamme — siirtää itsemme Etelä-Euroopan tai Keski-Euroopan maiden käytäntöihin, pois meidän vertailumaistamme elikkä muitten Pohjoismaiden käytännöistä. Tätä minä pidän valitettavana käytäntönä, koska Suomi on tähän mennessä ollut esimerkkimaa, mallimaa, niin harmaan talouden estämisessä kuin korruption estämisessä, ja avoimuus on ollut siihen se keino, millä tätä on voitu tehdä.

Tämä lausuma on hyvä, mutta tässä opposition yhteisessä vastalauseessa siis muutetaan tätä yhteisön tosiasiallisen edunsaajan prosenttia 10:een ja toisaalta myös osoituksena välillisistä omistuksista sitä prosenttimäärää 10:een. Tämän esityksen tulemme tekemään yksityiskohtaisessa käsittelyssä, joka varmaan menee sitten ensi viikolle.

16.51 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajakollegat! Tämän rahanpesulainsäädännön kokonaisuudistusesitys, joka perustuu niin sanotun neljänneen rahanpesudirektiivin täytäntöönpanemiseen meidän suomalaisen oikeusjärjestykseen, ei ole ollut, kuten edustaja Sirpa Paatero tuossa erittäin hyvin kertoi, mikään helppo harjoitus meillä valiokunnan työskentelyssä. Tämä on erittäin laaja lakiesitys, joka käytännössä koskee kaikkia suomalaisia yhteisöjä, joissa vain rahaa millään tavalla käytetään ja kuljetetaan — tämä on sellainen meidän talousjärjestelmämme ja meidän oikeusjärjestelmämme läpileikkaava lakiesitys.

Lisäksi tämä sääntely on jo aikaisemmin ollut varsin monimutkaista ja monitahoista. Itse jouduin aikaisemmassa elämässäni asianajajatutkintoon nämä joskus tenttimään ja toivoin silloin, että toivottavasti en joudu näitten kanssa tämän enempää tekemään töitä, mutta niin siinä vain kävi, että sitten täällä eduskunnan hallintovaliokunnassa tämän kanssa olen aika paljonkin tehnyt töitä. Täytyy sanoa, että me olemme todellakin olleet lainsäätäjiä hallintovaliokunnassa, niin kuin edustaja Paatero tuossa aikaisemmin kertoi. Erittäin

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

paljon pykälämuutoksia, isompia ja pienempiä perustelujen muutoksia, lisäperusteluita olemme joutuneet siellä tekemään, ja haluankin erityisesti kiittää koko valiokuntaa, sekä hallituspuolueiden että oppositiopuolueitten edustajia, erittäin hyvästä työstä.

Rouva puhemies! Kysymys on äärettömän vakavasta asiasta. Rahalla saadaan paljon pahaa aikaan. Kuten aiemminkin sanoin, meillä liikkuu mustaa ja harmaata rahaa pitkin eri mantereita ja niillä rahoitetaan monenlaista vastenmielistä rikollisuutta: huumekauppaa, asekauppaa, prostituutiota, ihmiskauppaa, monia pahoja asioita, ja viime aikoina entistä enemmän kansainvälistä terrorismia, josta saimme Manchesterissa juuri tällä viikolla karmaisevan ja surullisen esimerkin. Ehdottomasti täytyy rahanpesu, terrorismin rahoittaminen saada kuriin, ja siihen tarvitaan kansainvälistä, eurooppalaista yhteistyötä. Nyt minusta Euroopan unioni on oikealla asialla, ei silloin, kun se kyttää meidän maanviljelijöitä ja susiamme.

Kuitenkin minusta edustaja Antero Laukkanen nosti esille aivan erinomaisen kysymyksen ja sellaisia asioita, mitä moni suomalainen miettii. Tällä hetkellä itse asiassa monen osakeyhtiön hallituksen puheenjohtaja miettii, monessa säätiössä, monessa osuuskunnassa, monessa muussa pienyhteisössä mietitään, näitä kysymyksiä: mitä tämä oikein meille tarkoittaa ja minkälaisia asioita meidän täytyy nyt rekisteröidä, minne niitä laitetaan, milloin täytyy minun kiinteistönvälittäjänä tai yhden naisen tai yhden miehen asianajajana tehdä ilmoitus sinne selvittelykeskukseen? Kieltämättä täytyy todeta, että aivan yksinkertaisestihan nämä velvoitteet eivät tästä lainsäädännöstä aukea. Perusteluista, varsinkin yksityiskohtaisista perusteluista, ne vähän paremmin aukeavat, ja toivonkin, että nyt sitten vaikkapa Finanssivalvonta ja Poliisihallitus tekevät sellaiset ihan kansankieliset ohjeet selkosuomella, mitä tämä tarkoittaa siellä käytännön tasolla.

Tämän lainsäädännön avainsana on riskiperusteisuus. Jokaisen yhteisön, jokaisen tahon, jota tämä laki koskee, täytyy itse arvioida siinä omassa toiminnassaan, mitkä ovat niitä rahanpesun riskejä juuri sillä minun toimialallani, ja sen mukaisesti täytyy sitten olla sellaiset mekanismit siinä omassa liiketoiminnassa ja omissa järjestelyissä, että sitä mustaa rahaa ei voi kieputtaa sieltä omien tilien kautta.

Juuri ehkä tämän riskiperusteisuuden osalta se kaikista kuumiin kysymys on ollut tämä niin sanottu PEP-tematiikka eli poliittisesti vaikutusvaltaiset henkilöt ja heidän läheisensä. Aikaisemmin on täytynyt ilmoittaa ja selvittää vaikkapa finanssialalla se, onko henkilö ollut poliittisesti vaikutusvaltainen ulkomailla, mutta nyt esimerkiksi kansanedustajat ja korkeimman oikeuden tuomarit myös Suomessa tulevat tämän sääntelyn piiriin, ja sitten kaikkien tahojen, joita tämä lainsäädäntö velvoittaa, täytyy tietää, onko heidän asiakkaansa tällainen poliittisesti vaikutusvaltainen ihminen tai onko hänen läheisensä tällainen poliittisesti vaikutusvaltainen. No, tähän on herättänyt nyt kansalaisten keskuudessa niitä pelkoja, ihan perusteltuja pelkoja kuluttajien keskuudessa, mistä edustaja Laukkanen sanoi, että tarkoittaako tämä sitä, että joka kerta kun minä menen hankkimaan venevakuutusta, autovakuutusta, kun minä laitan pitkävedon päälle siellä R-kioskillä, vaikkapa kotikaupungissani Kauhavalla, että kun jää se veikkauskuponki sinne, niin pitää kertoa, onko poliittisesti vaikutusvaltainen vai ei.

Hallituksen esityksenkään tavoitteena ei ollut se, että näitä politiikkakysymyksiä ja PEP-kysymyksiä tehdään joka käänteessä. Mutta koska hallituksen esitys oli varsin epäselvä, me päätimme valiokunnassa sisäministeriön hyvällä avustuksella tehdä lakiin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ehkäisystä, sen 3 luvun 13 §:ään, uuden momentin. Teimme sinne 3 luvun 13 §:ään uuden 2 momentin, jossa vielä erikseen todetaan se, että näiden

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

politiikkakysymyksien ja PEP-kysymysten selvittämisen jokainen toimiala ja jokainen yritys voi niitten omien riskiensä kautta arvioida.

Sitten voin edustaja Laukkaselle ja oikeastaan kaikille niille yhteisöille, jotka joutuvat tätä lakia soveltamaankin, sanoa vielä, että tässä valiokunnan mietinnön sivulla 18, Yksityiskohtaiset perustelut, todetaan erikseen, että "Valiokunnan ehdottama uusi 2 momentti tarkoittaa, että kaikilla ilmoitusvelvollisilla tulee olla riskiperusteiseen arviointiin pohjautuvat menettelyt. Tämän menettelyn puitteissa ilmoitusvelvollinen voi riskiarvionsa perusteella itse arvioida, missä tilanteissa poliittinen vaikutusvalta on selvitettävä ja milloin se voidaan jättää tapauskohtaisen harkinnan varaan". Siellä on sitten muitakin esimerkkejä.

Mutta voisiko sanoa niin selkokielisesti kuin keskustalainen juristi nyt voi mitään selkokielisesti sanoa, että tämä uusi 2 momentti tarkoittaa sitä, että jos esimerkiksi rahapelitoiminnassa tai vakuutusten myynnissä on kysymys sellaisesta tavanomaisesta liiketoiminnasta, jossa rahan peseminen on käytännössä teoreettinen ajatus, niin ei niissä tarvitse aina kysyä joka käänteessä siltä mummolta, että oletko sinä, mummo, nyt joku korkea tuomari tai oletko joku korkea poliittinen herra vai et. Ei tarvitse kysyä. Mutta sitten sen yrityksen ja sen yhteisön pitää ymmärtää se oma bisneksensä, että jos alkaa olla sellaista poikkeavaa toimintaa, jos on normaalista poikkeavaa sijoittamista, rahankäyttöä, niin silloin pitää sitten tarvittaessa selvittää, onko tässä kysymys poliittisesti vaikutusvaltaisesta henkilöstä ja voisiko tässä taustalla olla korruptiota tai rahanpesua.

Esimerkkinä täällä valiokunnan mietinnössä yksityiskohtaisissa perusteluissa on sivulla 18 se, että kun esimerkiksi normaalisti ei tarvitse vahinkovakuutuksissa ruveta tekemään mitään politiikkakysymyksiä, niin jos on sitten sellainen tilanne, että vaikka ulkomaalainen henkilö ottaa vakuutuksen Suomessa olevalle arvokiinteistölle tai arvorakennukselle, niin silloin voi olla joissakin tilanteissa sellainen tilanne, että riskiperusteisesti pitää sen ihmisen taustoja vähän enemmän selvittää.

Arvoisa puhemies! Rohkenen sanoa, että näistä muutoksista me olemme yksimielisiä. Tuosta edellisestä keskustelusta sai ehkä sen kuvan, että olimme kaikesta eri mieltä. Mutta näistä muutoksista olimme yksimielisiä. Voi sanoa, että kyllä meidän hallintovaliokunnassa maalaisjärki voitti ja saatiin nyt sellainen tiukka laki, jolla kyllä saadaan ehkäistyä rahanpesua ja terroristien toimintaa mutta ei vaikeuteta tavallisten rehellisten suomalaisten elämää.

Arvoisa puhemies! En tylsistytä teitä kuoliaaksi näillä asioilla kertaamalla kaikkea, mitä olen sanonut tästä edunsaajien rekisteröintirajasta, mutta ehkä pari asiaa vielä siitä tässä mainitsen.

Tuolla hallituksen esityksessä todetaan — oliko se noin 300 000 yhteisöä, joidenka tiedot nyt puuttuvat rekistereistä — että niitä tietoja pitää selvittää. Sen rekisterin rakentaminen maksaa. Mitä enemmän siellä on sitä tietoa, mitä pienempiä edunsaajia, omistajia ja toimijoita sinne rekisteriin pitää laittaa ja päivittää, sen enemmän kustannuksia tulee valtiolle. Jokainen voi tietysti miettiä, onko järkevää valtion rahankäyttöä sellaiseen byrokraatiaan laittaa rahaa, ja jokainen, joka on ollut mukana missään yritystoiminnassa tai taloudellisten yhteisöjen hallituksissa, tietää sen, että aina se paperisota ja rekistereitten täyttäminen maksaa jotakin. Se sihteerityöaika ja assistenttityöaika, taloushallinnon työaika, kyllä se aina jotakin maksaa.

Olen samaa mieltä edustaja Paateron kanssa siitä, että Suomen pitää jatkossakin olla rikollisuuden torjunnan ja korruption torjunnan mallimaa. Mutta sellainen — kuinka minä nyt sanoisin — hölmö mallioppilas ei Euroopan unionissa minusta kannata olla missään ti-

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

lanteissa. Minä toivoisin, että vaikkapa Romania ja Bulgaria laittaisivat edes omat perusasiansa kuntoon, ennen kuin me rupeamme laittamaan valtavia kiviä suomalaisten pienyrittäjien reppuun. Romaniassahan oli juuri sellainen lakiesitys, joka onneksi kaatui, että poliitikkojen korruptio olisi käytännössä dekriminalisoitu. Että sellaisia kavereita meillä on EU:ssa. Ei meidän liiallisia mallioppilaita kannata olla.

Arvoisa puhemies! Loppuun vielä totean sen, että pidän hyvänä näitä forum-säännösten muutoksia, että nämä valitukset, mitä tämän lain mukaisesti tehdyistä päätöksistä tehdään, menevät kaikki sinne hallinto-oikeuteen eivätkä pompi oikeusasteesta toiseen.

17.02 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Tästä harmaan talouden kitkemisestä: Kun kaikki yhdessä käydään taistelua sitä vastaan, niin olen jäänyt pohtimaan tämän meidän lausuman päälle, että mites tässä nyt näin on käynyt. Kun hallituspuolueet eivät hyväksyneet tätä EU-mahdollisuutta ilmoittaa edunsaajarekisteriin 10 prosentin omistuspohjaa ja kun vertaa tätä 25 prosentin omistuspohjan rajaan, niin se on mahdollisuus ja aukko sille harmaan talouden tekemiselle ja näin antaa lisämahdollisuuden. Toinen asia, mikä oli aikaisemmin käsittelyssä, oli ottaa hallintarekisterilain mahdollisuudet, eli meillä on pientä vuotoa olemassa tämmöiseen mahdollisuuteen, missä harmaata taloutta viedään eteenpäin ja koetetaan mahdollistaa veronkiertoa.

On herännyt tämmöinenkin ajatus välillä mieleen, että olisikohan nyt aika jo parlamentarisesti ruveta uudelleen puhaltamaan kasaan semmoista ryhmää, joka kävisi tätä meidän lainsäädäntöämme läpi, kuinka hoidettaisiin tehokkaasti harmaan talouden kuriinsaanti, ja kaikennäköinen talousrikollisuus saataisiin kuriin sillä tavalla.

17.04 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Todellakin tämä lakipaketti on tarpeellinen, vaikkakin erittäin monimutkainen kokonaisuus, missä todella rahanpesun ja terrorismin rahoittamista pyritään estämään. Tässähän yritetään yhdistää kaksi asiaa: toisaalta estää nimenomaan tätä rikollista toimintaa, mutta ei liikaa vaikeuttaa myöskään tavallisten ihmisten elämää. Nämä ollaan nyt jotenkin yritetty pitää käsi kädessä, ja tässä kyllä hallintovaliokunta on tehnyt erittäin hyvää työtä, ja tästä pitää kyllä antaa kiitosta ihan kaikille valiokunnassa mukana olleille. Kyllähän tässä aika paljon valiokunta ihan kirjoitti uusiksi näitä perusteluja, eli tuossa hieman katselin, että suurin piirtein noin puolet on tullut uutta siihen nähden, mikä hallituksen esitys alun perin oli, kun se tänne tuli.

Tämä julkinen mielenkiintohan on juuri nyt liittynyt poliittisesti vaikutusvaltaisiin henkilöihin tai heidän lähipiiriinsä ja siihen, miten tätä riskiperusteista arviointia sitten eri toimijoiden pitäisi tehdä. Tässä hyvin edustaja Kurvinen edellä kävi kyllä läpi tämän kokonaisuuden, eikä tarvitse nyt kyllä tavan lottoajan pelätä, kun menee R-kioskilta ostamaan sen lottorivin, että siinä tullaan sen jälkeen kysymään, että oletko kenties poliittisesti vaikutusvaltainen tai kuulutko jonkun tällaisen henkilön lähipiiriin. Ne ovat sitten ihan muita tapauksia, joissa näin täytyy todeta.

Sitten iso kysymys liittyy tähän tosiasiallisten edunsaajien prosentuaaliseen rajaan, ja tästä tätä keskustelua on täällä käyty. Siinähan on hieman sitä näkemyseroa, että nyt kun se rekisteri joka tapauksessa tehdään, niin opposition mielestä olisi suoraan voitu mennä siihen 10 prosenttiin, jolloin oltaisiin myös annettu signaali tästä avoimuudesta. Hallituksella oli kyllä ihan hyviäkin perusteita siihen, miksi näin ei sitten tehdä, mutta nyt sitten totta kai toivoo, että tämän lausumaehdotuksen mukaan, joka tänne mietintöön yksimielisesti laitettiin, sitten myös toimitaan ja tarkastellaan tätä asiaa tulevaisuudessa.

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

17.06 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Täällä käydään keskustelua esityksestä laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä, laiksi rahanpesun selvitykeskuksesta sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi. Vaikka väkeviä puheenvuoroja on salissa kuultukin, niin en yhtään ihmettele, että lehterillä ei kovin paljon porukkaa tällä hetkellä näy.

Tässä hallintovaliokunnan mietinnössä totesimme, että kyseessä oleva hallituksen esitys on laaja ja monitahoinen lainsäädäntöuudistus ja se sisältää hyvin paljon uudenlaista sääntelyä ja uusia velvoitteita niin valvontaa suorittaville tahoille, yrityksille kuin ilmoitusvelvollisillekin. Hallintovaliokunta pitää sen vuoksi tärkeänä, että lainsäädäntöuudistuksesta tiedotetaan ja ohjeistetaan myöskin riittävällä tavalla. Jo tässä salissa viimeisenkin keskustelun aikana on kuultu niitä mielikuvia, mitä on hallituksen esityksestä viime kuukausina myöskin julkisessa keskustelussa ollut, ja on tietenkin oleellista, että erityisesti nyt, kun hallituksen esitystä on myöskin korjattu hallintovaliokunnan vaiheessa, näistä vääristä tulkinnoista päästään eroon. Valiokunta pitää myös tarpeellisena, että lain toimituutta seurataan, ja sikäli kuin ilmenee lain tarkistamistarpeita, tulee tarvittaviin toimiin ryhtyä mahdollisimman pian, esimerkiksi edellä viitatus rahanpesudirektiivin muutoksen kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä.

Valiokunnassa kävimme laajat kuulemiset ja teimme tosiaan reilusti yli satasivuisen mietinnön. Paneuduimme moniin epäselvyyksiin, joita tarkensimme siten, että lain tulkitsemiseen ei jäisi niin suurta vaihteluväliä eikä tulkintamahdollisuuksia. Nämä tarkennukset koskivat muun muassa vahinko- ja vastuuvakuutuksen solmimista, rahapeliä asiakasrekistereitä ja tunnistamista, erityisesti riskiperusteista tunnistamista ja niin sanotusti PEP-henkilöiden eli poliittisesti vaikuttavien henkilöiden tunnistamista.

Arvoisa puhemies! Vielä tähän asiaan, mistä debattiakin äsken tässä salissa oli käyty.

Hallintovaliokunnalle esitetyn selvityksen mukaan tosiasiallinen edunsaaja on määritelty hallituksen esityksessä tämän neljännen rahanpesudirektiivin mukaisesti, mikä siis tarkoittaa, että edunsaajatietojen rekisteröintikynnys kaupparekisteriin on 25 prosentin ylittävää omistus- tai äänivaltaisuus. Hallintovaliokunnassa, kuten myöskin hallituksen esityksen valmistelussa, on pohdittu myös alemmaa rekisteröintikynnystä, jota komissio on myös ehdottanut direktiivin muuttamista koskevassa ehdotuksessaan. Esitettyä 25 prosentin kynnystä ei ole pidetty ongelmana siitä syystä, että tehokkaan määräysvallan käyttö yrityksessä käytännössä kuitenkin edellyttäisi suurehkoa omistus- tai äänivaltaisuutta ajatellen, että jos yrityksessä on muutamien prosenttien tai 10 prosentin omistusosuus, niin silloin omistajalla ei ole niin suurta äänivaltaa tai mahdollisuutta vaikuttaa sen yrityksen toimintaan ja näin ollen myöskään rahanpesuun liittyvät riskit eivät olisi niin suuria.

Hallituksen esityksen vaikutusten arviointi Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämän kaupparekisterin kehittämisen osalta perustuu tosiaan tähän 25 prosentin rekisteröintikynnykseen. Tällä hetkellä tätä tarvittavaa tietosisältöä omistusosuuksista ja äänivaltaosuuksista ei ole, joten uutta tietosisältöä tullaan sinne tarvitsemaan, ja arvioitu määrä, mikä puuttuu tästä rekisteristä, on noin 300 000 yrityksen omistaja- ja edunsaajatiedot.

Hallituksen esityksessä on, kun on kyse rahanpesun ehkäisystä, kyse myöskin taloudellisista vaikutuksista. Näin ollen myöskin kustannusvaikutukset, jotka hallituksen esitykseen sisältyvät, perustuivat nimenomaan tälle 25 prosentin rekisteröintikynnykselle, ja näillä ja jo edellä kuulluilla perusteluilla hallintovaliokunta totesi, että raja siinä 25 prosentissa pidetään. Muilta osin yhdyin kyllä äskeiseen edustaja Kurvisen hyvään puheenvuoroon.

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

17.11 **Juha Pylväs kesk:** Arvoisa puhemies! Paljon hyvää keskustelua on täällä kuultu.

Yksi käytännön esimerkki arkielämästä: Paikallispankkimme pitkäaikainen yritysrahoitusjohtaja tarjosi eläkkeelle jäämisen kunniaksi kahvit tänään, viimeisenä työpäivänään. Hänen antamansa haastattelu pankkitoiminnan muuttumisesta 42 vuoden aikana oli varsin tyrmistyttävää luettavaa. Hänen mukaansa pankkitoiminnasta on maalaisjärki täysin kadonnut tiukan sääntelyn ja pikkutarkan taustoituksen vuoksi. Tyrmäävintä haastattelusta oli lukea, ettei alle 100 000 euron yrityslainoitusta kannata enää tehdä, koska pikkutarkka sääntely ja ilmoitukset joka paikkaan aiheuttavat pankille turhan paljon kohtuuttomia kustannuksia.

Näitä pankkimiehen käytännön huomioita ajatellen tämä valiokunnan mietintö on vielä varsin hyvin maalaisjärjellekin tilaa antava. Rahanpesutoiminta pitääkin estää ja tehdä mahdollisuudet rahan pesemiselle hankaliksi, mutta rehellistä yritystoimintaa ei saisi estää. Samoin lottokuponki pitää vielä voida ilman tunnistusjärjestelmää kioskin tiskille jättää. Avoimuuden ja tunnistettavuuden suhteen on löydettävä kohtuullinen keskitie, joka ei lisää kohtuuttomasti sääntelyä ja ilmoituksia, vaan sallisi sen arkijärjen käytön. Tämän monimutkaisen rahanpesudirektiivin tiukemmalla toimeenpanolla yritystoiminnasta olisi voitu tehdä monille lähes mahdotonta.

17.12 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa herra puhemies! Minä kyllä lämpimästi kiitän edustajia Kurvista ja Paateroa siitä, että he hyvin kärsivällisesti ovat tässä selittäneet näitä vaikeita asioita, ja uskon, että ne ihmiset, jotka nyt tätä kuuntelevat, myös arvostavat tätä keskustelua, jossa monet kipuasiat on tullut selvitettyä erittäin hyvin.

Jäin vielä pohtimaan, oliko tässä valiokuntakeskustelussa käyty läpi muun muassa näitä matkavakuutusten ottamisia: jos sattuu lentokentällä ottamaan matkavakuutuksen ja sitten laittaa siihen näitä kyselytietoja, niin jääkö se vakuutus saamatta, jos sinne merkitsee, että lähipiirissä on poliittisesti vaikuttava henkilö — eräs kansalainen tästä kirjoitti ja kysyi. Hän lentokentällä ihmetteli tätä menettelyä, joutui ongelmiin siellä ja joutui sitten laittamaan, että ei ole lähipiirissä sellaisia, vaikka olikin, ja mietti, mikä tämä tilanne nyt sitten todellisuudessa on. Miten tässä kävi?

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ajoneuvolain, ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain ja ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 9/2017 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 6/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 6/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

Keskustelu

17.14 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa herra puhemies! Katsastusvälien harventaminen on yksi osa sitä, miten kansalaisten mielipiteisiin ja ajatuksiin vastataan. Turhaa sääntelyä puretaan ja säädöksiä sujuvoitetaan. Nyt määräaikaikatsastuksia tullaan tekemään uusien autojen osalta vasta neljän vuoden päästä ja sitten kahden vuoden syklillä, välein, aina siihen saakka, kun auto on kymmenenvuotias, ja sen jälkeen vuosittain.

Määräaikaikatsastuksia tehdään 2,5 miljoonaa henkilö- ja pakettiautoon vuosittain, ja kansalaiset käyttävät noin 160 miljoonan euron verran rahaa katsastustoimintaan. Katsastuksellahan pyritään siihen, että autot ja ajoneuvot ja tietysti peräkärryt ja muut välineet ovat kunnossa ja turvallisia tiellä kulkiessaan. Tämä määräaikaikatsastuksen välien harventaminen on todella tärkeä osa norminpurkua, mutta ennen kaikkea osoitus siitä, että ajoneuvojen tekniikka ja automaatio ovat tuoneet varmuutta liikenteeseen ja turvallisuuteen, jolloin pystytään jopa EU:n direktiiviä soveltamaan siihen, että me Suomessakin täytämme sen velvollisuuden, että olemme liian tiukasti säännelleet Suomessa tähän mennessä katsastustoimintaa. Eli höllennämme sitä vähän mutta pysymme niissä rajoissa, että turvallisuus säilyy.

Arvoisa puhemies! Valiokunnassa käytiin keskustelua siitä, millä perustein katsastuksesta päästään läpi ja miten sieltä pompataan. Liikenteen turvallisuusviraston kanssa käytiin näitä kriteereitä läpi ja päädyttiin siihen tasoon, että nykyisiä kriteereitä käyttäen tämä tekninen taso säilyy katsastuksessa toivottavasti nykyisenä.

17.16 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ajoneuvolakia, ajoneuvojen katsastustoiminnasta annettua lakia ja ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annettua lakia. Lakeihin lisättäisiin Euroopan unionin uusien katsastusta, tienvarsitarkastuksia ja rekisteröintitodistuksia koskevien direktiivien täytäntöönpanon edellyttämät säännökset. Lakiin lisättäisiin muun muassa uusi pykälä määräaikaikatsastuksessa havaittujen vikojen ja puutteellisuuksien luokittelusta. Esityksessä ehdotetut muutokset ovat pääosin kannatettavia ja toisaalta hyvin odotettuja, kun ajatellaan, että olemme EU:n jäsen.

Mielestäni olisi syytä tarkoin harkita katsastusaikavälejä sekä ajoneuvojen parantuneen kunnon ja laadun että liikenneturvallisuuden kannalta. Suomessa katsastetaan tällä hetkellä useampia ajoneuvoluokkia kuin mitä direktiivit edellyttävät, ja tätä lienee syytä muuttaa, mutta määräaikaikatsastuksen katsastusaikavälin harventaminen vanhempien ajoneuvojen osalta heikentää liikenneturvallisuutta. Näen myös hyvänä, että katsastusaikaväli ammattimaisessa liikenteessä käytettävien ajoneuvojen osalta säilyy yhtenä vuotena. Se on vähintään 100 000 kilometriä vuosittain ajettavalle ajoneuvolle oikea katsastusväli. Mikäli määräaikaikatsastusväli pitenee kahteen vuoteen, on ajoneuvon haltijan hankalaa muistaa oikeaa katsastusaikaa, varsinkin kun paperista teknistä osaa ei enää ole ajoneuvoissa mukana. Tämän vuoksi olisi hyvä harkita, millä keinoin voidaan parhaiten helpottaa katsastusaikavälien muistamista. Kun määräaikaikatsastus on unohtunut, niin ajoneuvo on ajoikiellossa. Valvonnan sattuessa kohdalle kuljettaja saa rangaistuksen ja ajoneuvon käyttö estetään ottamalla siitä rekisterikilvet pois.

Pidän hyvänä, että tienvarsitarkastuksiin tulee EU-tasoiset kuorman kiinnityksen tarkastuksen arvosteluperusteet ja tienvarsitarkastusten tulokset välitetään ajoneuvon rekiste-

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

röintivaltioon. Olisi vielä mielenkiintoista nähdä, mitä näille raportoinneille tehdään erityisesti eteläisen Euroopan maissa.

Kuten valiokuntakin toteaa, moottoripyörien osalta on mahdollista luopua katsastuksista ja edistää moottoripyöräilyn turvallisuutta vaihtoehtoisin liikenneturvallisuustoimin. Mikäli oikeasti haluttaisiin parantaa moottoripyöräilijän turvallisuutta, määriteltäisiin laila, minkälaisissa asusteissa moottoripyörällä saa ajaa. Mielestäni kaikkien ajovarusteiden — kypärä, takki, housut sekä ajokengät — tulisi olla CE-hyväksyttyjä. Tällä hetkellä kuljettajia näkee varsin kirjavissa asusteissa. Toki valveutuneet kuljettajat ajavat turvallisissa asusteissa, mutta myös sortseja ja lyhythihaisia paitoja näkee varsinkin taajamissa. Olen ollut useammalla kuolonkolaripaikalla, missä kunnan ajovarusteet olisivat pelastaneet kuljettajan menehtymiseltä, vaikkakaan ei loukkaantumiselta.

17.20 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa herra puhemies! Täytyy aina tervehtiä normien sujuvoittamista silloin, kun se on täällä eduskunnassa esillä, ja sitä kannattaa. Tätä työtähän nyt tehdään ja pitkällä tähtäimelläkin, kun siirrymme vähän tämmöisestä standardoidusta yhteiskunnasta digitalisaation myötä sujuvampaan yhteiskuntaan.

Katsastuksen tietty sujuvoittaminen — kun tiedämme, että autot kehittyvät ja tiet paranevat — voidaan tehdä. Liikenteen alallahan on paljon myöskin alemman tason normien sujuvoittamista muun muassa Trafín toimesta tehty, ja sillä tiellä totta kai pitää jatkaa Sipilän hallitusta tukien.

17.21 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa puhemies! Todellakaan moottoripyöriltä ei vaadita nyt määräaikaikatsastuksia. Valiokunnassa mopoautojen kohdalla käytiin laajaa keskustelua ja todettiin, että jokavuotinen tarkastelu näiden, kuten ammattimaisen liikenteen ajoneuvojen osalta on tarpeen.

Edustaja Kulmala otti hyvin esille dilemman siitä, milloin katsastamaan sitten mentäisiin, miten muistetaan, että on neljä vuotta kulunut tai kaksi vuotta kulunut edellisestä katsastuksesta. Käytännössä tämä toimii tällä hetkellä hyvin markkinavetoisesti ja markkinavoimien ehdoilla niin, että meitä muistutetaan useammallakin kirjeellä useammankin katsastusfirman kautta siitä, milloin kulkuneuvon katsastus lähestyy, ja monenlaisia tarjouksia postista tupsahtaa ennen kuin katsastusmääräaika menee umpeen. Joten jos halutaan tällaista vaikka Liikenteen turvallisuusviraston toimesta annettua muistutusta, se olisi ehkä mahdollinen mutta kustannuksiltaan varmasti aika turha.

17.22 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Jälleen kerran täytyy täältä oppositiosta onnitella hallitusta, että nämä monet norminpurut ovat varsin onnistuneita ja saavat aikaan kyllä ihan tavallisen ihmisen keskuudessa hymyn huulille siitä, että ne kohdistuvat selkeästi käytännön elämään ja helpottavat sitä.

Katsastusaikavälien pidentäminen on tervetullut uudistus ja vastaa nykykehitystä. Vahinko on, että moottoripyörien osuus tässä nyt jäi ilman katsastusvelvollisuutta, olisin pitänyt sitä todella tärkeänä. Varsinkin jos se olisi vielä rajattu tietyn kokosiin moottoripyöriin, jotka vastaavat jo painoluokaltaan ja teholuokaltaan pientä autoa, niin se olisi ollut täysin perusteltua. Toivon, että tähän voitaisiin jossain vaiheessa palata.

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

17.23 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Aivan oikein, hallituksen tarkoitushan on tietenkin purkaa byrokratiaa ja luoda sellaisia normeja, jotka ovat juohevia ja suosivat sitä, että talous pyörii.

Hallituksen yksi tärkeä ohjelmahan on ollut tietenkin esimerkiksi autoveroa alentamalla nuorentaa autokantaa. Sitä kauttahan, kun uusia autoja hankitaan, niiden katsastustarve on paljon harvempi, koska jokainen automerkki tänä päivänä vaatii, että kun takuu on voimassa, niin sitä on käytettävä määräaikaishuolloissa tarkasti. Niissä huolloissa auto käydään kyllä todella tarkasti läpi. Jokaisella meistä on näistä kokemuksia ja tiedämme, että se homma toimii todella hyvin.

Ja toinen asia sitten on sekin, että kun nykyisen autokatsastuksen välineistöt ovat kehittyneet valtavasti ja myöskin työmenetelmät kehittyneet, niin on aivan luontevaa, että turhaa byrokratiaa, turhaa työtä poistetaan ja keskitytään siihen, mistä on todella hyötyä tieliikenteen kannalta. Autojen kunnosta on pidettävä huoli, mutta keskittykäämme jatkossa vielä tehokkaammin teiden parantamiseen.

17.24 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Vehkaperä otti esiin muistutuksen määräaikaiskatsastuksesta. Minulle ei ole ainakaan ole tuolla Pohjois-Karjalan Rääkkylän kunnassa tullut sellaista kymmeneen vuoteen, ja minulla on kuitenkin useampi ajoneuvo käytössä. Voi olla, että tämä jossain päin Suomea toimii, mutta ei ainakaan siellä Pohjois-Karjalassa.

Sitten edustaja Hoskonen kertoi tästä määräaikaiskatsastuksesta ja sen tärkeydestä. Olen ollut myös tarkistamassa ajoneuvoja, jotka tulevat suoraan katsastuskonttorin portista. Sen jälkeen, kun ne tarkistetaan, ne eivät aina ole siinä kunnossa, missä pitäisi olla. Näkisin tärkeänä sen, että tällaista toimintaa niin sanotusti tarkastuskatsastuksen jälkeen myös pystyttäisiin jatkamaan entisestään, koska on monenlaisia katsastusyrytyksiä Suomessa ja kaikissa ei toimita ihan niiden ohjeiden mukaan kuin pitäisi. Tämä johtuu tietysti siitä, että kilpailu on kovaa ja pitää saada asiakkaita, mutta liikenneturvallisuus edellä pitäisi mennä kuitenkin näissä asioissa.

17.25 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Tässä on vielä yksi sellainen kohta, joka on myös erittäin merkittävä, ja se on tämä, että ajoneuvon katsastustoiminnasta annettua lakia muutettaisiin siten, että siitä kumottaisiin riippumattomuusvaatimukset rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksia suorittavilta toimijoilta. Vastaava muutos tehtäisiin myös ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annettuun lakiin. Näin toimijat voisivat suorittaa kyseisiä katsastuksia myös muun ajoneuvon liittyvän liiketoiminnan ohessa. Eli tämä sujuvoittaa kyllä asioita, kun voi viedä autonsa huoltoon, saada siihen asennettua lisätarvikkeita ja ne voidaan saman tien hyväksyä siellä eikä tarvitse erikseen lähteä niitä katsastamaan. Tämä on ihan merkittävä asia ajankäytöllisesti: voi jättää auton huoltoon, se katsastetaan ja hoidetaan loppuun saakka. Kertakaikkisen onnistunut muutos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 9/2017 vp sisältyvien 1.-3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi merilain, aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain 2 §:n ja merityösopimuslain 11 luvun 4 §:n muuttamisesta sekä Kansainvälisen merenkulkujärjestön eräiden yleissopimusten eräiden liitteiden muutosten hyväksymisestä ja laiksi sopimusmuutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 23/2017 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 7/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 7/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

17.27 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa puhemies! Merten valtatiet ovat äärimmäisen tärkeä väylä Suomesta maailmalle, kulkeehan meritse 90 prosenttia meidän viennistämme ja 80 prosenttia tuonnistamme. Siksi oikeastaan toimet meriturvallisuuden, merenkäynnin ja satamien parantamiseksi ovat äärimmäisen tärkeitä, ja tässä on yksi osoitus siitä, että halutaan meriliikenteen digitaalisuutta ja satamien digitaalisuutta ja sähköisyyttä parantaa. Se parantaa siis logistiikkaa ja luo talouskasvua, mutta ennen kaikkea tämä turvallisuusaspekti on tässä äärimmäisen tärkeä.

Kun valiokunnassa käsiteltiin hallituksen esitystä siitä, että aluksien päälliköillä ja laivanisännillä on tulevaisuudessa velvollisuus ilmoittaa aluksen käytön yhteydessä tapahtuneista onnettomuuksista ja vaaratilanteista Liikenteen turvallisuusvirastolle, nähtiin tämä tärkeäksi, ja ennen kaikkea apukeinona tähän ilmoittamiseen on se, että alusten päiväkirjoja pidetään tulevaisuudessa sähköisessä muodossa. Näin ollen tämä ei vaadi isoja, suuria kustannuksia, mutta tuo alukset digitaalisuuden piiriin ja pariin. Kun me olemme vielä IMOn kautta näitten kansainvälisten merenkulkujärjestöjen yleissopimuksissa mukana, niin myöskin kansainvälisyys tulee tähän mukaan, olemme mukana kaikissa näissä sopimuksissa, joissa tämä ilmoitusvelvollisuus tulee mukaan, ja tämä laivojen päiväkirjojen ylläpitäminen sähköisesti myöskin mahdollistuu. Ja tähän ei koske ainoastaan suomalaisia, vaan kaikkia meidän vesillämme kulkevia rahdissa olevia laivoja.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 23/2017 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ajoneuvolain ja tieliikennelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 33/2017 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 8/2017 vp

Pöytäkirja PTK 59/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 33/2017 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomus 2016

Kertomus K 4/2017 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 2/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 30.5.2017 pidettävään täysistuntoon.

8. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 30.5.2017 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen